

צו את אהרן

מִרְשַׁח רוֹכֵב	שָׁמַיִם בְּנֵאֻחֹו
יֹסֵד אֶרֶץ	עַל מִכְנִיחַ בַּחֲכָמָה.
בִּכְחוֹז רִגְעַ הַיָּם	וּבִנְעֻרָתוֹ.
וַיֵּשֶׁת חוֹל	סָבִיב מִסּוֹכָתוֹ
וַתֵּטֶה כֶּדֶק	שָׁמַיִם בְּאִמְרָתוֹ.
לִשְׁמֵשׁ שֶׁם	אֵהֵל בְּמַעֲוָתוֹ.
יִדְמָה לַחֲתָן	צֵא מִחוּפָּתוֹ.
יֵשִׁישׁ עָלֵי אֶרֶץ	כּוֹבֵד בְּמִרְצָתוֹ
לַהֲדוֹיעַ לְבָנֵי הָאָדָם	נְבוֹרָתוֹ.
כִּי לֹא יֵעָן וְלֹא יִינֶעַ	אֵין חֶקֶר לַחֲבוּתָו.
יַעֲזֹרֵנוּ הַשֵּׁם אֲשֶׁר	לְבוֹשׁ הָדָד וְהָדָד.
יֹאִיד עֵינֵינוּ לְגִלּוֹת	בְּתוֹרָתוֹ כָּל נִפְלָא וְסוֹד.
יִשְׁכַּנּוּ בֵּטֶחַ וַיִּסִּיד	מִרְגְּלֵינוּ נֶעַם וְתוֹד.
יִשְׁמִיד אוֹיְבֵנוּ וְתַחַת	כְּבוֹדָם יִיקָד קוֹד.
יִקְרָא לָהֶם מִסְכִּיב	מִעוֹר וּשְׂבֵר וְשֹׂד.
יִשְׁלַח לַהֲוִשִׁיעֵנוּ	מוֹשִׁיעַ וְדִבּ וְנִגִּיד וְחֹדֵד.
יִהְיֶה אֲכַלְנוּ לִשְׁשׁוֹן	וַתִּשְׁמַע קוֹל רִנָּה תַּחַת סִפּוֹד.
נִרְנָן בְּמִרוֹם צִיּוֹן	וּבִשְׁעֵרֶיהָ בְּתוֹרָה נִעְמָד.
וַתִּשְׁמַר מִצְוָתֵינוּ	וְאוֹתוֹ בְּכָל לֵב נִעְבֵּד.
כִּכְתוּב	אֵתָּה צִוִּית פִּקּוּדֶיךָ לִשְׁמֹר מֵאֵד.

ו

וְהַשֵּׁם אֵתָּה צִוִּיתָ פִּקּוּדֶיךָ לִשְׁמֹר מֵאֵד (תְּהִלִּים קי"ט ד'.). רַבֵּנָּה
אִמְרֵי אִיזוֹ הָיָה מִצְוָה שְׂצוֹנִי הַקִּבְלָה לִשְׁמֹרָה מֵאֵד הָיָה אוֹמֵר זֶה מִצְוַת תְּמִידִין
שֶׁכֵּן הוּא מִצְוָה בָּהּ בִּסְפֹר הַבְּרִית חָה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ כִּבְשׁ בְּנֵי שָׁנָה

שנים ליום חמדי (שמות כ"ט ל"ח). ובתורת כהנים אומר צו את אהרן זאת תורת העלה היא העלה. מה ת"ל תורת העלה היא העלה בשתי עולות הכתוב מדבר בעולת השחר ובעולת בין הערבים שאיברה מתאכלין כל הלילה שאמר על מוקדה על המזבח כל הלילה ובחושם הפקודים הוא אומר תשמרו להקריב 6 לי במעודו (במדבר כ"ח ב'). (א). היא הפרשה אמרה להלן והיא הפרשה אמרה כאן ולמה הוא אמרה ושנה ומשלשה ר' יהודה דר' נחמיה ורבנן. ר' יודה אומר שלא יהא ישראל אומר לשעבר היו המסעות נהגין והתמידין נהגין מסקו המסעות פסקו התמידין לכך אמר הקב"ה למשה אמור לישראל שיהא נהגין בתמידין. ורבי נחמיה אומר לפי שהיו ישראל מצלגין בתמידין כל 10 ארבעים שנה פעמים מקריבין פעמים אין מקריבין לכך צריך הכתוב ואמר תשמרו להקריב לי במעודו (שם). ורבנן אמרי כאן לתלמוד וכאן למעשה (ב). רבי אחא בשם רבי הנה בר פפא אמר שלא יהא ישראל אומר לשעבר היינו מקריבין קרבנות והיינו מתעסקין בהן עכשיו שאין אנו מקריבין קרבנות מהא שנתעסק בהן. אמר להן הקב"ה זאת התורה לעולה שכיון שאחם מתעסקין 16 בהן מעלה אני עליכם כאלו אחם מקריבין אותן (ג). רב הונא שיש בה תרתי אמר אין תוליות הללו מתקבצות אלא בשכר משניות דכתיב גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם (דושה ח' י'). אם כולם נעשו תנאין עתה אקבצם (ד). ר' הונא אמר אחרי כי ממזרח שמש עד מבוא גזול שמי בגוים ובכל מקום מקטר מש לשמי ומנחה מזהרה (מלאכי א' י"א). וכי יש מנחה מזהרה בבבל, אלא 20 אמר הקב"ה הואיל ואחם מתעסקין בהן כאלו אחם מקריבין אותן (ה). שמואל אמר ואם נכלמו מכל אשר עשו צורת הבית וחכתו ומצאיו ומבאיו (יחזקאל ט"ז י"א). וכי יש לנו בית עכשיו וכי יש לנו קרבן, אלא אמר הקב"ה הואיל ואחם מתעסקין בו מעלה אני עליכם כאלו אחם בתין אחם ומקריבין בתוכו (ו). אמר רבי יוסי מפני מה מתחילין לתעוקות מפרשת תורת כהנים אם כן יתחילו

- (א) ע"י פסיקתא רבתי פ"ג ע"א פסיקתא רדבי כהנא ס' ע"א ילקוט רמז תע"ט ותע"ז
 וילקוט תהלים רמז תתע"ז. ובעמדת האריך בענין חה.
 (ב) כרלעיל בהערה א'.
 (ג) כרלעיל תם בויקרא רבה פ"ז ס"ז וע"י הערת סהרש"ב בפסיק' ר"ב ספ"ג.
 (ד) בפסיקתא רבתי שם ע"ב ובפסיק' ר"ב שם ע"ב.
 (ה) כרלעיל.
 (ו) כרלעיל.

להן מבראשית, אלא אמר הקב"ה מה התעקוּת טהורין אף הקרבנות טהורין
 יבואו טהורין ויתעסקו בטהורין (ח). ד"א מפני מה מתחילין לחנוקת בקרבנות
 כדי שידעו סודי קרבנות וכל העבודות כדי שחבוא נאולה בימיהם ויעלו
 ויקרבו כסדר שאין הנלוות מתעסקין תחלה אלא בקרבנות, והא והביאותם
 אל הר קדשי ושמתים בבית תפילי עולתיהם וחביתיהם לרצון על מנחי
 5 (ישעיה נ"ו ז'), ואמר אבוא ביתך בעולות (תהלים ס"ז יג.), ואמר כה אמר
 ה' צבאות עוד ישמע במקדש הזה קול ששון מביאים תודה בית ה' כי אשיב
 את שבות הארץ כבראשונה אמר ה' (ירמיה לג יא.), הא למדת שאין מתעסקין
 תחלה לא במצות שמטין ויבולות ולא בתרומות ולא במעשרות ולא בבנין ולא
 10 בקנין אלא בקרבנות תחלה. וכן את מצא משעלו בימי עזרא לא נתעסקו תחלה
 אלא בקרבנות, והא ויקם ישע בן יהוצבק ואחיו הכהנים ויכינו את המזבח
 על מנחתיו כי באימה עליהם מעמי הארצות ויעלו עליו עולות לה' עולות
 לבקר ולערב מיום אחד לחדש השביעי החלו להעלות עולות לה' היכל ה'
 לא יסר (עזרא ג' ב' ו'), לפיכך אין מתחילין אלא בהן. וכן את מצא לא
 15 התחילה הכתוב בפרשה אלא בעולות חמדין תחלה ולבסוף שאר הקרבנות.
 מעין ממה שקרינו בענין צו את אהרן ואת תורת העלה (ח). ד"א וזהו שנה
 תעודר מדנים ועל כל פשעים חכסה אהבה (משלי י' יב). שנה שנתו ישראל
 ביניהן לבין אביהם שבשמים היא עוררה עליהם דיני דינין דאמר ר' שמואל
 בר נחמן קרוב לתשע מאות שנה היתה השנה כבושה בין ישראל לאביהם
 20 שבשמים מיום שיצאו ממצרים עד שנתעוררה עליהם דיני יחזקאל רכתיב
 ואמר עליהם איש שקצי עיניו השליכו הם לא עשו כן ולא אבו לשמע אלי
 תעשיתי עמהם בעבוד שמי (יחזקאל כ' ז'). שלא יתחלל בגוים שנאמר ואעש
 למען שמי לבלתי החל (שם כ' ט'). ועל כל פשעים חכסה אהבה אהבה
 שאהב הקב"ה את ישראל שנאמר אהבתי אתכם אמר ה' (מלאכי א' ב'). (ט).
 25 ד"א שנה תעודר מדנים שנה שהטיל אהרן בין ישראל לאביהם שבשמים
 במעשה עגל היא עוררה עליהם דיני דינים רא"ד יסי מלמד שהיה אהרן נוטל

(ח) תנחומא צו סיד וכדלעיל בהערה ג' ועי' פסיק' דר"כ הערה צ"ב.

(ח) עי' תנחומא צו שם וצ"ע.

(ט) ויקרא רבה פ"ז ס"א.

קורנם ופחסו לפנידם ואמר להם רעו שאין בו ממש. הוא שמשה אומר לאהרן
 מה עשה לך העם הזה. אמר לו מוטב שידעו שונים ואל ידעו מזידים (י). ותניא
 שלשה דברים נדעו ישראל במעשה העגל, מהן בסייף, ומהן במגפה, ומהן בצרעת,
 כיון שראה משה דברים קשין שגורו והכל בשביל אהרן דכתיב על אשר עשו
 5 את העגל אשר עשה אהרן (שמות ל"ב ל"ה). וראה מרת הדין שהיא מתוחה
 עליהן, מיד עמד בתפלה ואמר רבותי של עולם אני הוא הרועה והמה הצאן
 אם תשא חטאתם מוטב ואם אין מתני נא מספרך אשר כתבת (שמות ל"ב ל"ב).
 ולא יאמרו לא בצאן ולא ברועה. השיבו הקב"ה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי
 שם ל"ב ל"ג. אמר ר' פינחס בשם רבי לוי מלמד שהיה הקב"ה קופח על
 10 ראשו של אהרן ואומר אהרן חטא לי אמחנו מספרי כיון שראה מרת הדין
 מתוחה על אהרן מיד חגר מתניו ועמד בתפלה ובקשה על אהרן יתר מכל
 ישראל, והיא ובאהרן התאנף ה' מאד להשחיתו ואתפלל גם בעד אהרן ודברים
 ט' כ' (י"א). ר' יהושע דסבבין בשם רבי לוי אין לשון זה השמדה אלא ממה
 דאת אמר ואשמיד פריז ממעל (עמס ב' ט'). ומצא שנתחזק אהרן שכן את
 15 מצא מתחלת הספר ועד כאן והקריבו בני אהרן וערכו בני אהרן חרקו בני
 אהרן והביאה אל בני אהרן ואהרן עצמו לא מכר עד שעמד משה ובקש עליו
 רחמים ואמר רבותי של עולם באר שגואה ומימה חביבין עצים של גפן ושל
 זית נחלק להן כבוד שאין נוטלין מהן למערכה דתנן כל העצים כשרים חוץ
 משל זית ומשל גפן ולמה שמהן מביאין יין ושמן לנסכים אהרן אחי שחטא שלא
 20 מרעת ואין אתה חולק לו כבוד בשביל בניו לבניו אתה מקרב ולו אין אתה
 מקרב מהוא אומר וישמע ה' אלי בפעם ההוא (דברים ט' יט.). אמר לו הקב"ה
 בשבילך ובשביל כבודך אני מחל לו ומקרבו, ולא עוד אלא שאני עושה אותו
 עיקר ואת בניו טפל הוי ועל כל פשעים חכסה אהבה בשביל חיבתו של משה
 נכסה עונו של אהרן, וכן את מצא לא הקדים בפרשה צווי אלא לאהרן תחלה
 25 ולבניו בסוף שנאמר צו את אהרן ואת בניו לאמר (י"ב). אמר רבי תנחום בן
 חנילאי מצאנו היה אהרן מאותו החטא ולא נחטן אלא לצד זכות דכתיב ולפני

(י) שם.

(י"א) ע"י יוסא מ"ו ע"ב.

(י"ב) ויקרא רבה שם, ע"י חמורה פ"ב מ"ז ותמורה כ"ט ע"ב ורמב"ם הלכות איסורי
 המוכח פ"ז ה"ז.

התגלע הריב נטוש (משלי י"ד). (י"ג). כתיב ורא אהרן ויבן מזבח לפני
 שמות ל"ב ה'. מה ראה אמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר ראה חור
 שובח לפניו אמר אי לא שמיענא להו וקאימניא לאפיהו עבדו לי כדעבדו
 בחור ומיקיים בהו אם יהרג במקדש ה' כהן תביא (איכה ב' כ'). תלו לאלתר
 5 ולא היא להו תקנתא לעולם אלא מוטב נימא להו עבדו לענלא אפשר דהויה
 להו תקנתא בחשובה (י"ד). אמר רבי יוחנן אלמלי הו שבהעלוק נתייבו שנהיה
 של ישראל כליה. כתנאי אחרים אומרים אלמלי הו שבהעלוק נתייבו שנהיה
 של ישראל כליה. רבי שמעון בן יוחאי אומר והלא כל המשתף שם שמים בדבר
 אחר נעקר מן העולם שנאמר בלתי לה' לבדו שמות כ"ב י"ט. אלא מה תל
 10 אשר העלוק שאוו לאלהות הרבה (ט"ז). **צו את אהרן** תאמ
 למה לא נאמר בדבור ואמירה אלא בצוהא שהיא לשון וריחות מיד ולדורות.
 שלש פרשיות נאמרו בצוהא שהן קבועות מיד ולדורות פרשת נרות ופרשת
 שלח טמאים ופרשת תמידין פרשת נרות ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו
 אליך שמן זית וך (שם כ"ז כ'). קבועה מיד ולדורות. אע"פ שחרב המקדש
 15 ובטלו הצרות דרי בתי בנסיות ובתי מדרשות שמרליקין בהן הון נקראין מקדש
 מעט שנאמר ואחי להם למקדש מעט בנים (יחזקאל י"א ט"ז): פרשת שלח
 טמאים צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה (במדבר ה' ב'). קבועה מיד
 ולדורות, וה' והשמותי את מקדשיכם (ויקרא כ"ז ל"א). אע"פ שהן שממין
 בקדושתן הן עומדין ושטא שבגס למקום שאסור להכנס לו חייב אין לך דור
 20 ירוד מדורו של יהודים בן אחאב אע"פ כן מה כתוב בו וארכעא אנשים היו
 מצרעים פתח השער (מלכים ב' ז' ג'). אע"פ שהן שרייין במצוד ברעב ובצמא
 ובחסר כל היו משלחין מצורעין מן העירות המקופות חומה. פרשת תמידין
 צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי (במדבר כ"ח ב').
 קבעה הכתוב מיד ולדורות. אע"פ שחרב מקדש ובטלו קרבנות בעונותיהם
 22 דרי שמנה עשרה ברכות שתקעו חכמים להחפיל בהן בכל יום ויום חשובין
 כקרבנות שנאמר קחו עמכם דברים ושובו אל ה' ותשלמה פרים ששחיתו (הושע

(י"ג) ע"י סנהדרין ז' ע"א.

(י"ד) סנהדרין ז' ע"א ונלו לאלתר ליתא כחלמור סם.

(ט"ז) סנהדרין ס"ג ע"א.

יד נ'.) הרי רחישת שפתיו מקום פרי קרבן. וכן בפרשה הזאת זירז על החמדין שנאמר **צו את אהרן ... זאת תורת העלה.** יכול עולת נדבה או עולת חובה. תל היא העלה על מקודה עולה שהיא קריבה ביום ומתאכלת כל הלילה ואיזו זו עולת חמדי (טז').

ן

ב צו את אהרן אין צו אלא לשון זרח מיד ולרדות (יז'). אמר רבי שמעון ביותר כל מקום שיש בו חסרון כס (יח'). **זאת תורת העלה** רבי יוסי תלילי אומר לפי שהוא אומר כל הגע במזבח יקדש (שמות כ"ט לז'). שומע אני דברים שהן ראויין למזבח ודברים שאינן ראויין למזבח, תל זה אשר תעשה על המזבח כבשים בני שנה (שמות כ"ט לח').
 10 מה כבשים מיוחדין דברים שהן ראויין למזבח יצא דבר שאינו ראוי למזבח (יט'). רבי עקיבה אומר לפי שהוא אומר כל הגע במזבח יקדש (שמות שס'). שומע אני דברים שהן ראויין למזבח ודברים שאינן ראויין למזבח, תל זאת תורת העלה מה עולה מיוחדת שהיא ראויה למזבח יצא דבר שאינו ראוי למזבח (כ'). רבי יהושע אומר כל הראוי לאשים אם עלה לא ירד שנאמר היא 15 העלה על מקודה מה העולה שהיא ראויה לאשים אם עלתה לא תרד אף כל דבר שהוא ראוי לאשים אם עלה לא ירד (כ"א). רבן גמליאל אומר כל הראוי למזבח אם עלה לא ירד שנאמר היא העלה על מקודה על המזבח דבר הראוי למזבח (כ"ב). אין בין דברי רבן גמליאל לדברי רבי יהושע אלא הדם והנסכים שרבן גמליאל אומר לא ירדו ודברי יהושע אומר ירדו (כ"ג). רבי יהודה אומר 20 **זאת העלה** הרי אלו מיעוטין פרט לששחטה בלילה וששפך דמה

(טז') עי' ספרא כ"ט ע"א וספרא אמור ק"צ ע"ב, ועי' ספרי נשא פ"א ובר' פ"ז ס"ז ועי' קידושין כ"ט ע"א, ועי' גזי שעכטער קטעי מדרש וזוהר דף ז' ובנסמן שם.
 (יז') ספרא ל"ט ע"א, (יח') ספרא שם ועי' ספרא אמור וספרי שם.
 (יט') ספרא נ"ט ע"א וזבחים פ"ג ע"ב סנהדרין ל"ד ע"א.
 (כ) ספרא שם.
 (כ"א) ספרא שם וזבחים פ"ג ע"א ורשי ותוספת שם, עי' רשי עה"ת ויקרא ו' ב'.
 (כ"ב) ספרא שם.
 (כ"ג) שם ועי' תוספתא וזבחים פ"ט ח"א (דף תרצ"ז).

ושיצא חוץ לקלעים שלא יעלו לכתחלה (כ"ד). וכן הלכה (כ"ה). רבי שמעון
אומר עולה אין לי אלא עולה כשרה מגין לשגשגתה בלילה ושגשגך דמה ושיצא
דמה חוץ לקלעים הלן והוציא והטמא ושגשגתה חוץ לזמנו וחזקו לשקבלו
פסולין חרקו את דמן והגנין למעלן שנתן למטן והגנין למעלן שנתן למטן
5 והגנין בחוץ שנתן בפנים והגנין בפנים שנתן בחוץ הפסח והחטאת ששחטן
שלא לשמן מגין שאם עלו לא ידרו. ת"ל **תורת העלה** תורה
אחת לכל העולין שאם עלו לא ידרו. יכול אף הרובע והרבע והמוקצה והעובר
והאחזק והמחיד והכלאים והטרפה והיוצא דופן ובעלי מומין אם עלו לא ידרו.
ת"ל **זאת תורת העלה היא העלה** הרי אלו מיעוטי.
10 מה ראי' לרבות את אלו ולהוציא את אלו. אחר שריבה הכתוב מיעט. מרבה
אני את אלו שהיה פסולין בקדש ומוציא את אלו שלא היה פסולין בקדש (כ"ז).
שחמצא אומר כלל שרבי עקיבה אומר כל שפסולו בקדש הקדש מקבלו לא
היה פסולו בקדש אין הקדש מקבלו חוץ מבעלי מומין מפני שבעלי מום בעוף
כשרין (כ"ז). רבי חנניה סנן הכהנים אומר דוחה היה אבא את בעלי מומין
15 מעל המזבח (כ"ח). יכול אף הגסכים שפסלו אם עלו לא ידרו ת"ל עלה מה
עלה מיוחדת שהיא באה בגלל עצמה יצאו הגסכים שאין באין בגלל
עצמן (כ"ט). שחמצא אומר היה חובב כשר והגסכים פסולין הגסכים כשרים
והחובב פסול אפלו זה חזק חובב לא ידר והגסכים ידרו (ל). בתוך שנאמר
כל הנגע במזבח יקדש (שמות כ"ט ל"ז). למדנו שהמזבח מקדש את הראוי
20 לו (ל"א). ומגין שהכבש מקדש את הראוי למזבח, ת"ל המזבח (ל"ב). ומגין
שהכלים מקדישין את הראוי להן, ת"ל וקדשת אחם והיו קדש (שמות ל' כ"ט).
כל הנגע בהם יקדש (שם כ"ט ל"ז). (ל"ג). כלי הלח מקדישין את הלח ומדות
היבש מקדישין את היבש, אין כלי הלח מקדישין את היבש ולא מרות היבש

(כ"ד) ספרא שם ובחים פ"ד ע"א נדה פ' ע"א הוריות ג' ע"א.

(כ"ה) ע"י רמב"ם הלכות פסולי המוקדין פ"ג ה"ז.

(כ"ז) ספרא שם.

(כ"ז) שם כ"ט ע"ב ובחים פ"ד ע"א תוספתא ובחים פ"ט ה"ד (דף תרצ"ג).

(כ"ח) ספרא שם תוספתא שם. (כ"ט) ספרא שם.

(ל) שם ובחים פ"ג ע"א. (ל"א) ספרא שם.

(ל"ב) שם ובחים פ"ג ע"א תוספתא ובחים פ"ט ה"ח (נר תצ"ג).

(ל"ג) ספרא שם ובחים פ"ז ע"א.

מקדישין את הלח. כלי קדש שנקבו אם עושין מעין מלאכתן שהיו עושין והן שלמים מקדישין ואם לאו אינן מקדישין. וכולן אינן מקדישין אלא במקדש (ל"ד).
היא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה שיהא נותן מבוא השמש והן מתאכלין על גבי המזבח כל הלילה (ל"ה). אין לי
 6 אלא דברים שהיו ראויין ליקרב בלילה שיהא נותן מבוא השמש והן מתאכלין כל הלילה דברים שאינן ראויין ליקרב בלילה כגון הקומץ והלבנה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים. ת"ל צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה ... כל הלילה עד הבקר סמכו לדבר של בקר. מיכן אמרו תורמין את המזבח כל הלילה (ל"ז). חנן התם איברים ופדרים
 10 ששקעו מעל גבי המזבח קודם חצות יחזיר ומעלין בהן אחר חצות לא יחזיר ואין מועלין בהן (ל"ז). מני הני מילי אמר רב כתוב אחר אומר כל הלילה והקטיר ויקרא ו' ה'). וכתוב אחר אומר כל הלילה והרים (שם) הא כיצד חלקיהו חציו להקטרה וחציו להרמה (ל"ח). מותיב רב כהנא בכל יום תורמין את המזבח מקריאת הגבר או סמוך לו מלפניו ואחריו ביום הכפורים
 15 מחצות וברגלים מאשמורת הראשונה ואי סלקא דעתא מחצות דאורייתא הוא היכי מקדימין והיכי מאחרדין. אלא אמר רבי יוחנן ממסמע שנאמר **כל הלילה** איני יודע שער הבקר ומה ת"ל **עד הבקר** תן לו בקר לבקרו של לילה (ל"ט). הילכך בכל יום תורמין את המזבח מקריאת הגבר או סמוך לו מלפניו ומאחריו סניא. ביום הכפורים דאיכא חולשא דכהן
 20 גדול עבדין מחצות וברגלים דנפשי ישראל תנשיש קרבנות עבדין מאשמורת הראשונה כידקא תנאי טעמא לא היתה קריאת הגבר מנעת עד שהיתה העזרה מלאה מ ישראל (מ). מאי קריאת הגבר רב אמר קרא גוברא. רב שילא אמר קרא תודעלא (מ"א). תניא כותיה דרב שילא היוצא קודם קריאת הגבר דמו

(ל"ד) ספרא שם זכחים פ"ח ע"א מנחוה ח' ע"ב וי"ט ע"ב.

(ל"ה) ספרא כ"ט ע"ב.

(ל"ז) שם מנחוה כ"ו ע"ב תמורה י"ד ע"א. ועי' קרבן אהרן כגון והערת ראהו פ"ב על הספרא כאן.

(ל"ז) משנה זכחים פ"ו ע"א (פ"ט פ"ו) יומא כ' ע"א. ועי' נמרא בזכחים שם.

(ל"ח) יומא שם זכחים שם ע"ב.

(ל"ט) יומא שם זכחים שם, ועי' משנה יומא כ' ע"א.

(מ) יומא שם זכחים שם. (מ"א) יומא כ' ע"ב.

בראשו, רבי יאשיה אומר עד שישינה, ויש אומרים עד שישלש. ובאזה תרגול
אמרו בתרגול בינוי (מ"ב). תניא כותיה דרב כרח מהוא אומר עמדו כתיים
לעבודתכם ולוים לדוכנכם וישראל למעמרכם. והיה קולו נשמע כשלוש
פרסאות (מ"ג). מעשה באגריפס המלך שהיה מהלך בלילה ושמע קולו בשלוש
פרסאות וכשבא לביתו שיר לו מתנות הרבה. ואע"פ כן כהן גדול משוכה ממנו
5 דאמר מר כשהוא מוכיר את השם ביום הכפורים נשמע קולו בידיו. אמר
ראבא בר בר חנא מירושלים לידיו עשר פרסאות היו ואע"פ דהכא איכא
חולשא והכא ליכא חולשא ואע"פ דהכא יממא והכא ליליא (מ"ד). תנו רבנן
הרמט הדשן מצותה בכל יום. בראשונה כל מי שהוא רוצה לתרום את המזבח
10 תורם בזמן שהן מרובין רצין ועולין בכבש וכל הקודם את חבירו לתוך ארבע
אמות וכה, ואם היו שניהם שרים, הממנה אומר להם הצביעו. מה הן מצביאין
אחת או שתיים ואין מצביאין גדל במקדש. מעשה שהיו שנים רצין ועולין בכבש
ודחקו אחד מהן את חברו תפל תשברה רגלו וכשראו בית דין שהיו באין ליד
סכנה התקיעו שלא יאמרו תורמין אלא בפנים (מ"ה). תנו רבנן מעשה בשני כתיים
15 שהיו שניהם שרים רצין ועולין בכבש קדם אחד מהן לתוך ארבע אמות של
חברו נטל סכין וחקע לו בלבו. עמד רבי צדוק על מעלות האולם ואמר אחת
בית ישראל שמעו דרי הוא אומר כי ימצא חלל באדמה ... ויצאו וקנידו ושטטו
(דברים כ"א א'). אנו על מי להביא עול על הדיכיל או על העורות. נעו כל
העם בבכיה. בא אביו של חינוק ומצאו כשהוא מפרפר אמר דרי הוא כפרחכם
20 ועדין בני מפרפר ולא נממא סכין. ללמד שקשה עליהם טהרה כלים יתר
משפכות דמים. והא דם נקי שפך משה דרכה מאד (מלכים ב' כ"א ט"ז).
שמעת מנה שפיכות דמים דל זל טהרה כלים כדקמא קימא (מ"ז). וכיון
שראו חכמים כך התקיעו שלא יהיו תורמין אלא בפנים (מ"ח). כיצד תורמין.
מי שוכה לתרום טובל ולובש בגדי הדמה, ומקדש ידיו ורגליו, ואומר לו הודר
25 שמא תגע בכלי עד שחקדש ידיך ורגליך, ואחר כך לוקח המחיתה, ושל כסף

(מ"ב) שם כ"א ע"א.

(מ"ג) שם כ' ע"ב ירושלמי שקלים מ"ח ע"ד (פ"ה ח"א).

(מ"ד) יומא שם ועיי' ירוש' שקלים שם. (פ"ה) עיי' יומא פ"ב מ"א (כ"ב ע"א).

(מ"ז) יומא כ"ז ע"א תוספתא יומא פ"א ה"ב (דף קפ"א).

(מ"ח) עיי' יומא כ"ז ע"ב. (פ"ח) עיי' יומא פ"ב מ"א (כ"ב ע"א).

היתה, והיא היתה נתונה במקצוע בין כבש למזבח במערכו של כבש, ונטל את המחתה, ועולה לראש המזבח, ומפנה את החלים אילך ואילך, וחזרה מן החלים המאכלות, ויורד למטה לארץ, והופך פניו לצפון, ומהלך למזרח הכבש כמו עשר אמות, וצובר שם את החלים על הרצפה רחוק מן הכבש 5 שלשה טפחים במקום שנותנין מראות העוף ודישון מזבח הפנימי ודישון המעדה ואחר שירד רצין אחיו הכהנים ומקדשין ידיהם ורגליהם, ונטלין את המצרפות ואת הצנורות, ועוליין לראש המזבח וכל איברים ופדרים שלא נתאכלו, סתקין אותן לצדדי המזבח, ואם אין הצדדין מחזיקין נותנין אותן בכבש כנגד הסובב, ואחר כך גורפין את הדשן ומעמידין אותו עדימה כמו תפוח, ומורדין ממנה 10 פסכתו בכל יום, וברגלים לא היו מורדין אלא מציחין עדימה גבוהה באמצע נואי למזבח (מ"ט). ואש המזבח תוקד היה לו לומר עליו מה תל בו. שהיתה האש נראית שהיא מצתת את המזבח ולא היה מתאכל. ואימא דהה גליד אמר רבי יוחנן כעובי דיגרי קרדין צפוי היה האש מצתת בו ולא היה נותך (נ). ואש המזבח תוקד בו אמר 16 רבי פתחם תוקד עליו אין כתיב כאן אלא בו, בו האש היתה מתיקרת (נ"א). תאני בשם רב נחמן קרוב למאה ושש עשרה שנה שהיתה האש מתיקרת בו ועצו לא נשרף ונחשתו לא ניתך ואמר דהה גליד. תאני בשם רבי הושעיה כעובי דיגרי נדריאנין היה בו. אמר רבי שמעון בן לקיש ועשית מזבח מקטרת קטרת (שמות ל' א'). להקטיר קטרת אין כתיב כאן אלא מקטרת קטרת, המזבח היה 20 מקטיר את הקטרת. ורבנן אמרי ובכלי הבקר בשלם הבשר (מלכים א' י"ט כ"א). בשל להם אין כתיב כאן אלא בשלם הבשר, הבשר היה מבשל את הכלי (נ"ב). ד"א ואש המזבח תוקד בו תנו רבנן מין לאש המזבח הפנימי שלא תהא אלא ממזבח החיצון תל ואש המזבח תוקד

(מ"ט) רפב"ם הלכות תמידין ומוספין פ"ב ה"ב.

(נ) ע"י ויקד פ"ז ס"ה וירושלמי סוף תנינה ע"ט ע"ר (פ"א ה"ח) ותנחומה תרומה פ"א וע"י תנינה כ"ז ע"א. הנסח כאן פשוט פאר. וע"ר קרדין ע"י ערוך השלם ערך נדריין חלק ב' ש"ט ע"א וערך קרדין ח"ו צד ק"צ ע"ב.

(נ"א) ויקד שם וע"י תוספת תנינה שם ד"ח ושאיין. זה חסר בכ"א.

(נ"ב) ויקד שם וירושלמי תנינה שם. ובכ"א כעובי דיגרי נוליאנין. נדריאנין בכ"ש וצ"ל נדריאנין ע"י ירוש' תנינה שם וע"י נ"ב לעיל.

בו, אש מחתה ומעורה מצין, ודין הוא נאמר תן אש במזבח הפנימי ונאמר תן
אש במחתה ומעורה מה אש מזבח הפנימי ממזבח החיצון אף אש מחתה ומעורה
ממזבח החיצון, או כלך לדרך חזו נאמר תן אש במזבח הפנימי ונאמר תן אש
במחתה ומעורה מה אש במזבח הפנימי ממזבח שחצו לו אף מחתה ומעורה
5 ממזבח שחצו לו זה מזבח הקטרת שהוא משוך (ג'). מצין שיהיה לחוץ, ח'ל
אש חסיד חוקד על המזבח אף אש שאמרתי לך תהא חסיד, רכתיב לה להעלה
נר חסיד (שמות כז כ'), לא תהא אלא ממזבח החיצון (ג').

ג ולבש הכהן מדרו כמרתו (ג'). **בד** שיהא של
בזין בר שיהוא חדשים. בד שיהוא כפולין. בד שלא ילבש עמקן בגדים אחרים.
10 יכול לא ילבש עמקן בגדי פשתין אבל ילבש עמקן בגדי צמר, ח'ל בר. יכול
לא ילבש עמקן בגדי קדש אבל ילבש עמקן בגדי חול, ח'ל בר (ג').
ומכנסי בד ילבש על בשרו מה ח'ל ילבש להביא את המצופת
ואת האבנט דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר משמע שאמר הכתוב בד שומע
אני ארבעה כלים שנאמר ולבש את בגדי הבר בגדי הקדש (ויקרא טז ל"ב).
15 אם כן למה נאמר מדרו כמרתו (ג'). ומכנסי בד ילבש על בשרו לא רטייה
על בשרו וכשהוא אומר להלן יהיו שלא ידא דבר קודם למכנסים (ג').
והרים את הדשן אשר תאכל האש יכול עצים ח'ל
עלה או עלה יכול איברי עלה, ח'ל אשר תאכל האש. הא כיצד חותה
מן המאכלות ומן הפנימיות ויורד (ג'). ושמן כולו כאחת. ושמו
20 לא יחפור. **אצל המזבח** סמוך למזבח (ס').

ד **ופשט ולבש** יכול כמצות יום הכפורים יתא פושט ולבוש, ח'ל
בגדיו בגדים מקיש בגדים שיהא פושט לבגדים שהוא לובש מה בגדים שהוא
פושט ראויין למלאכתן אף בגדים שהוא לובש ראויין למלאכתן, אם כן למה

(ג') ספרא שם יומא מ"ח ע"ב ילקוט עה"ת תפ"ב.

(ג') ספרא כ"ט ע"ר.

(ג') שם יומא כ"ה ע"ב ובחים ל"ה ע"א פסחים ס"ה ע"א.

(ג') ספרא שם ובחים י"ח ע"ב ירושלמי יומא מ"א ע"ג (פ"ג ה"ח).

(ג') ספרא שם.

(ג') שם יומא כ"ז ע"ב וכו' ע"א סנהדרין מ"ט ע"ב, ועי' ובחים י"ט ע"א.

(ג') ספרא שם ירושלמי יומא ל"ט ע"ג (פ"ב ה"א).

(ס') ספרא שם פסחים כ"ז ע"ב תמורה ל"ד ע"א ובחים ק"ו ע"א ועי' תוספתא שם ד"ה ולא.

נאמר אחרים פחותין מהן (ס"א). וכן במדי הרמה פחותין מבמדי עבודה שאין
דרך ארץ שימוז כוס לרבו בבמדים שבישל בהם קדרה לרבו (ס"ב).
והוציא את הדרשן כל מי שרצה מן הכתבים, ממלא מן הדרשן
שהורידו למטה ומציא חוץ למחנה, זה חוץ לחומת ירושלים והוא הקרא
מקום שער הדרשן. ואין להוצאתו לחוץ פייס אלא כל הדרצה, ומעולם לא
נחעצלו מכך. אע"פ שאין הוצאתו עבודה אין בעלי טומין מציאין אותו.
וכשמציאין אותו חוץ לעיר מציחין אותו במקום המתצע במקום שאין הירחות
משבות בו ואין הנשמים גורפין אותו שנאמר ושמו. ואסור ליהנות בו (ס"ג).

ה' והאש על המזבח תוקד בו אמר רבי יהודה מנין להצתת
10 האש שלא תהא אלא בראשו של מזבח ת"ל והאש על המזבח תוקד בו. אמר
רבי יוסי ומנין עשה מערכה אחרת לקיום האש, ת"ל והאש על המזבח תוקד
בו לא תכבה (ס"ד). מלמד שכל המכבה עובר בלא תעשה (ס"ה). ובער
עליה הכהן עצים לרבות שי מרי עצים עם חמדי של שחר.
בבקר בבקר נאמר בעצים בבקר בבקר (ויקרא ו' ה'). תאמר
15 בתמיד בבקר (שמות כ"ט ל"ט). ואיני יודע איזה יקדום יקדום דבר
שנאמר בו בבקר בבקר לרבו שלא נאמר בו אלא בבקר (ס"ז). נאמר בעצים
בבקר בבקר ותאמר בקטרת בבקר בבקר ואיני יודע איזה מהן יקדם, מי מכשיר
את מי עצים מכשדין את הקטרת אף הם יקדמו את הקטרת. נאמר בקטרת
בבקר בבקר (שמות ל' ו'). תאמר בטרות בבקר בבקר ואיני יודע איזה יקדם
20 וכשהוא אומר בבקר בבקר בהישיבו את הטרות יקטירנה (שם). סמכו הכתוב
סימן לקטרת אף הם יקדמו את הקטרת (ס"ז). ומנין יעשה מערכה גדולה
שתקבל את כל העולות ת"ל, עליה עלה. מנין לאימורי חטאת אימורי אשם
אימורי קדשי קדשים אימורי קדשים קלים ת"ל עליה חלבי השלמים. מנין
הקומץ והלבונה ומנחת כהנים ומנחת נסכים, ת"ל עליה והקטיר כל הקטרים
26 דא עליה. יכול אף אש הקטרת תהא עליה ת"ל ובער עליה וערך עליה עשה

(ס"א) ספרא שם יומא כ"ז ע"ב. (ס"ב) ע"י יומא שם שבת קיר ע"א וקיר ע"א.

(ס"ג) רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פ"ב ה"ב.

(ס"ד) ספרא ל' ע"ב יומא מ"ה ע"א ירושלמי יומא שם.

(ס"ה) ע"י וזבחים צ"א ע"ב יומא מ"ז ע"ב.

(ס"ז) ספרא שם יומא ל"ז ע"ב ירושלמי יומא מ' ע"ז (פ"ג דהה).

הבערה אחרת לקטרת (ס"ז). ומצין שלא ידא דבר קודם לחמיד של שחר תל, עליה עלה. ומצין שלא ידא דבר מחעכב לאתר חמד של בין הערבים, תל עליה השלמים. מתחילין בחמיד ופוסקין בחמיד חוץ מקרבן פסח (ס"ח).

ו אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה תמיד

5 אף בשבת. חמיד אף בטומאה. לא תכבה אף במסעות. ומה

היו עושין לה כופין עליה פסכת דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר בשבת המסעות היו מרשין אותה שנאמר ודשנו את המזבח (במדבר ד' יג). (ס"ט).

רבי יהודה אומר שתי מערכות בכל יום, שלוש ליום הכפורים, אחת למערכה

גדולה ואחת לקטרת, ואחת שמוסיפין ביום הכפורים (ע). רבי יוסי אומר

10 שלוש בכל יום, וארבע ליום הכפורים, אחת למערכה גדולה, ואחת לקטרת,

ואחת לקיום האש ואחת שמוסיפין ביום הכפורים. רבי מאיר אומר ארבע בכל

יום, וחמש ביום הכפורים, אחת למערכה גדולה, ואחת לקטרת, ואחת לקיום

האש, ואחת שמוסיפין ביום הכפורים, ואחת לאיברים ופדרים שלא נתאכלו

מבערב. רבי יוסי אומר איברים ופדרים שלא נתאכלו נותן בצדי מערכה

15 גדולה ואין צריכין מערכה בפני עצמן (ע"א). והלכה כרבי יוסי (ע"ב).

ז זאת תורת המנחה תורת המנחה לבית העולמים. זאת אינה

נודעת בבמה. תורת המנחה תורה אחת לכל המנחות שיטענו שמן ולבונה (ע"ג).

וכי מצין יצא מכלל שנאמר ויצק עליה שמן ותן עליה לבנה (ויקרא ב' א').

והנותרת מן המנחה לאדרן ולבניו (שם ב' ג'). שיכול אין לי טענות שמן ולבונה

20 אלא מנחות ששיריהן נאכלין מנחות שאין שיריהן נאכלין מצין, תל תורת המנחה

תורה אחת לכל המנחות שיטענו שמן ולבונה (ע"ד). הקרב כולה כאחת. אחת

כשרה לא פסולה. בני אדרן לא בנות אדרן (ע"ה). לפני ה' יכול במערב,

(ס"ז) ספרא שם.

(ס"ח) שם יומא שם פסחים ג"ח ע"א מנחות מ"ח ע"א בבא קמא ק"א ע"א.

(ס"ט) ספרא ל' ע"ז ירושלמי יומא מ"ב ע"א. (פ"ד ה"ו) ילקוט תפ"ד, וע"י פירוש הראב"ד על הספרא כאן.

(ע) ספרא שם ע"ג, וע"י תוספתא יומא פ"ג ה"ג (דף קפ"ח) ויומא מ"ח ע"א.

(ע"א) ע"י ספרא שם.

(ע"ב) ע"י רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פ"ב ה"ה, וע"י יומא שם.

(ע"ג) ספרא שם, וע"י זבחים ק"ג ע"א וסוטה י"ד ע"א.

(ע"ד) ספרא שם. (ע"ה) שם.

תל אל פני המזבח, או אל פני המזבח יכול בדרום, תל לפני ה'. הא כיצד מנישה לקרן דרומית מערבית. רבי אלעזר אומר ינישה לדרומה של קרן, או למערבה. אמרת לאו שני כתובים אחד מקיים עצמו ומקיים חברו ואחד מקיים עצמו ומבטל חברו תופסין את המקיים עצמו ומקיים חברו ומניחין מקיים עצמו ומבטל חברו. אם אומר אתה לפני ה' במערב בטלת לפני המזבח בדרום, וכשאתה אומר לפני המזבח בדרום קיימת לפני ה' במערב הא כיצד הוא עושה מנישה לדרומה של קרן (ע"ז). ואינה הלכה (ע"ז).

ח והרים ממנו מן המחזר שלא יביא עשרון אחד בשני כלים (ע"ח). בקמצו שלא יעשה מדה לקומץ (ע"ט). מסלת המנחה לא מסלת חברתה (פ). ומשמנה לא משמן חברתה. מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבנה שתוא שם לבונה בשעת קמיצה. ואת כל הלבנה אשר על המזבח והקטיר שילקט כל לבנתה ויעלה לאשים (פ"א). והקטיר המזבחה ריח ניחח אזכרתה לה' מכרין בה מכרין בקומצה מכרין בלבנתה.

ט והנותרת מן המזבח כשרה לא פסולה. יאכלו ריבה אכילתה בכל מאכל שירצה (פ"ב). יאכלו שלא יאכלו עמה חולין כתרומה בזמן שהיא מעוטה (פ"ג). אהרן ובניו אהרן תחלה ואחר כך בניו. לאחרין שלא במחלוקת ולבניו במחלוקת. מה אהרן כהן גדול אוכל שלא במחלוקת אף בניו כהנים גדולים אוכלים שלא במחלוקת (פ"ד). מצות תאכל מצוה. לפי שהיתה בכלל התר ותאסרה חזרה והותרה יכול תחזור להחזירה ודראשון, תל מצות תאכל מצוה (פ"ה). כיצא בו יבמה יבוא עליה (דברים כ"ה ה'). מצוה. לפי שהיתה בכלל התר ותאסרה חזרה והותרה יכול תחזור

(ע"ז) ספרא שם מוטה יר ע"ב זכחים ס"ג ע"א מנחות י"ט ע"ב ופ' ע"א.

(ע"ז) זה אינו בכ"ש. וע"י רמב"ם הלכות טע"ה פ"ב ה"ז.

(ע"ח) ספרא ל' ע"ד מנחות כ"ד ע"א.

(ע"ט) ספרא שם מנחות י"ט ע"ב יומא מ"ז ע"א.

(פ) ספרא שם וע"י מנחות כ"ז ע"א.

(פ"א) ספרא שם מוטה יר ע"א. וע"י תוספתא מנחות פ"א מ"ז (דף תקכ"ז).

(פ"ב) ספרא שם. וע"י זכחים צ' ע"ב.

(פ"ג) ספרא שם תמורה כ"ז ע"א מנחות כ"א ע"ב.

(פ"ה) שם יבמות מ' ע"א ירושלמי יבמות ב' ע"א (פ"א ה"א).

להחזירה הראשון, תל יבמה יבוא עליה מצוה (פ"ו). תאכל מה תל, לפי שנאמר יאכלוהו אין לי אלא כולה מנין אף מקצתה תל תאכל כל שהוא. במקום קדוש יכול במחנה לזיה, תל בחצר אהל מועד (פ"ז). אין לי אלא בחצר אהל מועד מנין לרבות את הלשכות הבנויות בחילו פתוחות לקדש, תל במקום קדוש (פ"ח). **יאכלנה** שלא יאכלו עמה 8 חולין כתרומה בזמן שהיא מעושה (פ"ט).

י לא תאפה חמץ מה תל, לפי שנאמר לא תאפה חמץ יכול לאו אחד לכולם, תל לא תאפה חמץ. אפיה בכלל היתה ולמה יצאת להקיש אליה מה אפיה מיוחדת מעשה יחידי וחייבין עליה בפני עצמה אף אני ארבה לישתה ועריכתה וכל מעשה ומעשה שיש לה לחייב עליו בפני עצמו (צ). 10 **חלקם נתתי מאשי** ליסר אף לחלקה אינן רשאי אלא לאחר מתנות האשים. אין לי אלא זו בלבד ומנין לרבות כל הקדשים, תל כי קדש קדשים. יכול אם חלקה תרא פסולה, תל היא. הרי היא בקדושתה. יכול אף הפסולה תרא ממחלוקת, תל אתה כשרה לא פסולה (צ"א). **כחטאת** 15 מה חטאת מן החולין ובוים וביד יצית אף זו מן החולין ובוים וביד יצית, או מה חטאת אם נשחטה שלא לשמה פסולה אף זו נקמצה שלא לשמה תרא פסולה, תל וכאשם מה אשם אם נשחט שלא לשמו כשר אף זו אם נקמצה שלא לשמה תרא כשרה (צ"ב). רבי שמעון אומר יש מהן כחטאת, ויש מהן כאשם. מנחת חוטא ומנחת שוטה הרי הן כחטאת, לפיכך אם נקמצו שלא לשמן פסולין. 20 מנחת גרבה הרי היא כאשם, לפיכך אם נקמצה שלא לשמה תרא כשרה (צ"ג). **י"א כל זכר** לרבות בעלי מומין. למה נאמר אם לאכילה כבר אמרין, אם כן למה נאמר כל זכר לרבות בעלי מומין במחלוקתו (צ"ד). **יאכלנה** כשרה לא פסולה. **חק עולם** לבית העולמים. לדרתיכם שיהנו הדבר לרדותיו. **מאשי ה'** אין להם אלא לאחר מתנות

(פ"ו) ספרא שם ירושלמי יבמות שם יבמות ל"ט ע"ב בראשית רבה פ"ה ס"ה.

(פ"ז) ספרא שם. (פ"ח) שם לא ע"א זכחים נ"ז ע"א.

(פ"ט) ספרא שם תמורה שם.

(צ) ספרא שם, וע"י ספרא י"א ע"ד מנחות ל"ח ע"ב.

(צ"ב) ספרא שם זכחים צ"ח ע"א מנחות פ"ג ע"ב.

(צ"ג) ספרא שם זכחים י"א ע"א מנחות כ' ע"ב. (צ"ד) ספרא שם זכחים ק"ב ע"א.

האשים (צ"ה). כל אשר יגע יכול אפלו נע ולא נבלע, חיל בהם עד שיבלע. או יכל אפלו נבלע במקצת הבשר יקדש כולו, חיל אשר יגע בהם הגוע בלבד, וא כיצד נוטל ממקום הנבלע. מה יהיה. יקדש להיות כמות, אם פסול פסול ואם כשרה תאכל כחומר שבה (צ"ו).

י"ב וידבר ה' אל משה לאמר זה שיה מהאכל יצא מאכל ומען יצא מתוק (שפטים יד יד). אמר רבי שמאל בר נחמני כיון שהתחיל רוח הקדש לשמש לשמשון בשלש מקומות התחילה דכתיב ותחל רוח ה' לפעם במחנה דן (שם יג כ"ה). (צ"ו). מהוא בין צרעה ובין אשחעאל (שם) אמר רבי שמאל בר נחמני נוטל שני הרים והקישן זה לזה כאחד שהיה נוטל צרורות 10 ומקישן זה לזה (צ"ח). רבי יודה ורבי נחמיה אומרין בשעה שהיתה רוח הקדש שורה עליו היה פוסע פסיעות גסות כמין צרעה ועד אשחעאל. ורבי נחמיה אומר בשעה שהיתה רוח הקדש שורה עליו היו שערוותיו עומדות ומקישות זו לזו כמין זוג וקולן הולך מצרעה ועד אשחעאל. וכשהוא הולך לתמנה וירד שמשון ואביו תמנה ותצלח עליו רוח ה' וישע כשע הנרי (שפטים יד יו'). 16 ותצלח עליו רוח ה' וירד הוא בא עד לחי ופלשתים (שפטים טז יד). וכשהוא חזר מתמנה אמר אלך ואראה את מפלת האריה (שם יד יז). וכתיב וישב מימים וירדה אל כפז (שפטים יד ח'-ט'). חמה שמשון חמיה בלבו ואמר ארי אוכל כל החיות ועכש יצא ממנו מאכל. כך אהרן אוכל כל הקרבנות ועכש יצא ממנו קרבן ואיזה זה זה קרבן אהרן ובניו (צ"ט).

י"ג וזה קרבן אהרן ובניו ד"א זה קרבן אהרן אמר רבי אירי נתראה דוד לקרבנן של נשיאים דכתיב עלות מחים אעלה לך (תהלים סז ט"ו). ואיזה זה זה שיש בו פרים ואילים וכבשים ועתודים אין לך קרבן שיש בו אלו אלא קרבנם של נשיאים דכתיב ולזבח השלמים (במדבר ה' יז). (ק). ר' יודה ור' נחמיה ורבנן רבי יודה אומר חביב קרבנן של נשיאים לפני הקב"ה כשירה שאמר 28 ישראל בים בשירה כתיב זה אלי ואנוהו (שמות טז ב'). ובקרבנן של נשיאים

(צ"ו) שם ע"י זבחים צ"ו ע"ב.

(צ"ה) ספרא שם.

(צ"ו) ויקר פ"ח ס"ב. זה חסר בכ"א.

(צ"ח) שם. תם זה חסר בכ"א.

(צ"ט) ויקרא רבה שם. ע"י ירוש' סוטה יז ע"ב (פ"א דח). גם זה חסר בכ"א.

(ק) ויקר שם ס"ז שיר השירים רבה לפ"ח ס"א. וגם זה חסר בכ"א.

כתיב זה קרבן נחשון (במדבר שס.). ורבי נחמיה אומר חביב קרבנן של נשיאים
לפני הקב"ה כשי הלחות בשני הלחות נאמר מזה ומה הם כתבים ושמות
ל"ב ט"ז. ובקרבן נשיאים כתיב זה קרבן נחשון זה קרבן נחנאל (במדבר ה'
כ"ב.). ורבנן אומרין חביב קרבנו של אהרן לפני הקב"ה כקרבנן של נשיאים
5 בקרבנן של נשיאים כתיב זה קרבן ובקרבנו של אהרן זה קרבן. אמר רבי
ברכיה חביב קרבנו של אהרן לפני הקב"ה כשי עשר שבטים שנאמר זה וי"ף
שבעה. ה"י חמשה הרי שנים עשר (ק"א). **זה קרבן אהרן** יכול
אהרן ובניו כאחת יהו מביאין קרבן זה, תל אהרן ובניו אשר יקריבו. הא כיצד
אהרן מביא לעצמו ובניו מביאין לעצמן (ק"ב). **ובניו** אלו כהנים
10 הדיוטים או ובניו אלו כהנים גדולים כשהוא אומר למטה והבחן המשיח תחתיו
הרי כהן גדול אמר מה אני מקיים ובניו אלו כהנים הדיוטים (ק"ג). כשהכהן
מתקרב בתחלה לעבודה מציא עשירית האיפה משלו ועבודה בידו, אחד כהן
גדול ואחד כהן הדיוט. חו היא הצקראת מנחת חינוך, ואחד כהן גדול ואחד כהן
הדיוט שעברו עד שלא הביאו עשירית האיפה שלהן עבודתן כשרה (ק"ד).
15 **ביום המשח אתו עשירית האיפה** רבי יוחנן בשם רבי שמעון
בן יצחק מלמד שעשירית האיפה מעכבת לכהונת אהרן ובניו (ק"ה). **ביום**
המשח אתו ביום ולא בלילה. **ביום המשח** אין משחין
כהן גדול אלא ביום. **ביום המשח אתו** אין משחין שני כהנים
גדולים כאחת. ביום המשח אתו יכול ביום שנתמנה יהא מביא עשירית האיפה
20 ומפסיק, תל מנחה חסיד. הא מה אני מקיים ביום המשח אתו מיום שנמשח
מביא עשירית האיפה עד לעולם. **עשירית האיפה** אחד
מעשרה לשלוש סאין שהן שבעת רבעים ועוד (ק"ז). **סלת מנחה**
אמר רבי יהושע דסבין בשם רבי לוי בוא וראה כמה חס הקב"ה על ממון
של ישראל, אמר להם מי שנתחייב להביא קרבן יביא מן הבקר שנאמר אם עלה

(ק"א) ויק'ר שם. תם זה חסר שם. (ק"ב) ספרא שם מנחת לא ע"ב.

(ק"ג) ספרא לא ע"ב.

(ק"ד) שם ירוש' שקלים נ' ע"ד (פ"ו ה"ה) ע"י תוספתא שקלים פ"ז כ"ה נרף קע"ט)
ותוספתא חגיגה פ"ב ה"ט נרף רל"ח.

(ק"ה) ויקרא רבה פ"ה ס"ד, וע"י ירושלמי יומא ל"ה ע"ב (פ"א ד"א).

(ק"ז) ספרא שם. בכ"א נאמר המאמר של ר' יוחנן בשם רשב"י אחר המאמר ביום
המשח אתו יכול ביום וכו'.

קרבנו (ויקרא א' ב'), לא מצא מן הבקר יביא מן הכבשים, שנאמר אם כשב
הוא מקריב (שם ג' יז), לא מצא מן הכבשים יביא מן העזים, שנאמר ואם
עז קרבנו (שם ג' יב), לא מצא מן העזים יביא מן העופות, שנאמר ואם עוף
(שם ג' יד), לא מצא מן העופות יביא סלת מצחה. ולא עוד אלא שכל
5 הקרבות אינן באין חציין חו באה חציין מחציתו בבקר ומחציתו בערב, ולא
עוד אלא שכל מי שהוא מקריב אתה מעלה עליו הכתוב כאלו נידל שמו מסוף
העולם ועד סופו דכתיב כי ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בעים (מלאכי
א' יא.) (ק"ז). **סלת** מה סלת אמרה להלן מן החטים אף כאן
מן החטים. **מנחה** הרי היא ככל המנחות ללכתה (ק"ח).
10 **תמיד** אף בשבת. חמיד אף בטומאה (ק"ט). **מחציתה בבקר**
אלו אמר מחצית בבקר ומחצית בערב יכול יביא חצי עשרון בבקר וחצי עשרון
בערב, ת"ל מחציתה בבקר מחציתה משלם מביא בבקר, ומחציתה בערב
מחציתה משלם מביא בערב. כיצד הוא עושה מביא עשרון שלם חתצו ומקריב
מחצה בבקר ומחצה בין הערבים. נטמא חציו של בין הערבים או אבד יכול
15 יביא חצי עשרון מביתו ת"ל מחציתה בערב ממחציתה משלם. הא כיצד מביא
עשרון מביתו שלם חתצו ומקריב מחצה ומחצה אבד (ק"י). וכהן שהקריב
מחצה בשחרית ומת ומנו כהן גדול אחר תחתיו יכול יביא חצי עשרון מביתו
או חצי עשרונו של ראשון, ת"ל מחציתה בערב מחציתה משלם מביא בערב
הא כיצד מביא עשרון סלת חתצו ומקריב מחצה ומחצה אבד. נטמא שני
20 חציין קריבין ושני חציין אובדין (ק"יא).

יד על מחבת מלמד שהיא טעונה בלילה בשמן להוסיף לה שמן
אחר יתיר על כל המנחות ואיני יודע כמה. הדין רן זו טעונה שמן ומנחת נסכים
טעונה שמן מה מנחת נסכים שלשת לתין לעשרון אף זו שלשת לתין
לעשרון (ק"ב). הולכך לך לדרך הו זו טעונה שמן ומנחת נדבתו טעונה שמן
25 מה מנחת נדבתו לת לעשרון אף זו לת לעשרון. נראה למי דימה דנין מנחה
שהיא באה תמיד ודוחה את השבת ואת הטומאה ממנחה שהיא באה תמיד ודוחה

(ק"ט) שם.

(ק"ח) ספרא שם.

(ק"יא) ספרא שם.

(ק"ז) ויקר שם המאמר הזה חסר בכ"א.

(ק"י) ספרא שם מנחות ג' ע"א.

(ק"ב) שם מנחות ג' ע"א.

את השבת ואת השמאה, ואל תוכיח מנחת גרבתו שאינה באה תמיד ואינה דוחה
לא את השבת ולא את השמאה. הולכך לך לדרך הו' דנין מנחת יחיד ובאה
בגלל עצמה וטעונה לבתה ממנחת יחיד ובאה בגלל עצמה וטעונה לבתה,
ואל תוכיח מנחת נסכים שאינה מנחת יחיד ואינה באה בגלל עצמה ואינה טעונה
לבתה. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר כשהוא אומר סלת
מנחה תמיד הרי היא לו כמנחת תמידין, מה מנחת תמידין שלשת לוגין לעשרון
אף זו שלשת לוגין לעשרון. **תעשה מרבכת** מלמד שהיא נעשית
ברוחותין כל צרכה. אין לך רבוכה בתורה אלא זו. רבוכה שבתודה ושבלואים
עבה (ק"ג). וכיצד הוא הריבך. חולטין אותה ברוחותין ותחזין עליה שמן,
ולשה, ואופה אותה בתנור מעט, ואחר כך קולה אותה בשמן על המחבת, ואינה
מבשלה כל צרכה אלא תראה בין בשל תא שאמר חופיני (ק"ד). ד"א חופיני
שתרא יפה תראה. לפי כך היא דוחה את השבת שאם תעשה מערב שבת אינה
נאה ולא עוד אלא שהיא נפסלת בלינה בכלי שרת. וכיצד היתה נעשית מביא
עשרון שלם מביתו וחוצהו בחצי עשרון שבמקדש, ומביא שלשת לוגין שמן
ומחלק אותן שחים עשרה רביעיות ברביעית שבמקדש, ואופה מכל חצי עשרון
שש חלות, כל חלה וחלה לשה וקולה אותה ברביעית שמן, וחרור וכופל השחים
עשרה חלות כל חלה וחלה לשנים, ומקריב חצין עם תמיד של שחר וחצין
עם תמיד של בין הערבים. הו' היא מנחת חביתין האמורה בכל מקום (קט"ו).
תביאנה לפני המזבח (קט"ז). וכשהוא אומר תקריב אף לאחר הנסכים (ק"ח).
20 תופיני רבי אומר רכה רבי דוסא אומר נויי (ק"ח). **מנחת פתים**
מלמד שהוא כופל אחד לשנים ומבדיל ושותת (ק"ט). תקריב ריח ניחח יכול
אף בניו כן, ת"ל זה קרבן אהרן. או מה אהרן מביא בכל יום אף בניו מביאין

(ק"ג) ספרא ל"א ע"ב.

(ק"ד) ע"י רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פ"ג ה"ב.

(קט"ז) ע"י ספרא שם וירושלמי יומא ל"ט ע"ר (פ"ב ה"ג), ושם תם בכ"א מוספין במקום
נסכים, ועין קרבן אהרן כאן וילקוט רמז תפ"ח.

(ק"ח) ספרא שם וירושלמי יומא שם וילקוט שם.

(ק"ח) כך היא גירסת הירושלמי שקלים נ' ע"ר (פ"ג ה"ו) אבל בספרא היא, רבי יהודה
אומר תאפה נאה רבי יוסי אומר תאפה ריבה מנחת פתים. וילקוט רבי אומר תאפניה
רכה רבי יוסי אומר חופיני נוי, וע"י פירוש הראב"ד כאן ומנחות נ' ע"ב ורמב"ם שם ח"ג.

(ק"ט) ספרא שם מנחות ע"ה ע"ב.

בכל יום, ת"ל זה. או מה אהרן רחצה את השבת ואת הטומאה יכול אף בניו כן, ת"ל זה. או מה אהרן מביא חציים אף בניו כן, ת"ל זה. או מה אהרן מביא שלשת לוגין לעשרון אף בניו כן, ת"ל זה. או מה אהרן מביא רבוכה אף בניו כן, ת"ל זה (ק"כ).

ט"ו והכהן המשיח אין לי אלא משח בשמן המשחה המרובה בבגדים מנין ת"ל והכהן (קכ"א). או יכול שאני מרבה משח מלחמה ת"ל תחתיו. **מבניו** את שבע עומד תחתיו מביא עשירית האיפה יצא משח מלחמה שאין בנו עומד תחתיו. ומנין למשח מלחמה שאין בנו עומד תחתיו, ת"ל שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר יבא אל אהל מועד לשרת בקדש (שמות כ"ט ל'). את שהוא בא לאהל מועד לשרת בקדש בנו עומד תחתיו יצא משח מלחמה שאינו בא אל אהל מועד לשרת בקדש (קכ"ב). **מבניו יעשה אתה** מלמד שהבן קודם לכל אדם. יכול אע"פ שאינו ממלא מקומו של אביו, ת"ל ואשר ימלא את ידו (ויקרא ט"ז ל"ב). בזמן שהוא ממלא מקומו של אביו הוא קודם לכל אחיו, ואם אינו ממלא מקומו של אביו יבוא אחר וישמש **15** תחתיו (קכ"ג). ומנין לכהן גדול שמת ולא מינו כהן אחר תחתיו תראה מנחתו קרבה משל יורשים ת"ל מבניו יעשה אתה. יכול יביאנה חציים ת"ל אתה כולה אמרתי דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר אינה באה אלא משל ציבור שנאמר חק עולם ממי שאמר והיה העולם (קכ"ד). מלמד שמקריבין עשרון שחרית ועשרון ערבית עד שימנו כהן (קכ"ה). **כליל תקטיר** כולה **20** להקטירה (קכ"ז).

ט"ז וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל מנחת כהן אינה נאכלת מנחת כהנת נאכלת (קכ"ז). אשת כהן אין מנחתה נאכלת מפני חלק בעלה, ואינה קרבה כליל מפני חלקה אלא כיצד עושין בה, הקומץ קרב לבר, והשיירין מתפורין על הדשן (קכ"ח). **וכל מנחת כהן כליל תהיה** **25** מנחת כהן אין לי אלא מנחת גרבתו מנחת חובתו מנין,

(ק"כ) ספרא שם. (קכ"א) שם יומא ע"ב ע"ב.

(קכ"ב) ספרא שם יומא שם ירוש' ל"ח ע"ד (פ"א ה"א). (קכ"ג) ספרא שם.

(קכ"ד) שם מנחות ל"א ע"ב ירוש' שקלים ג' ע"ד (פ"ז ה"ו), ובבב"ש חסר מעד שימנו עד שנאמר.

(קכ"ה) ע"י רמב"ם שם ה"ד. (קכ"ז) שם ח"ט.

(קכ"ח) רמב"ם שם הלכה י"א. (קכ"ז) ספרא שם סוטה כ"ז ע"ב.

תל וכל מנחת כהן כליל תהיה. מה תל לפי שנאמר לא תאכל אין לי אלא כולה ומצין אף מקצתה תל תהיה אפלו כל שהוא (קכ"ט). אין לי אלא העליונה בכליל חקטר והתחתונה בכליל תהיה, ומצין לעליונה בכליל תהיה והתחתונה בכליל חקטר, תל כליל למידה שזה (ק"ל). רבי אליעזר אומר כליל תהיה לא תאכל כל שהיא בכליל תהיה ליתן עליה לא תעשה על אכילתו (קל"א).

י"ז וידבר ה' אל משה לאמר.

י"ח דבר אל אהרן ואל בניו לאמר זאת תורת החטאת

לבית העולמים, זאת אינה נדחת בבמה (קל"ב). תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות שיהא דמן טעון כבוס וכי מצין יצאו מכלל שנאמר הכהן המחטא אתה יאכלנה ואשר יזה מרמה חכבס שיכול אין לי דמן טעון כבוס

אלא חטאות החיצונות, חטאות הפנימיות מצין ודין הוא מה קדשי קדשים ששו לחטאות החיצונות למריקה ולשטיפה לא שו להן לכבוס, חטאות הפנימיות שלא שו לחטאות החיצונות למריקה ולשטיפה אינו דין שישו להן לכבוס, תל תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות שיהא דמן טעון כבוס. יכול אף חטאת העוף יהא דמן טעון כבוס, תל זאת בנשחטות אמרתי לא בנמלקות.

במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני ה' זה שאמרו לרבות כל החטאות שלא תהא שחיטתן אלא בצפון (קל"ג). קדש

קדשים לרבות ובחי שלמי צבור שלא תהא שחיטתן אלא בצפון. היא פרט לתודה ולאליל מיד (קל"ד). במקום אשר תשחט

העלה תשחט החטאת רבי לוי בשם רבי שמעון בן לקיש מיכן שאין מכרסמין את החטאים כדי לקרב אתן לתשובה (קל"ה).

י"ט הכהן המחטא אתה יאכלנו פרט לטבול יום ולמחוסר כפורים ולאונן. אתה כשרה לא פסולה (קל"ז). אתה שיתן דמה למעלה לא שיתן דמה למטן. במקום קדוש יכול במחנה לויה, תל בהצר

(קכ"ט) ספרא שם. (ק"ל) שם מנחות ע"ד ע"א וז"א ע"ב.

(קל"א) ספרא שם מנחות שם ע"ב מכות יח ע"ב.

(קל"ב) ספרא שם ובחים צ"ב ע"א. (קל"ג) ספרא שם.

(קל"ד) שם, ע"י ובחים נ"ה ע"א.

(קל"ה) ויק' פל"ב ס"ו ירושלמי בכות ט' ע"ג (פ"ח ה"ג) ירושלמי קידושין ס"ה ע"ד (פ"ד ה"א).

(קל"ז) ספרא ל"ב ע"ב ובחים ט' ע"ב וצ"ט ע"א מנחות ג' ע"ב.

אהל מעד (קל"ז). אין לי אלא בחצר אהל מועד מנין לרבות את הלשכות הבנויות בחול ופתחוין לקדש ח"ל במקום קדש (קל"ח).

כ כל אשר יגע בבשרה יקדש אפלו שלא בלע. ח"ל בבשרה עד שיבלע. יכול אם נגע במקצת הכזר יקדש כולו, ח"ל אשר יגע יקדש הנגע בלבד. הא כיצד, הותך מקום הבלע. בבשרה לא בעצמות ולא בגדים ולא בקרנים ולא בטלפים. יקדש להיות כמוהו אם פסולה נפסל, ואם כשרה תאכל כחומר שבה. **ואשר יזה מדרמה** מרם הכשרה לא מרם הפסולה (קל"ט). רבי יעקב אומר אם היתה לה שעת הכזר תפסלה דמה טעון כבוס (ק"מ). רבי שמעון אומר אפלו היתה לה שעת הכזר תפסלה אין דמה טעון כבוס שנאמר מרמה כשרה לא פסולה. מרמה לא מרוטבת. הלא דין הוא מה אם הדם שאינו טעון מריקה ושטיפה טעון כבוס, הרוטב שהוא טעון מריקה ושטיפה אינו דין שיטעון כבוס, ח"ל מרמה לא מרוטבת. מרמה ולא מרם קדשי קדשים. שהיה דבין מה אם חטאות הפנימיות שאין בהן מריקה ושטיפה דמן טעון כבוס קדשי קדשים ששזו לחטאות החיצונות למריקה ושטיפה דין הוא שישוו להן לכבוס ח"ל מרמה ולא מרם קדשי קדשים (קמ"א). **מדרמה על הבגד** נתן על מקצתו של בגד יכול ידא כולו טעון כבוס, ח"ל אשר יזה עליה תכבס מקום הדם טעון כבוס אין הבגד כולו טעון כבוס (קמ"ב). נחז מן הצואר על הבגד יכול ידא טעון כבוס, ח"ל אשר יזה עליה תכבס, הכשר לחוותו עליה טעון כבוס, ושאינו כשר לחוותו עליה אינו טעון כבוס. נחז מידו של מזה עד שלא חזה טעון כבוס, משחזה אין טעון כבוס (קמ"ג). מפני שהוא שייכים (קמ"ד). נשפך על הרצפה ואספו, אם מהכלי טעון כבוס, ואם מצואר בדמה אינו טעון כבוס, שאינו לחזאה. מן הקרן ומן היסוד אינו טעון כבוס (קמ"ה). נחז מן הבגד לבגד אחר אין הבגד האחר

(קל"ז) ספרא שם ובחים נ"ב ע"ב. (קל"ח) ספרא שם.

(קל"ט) ספרא שם וליא ע"א ובחים צ"ז ע"ב, ע"י פסחים מ"ה ע"א מיר ל"ז ע"ב חולין צ"ט ע"א. (ק"מ) גם בראב"ד המאמר הזה בשם רבי יעקב אך בספרא כאן ובילקוט ח"צ המאמר הזה בשם ר' עקיבה, וע"י חוספתא ובחים כ"ב ע"א ד"ה מכרי. (קמ"א) בספרא ל"ב ע"ז הפרד הוא מרמה ולא מרם קר' קר' ואחר כך מרמה ולא מרוטבת.

(קמ"ב) ספרא שם ובחים צ"ר ע"א. (קמ"ג) ספרא שם ובחים צ"ג ע"א. (קמ"ד) ספרא שם.

(קמ"ה) ספרא שם ובחים שם ע"ב.

טען כבוס, שנאמר יזה על הבד לא מבד לבד אחר (קמ"ו). בד אין לי
אלא בד מצין לרבות העור משהושט, ח"ל אשר עליה חבס. יכול שאני מרבה
את העור עד שלא הושט, ח"ל בד פרט לעור עד שלא הושט דברי רבי
יהודה. רבי אלעזר אומר בד אין לי אלא בד מצין לרבות את השק וכל דבר
שהוא ראוי לקבל טומאה, ח"ל אשר עליה חבס. יכול שאני מרבה את העור
5 חקשה, ח"ל בד, מה בד מיוחד שהוא ראוי לקבל טומאה ואינו ראוי לכבוס,
קל חומר לכלי עץ ולכלי מתכות שאין ראויין לכבוס (קמ"ז). **תכבס**
במקום קדוש מלמד שהכבוס במקום קדוש. מגלן אף שבירת כלי
קדשים במקום קדוש, ח"ל תכבס במקום קדוש וכלי חרש ישבר (קמ"ח). תכבס
10 מלמד שהוא מכבס יפה יפה עד שלא ישאר בו רושם דם. וכל שבעת הסממין
המעבירין על הכתם מעבירין עליו, חוץ ממי רגלים, שאין מביאין מי רגלים
למקדש (קמ"ט). תכבס במקום אין כבוס אלא בעזרה. וכן כלי חרש שנתבשל
קדש בה אין שוברין אותה אלא בעזרה שנאמר במקום קדש (קנ"). מיכן אמרו
בד שיצא חוץ לקלעים נכנס ומכבסו במקום קדוש נטמא חוץ לקלעים קורעו
15 ומציח בו כדי מעפורה, נכנס ומכבסו במקום קדוש. כלי חרש שיצא חוץ לקלעים
נכנס ושוברו במקום קדוש. נטמא חוץ לקלעים נקבו בכדי שורש קטן ותכנס
ושוברו במקום קדוש. כלי נחשת שיצא חוץ לקלעים נכנס ומורקו ושוטפו במקום
קדוש. נטמא חוץ לקלעים פוהתו ותכנס ומרדדו ומורקו ושוטפו במקום
קדוש (קנ"א).

כ"א וכלי חרש אשר תבשל בו אין לי אלא כלי חרש מצין לרבות
כלי נתר ח"ל וכלי חרש לרבות כלי נתר. אשר תבשל אין לי אלא שבשל עירה
לתובו רותח מצין, ח"ל אשר בו ישבר. אין לי אלא כלי חרש שעירה לתובו
רותח כלי נחשת שעירה לתובו מצין, ח"ל אשר בו ישבר ואם בכלי נחשת (קנ"ב).
זה חומר בחטאת מכל הקרבות שדמה טעון כבוס, וכלי חרש שנתבשלה בו
25 ישבר (קנ"ג). כלי נחשת אין לי אלא כלי נחשת מצין לרבות כלי מתכות, ח"ל

(קמ"ו) ע"י זבחים צ"ב ע"ב ורמב"ם הלכות מעשה הקרבות פ"ח ה"ט.

(קמ"ז) ספרא שם זבחים צ"ג ע"א.

(קמ"ח) ספרא שם זבחים צ"ג ע"א.

(קמ"ט) רמב"ם שם הלכה י'.

(קמ"ט) רמב"ם שם הלכה י'.

(קנ"א) ובה"פ פ"ד ספרא שם זבחים צ"ד ע"ב וצ"ח ע"א. ככ"א חסר מנכנס ושוברו עד נקבו.

(קנ"ב) ספרא שם זבחי צ"ח ע"ב. (קנ"ג) וזבחים צ"ג ע"ב רמב"ם שם פ"ח ה"א.

ואם בכלי נחשת בשלה (קנ"ד), מלמד שהוא מבשל ושונה ומשלוש ואחר כך מורק ושוטף במים (קנ"ה). אין לי אלא כלי נחשת שהוא מבשל ושונה ומשלוש ואחר כך מורק ושוטף, ומצין לכלי חרש שהוא מבשל ושונה ומשלוש ובאחרונה שוברו, ח"ל וכלי חרש אשר תבשל בו ישבר ואם בכלי נחשת בשלה (קנ"ו).
 5 רבי טרפון אומר אם בשל בו מתחלת הרגל יבשל בו את כל הרגל. וחכמים אומרים עד זמן אכילה כרי שלא יגעילו (קנ"ז). מריקה ושטיפה מריקה כמריקה הכוס, ושטיפה כשטיפת הכוס, מריקה בחמין, ושטיפה בצנן. אין לי אלא בשר חטאת בלבד שהוא טעון מריקה מצין לרבות בשר כל קדשי קדשים בשר קדשים קלים, ח"ל בשלה ומרק ושטף. כל כלי שנחבשל בו במקדש טעון מריקה ושטיפה
 10 עקב אכילה. ואין לי אלא כלי בשול, מצין לרבות השפדיון והאסכוליון שעולין עליהן, ח"ל בשלה כל כלי בשול מכל מקום. ומרק ושטף במים יכול מה שטיפה אמרה להלן בארבעים סאה אף כאן בארבעים סאה, ח"ל במים מים כל שהן, במים לא ביין ולא במוז. במים להכשיר את כל המים קל חומר למי כיור (קנ"ח). יכול אף הפסולה חרה טעונה מריקה ושטיפה,
 15 ח"ל ומרק ושטף במים וסמך ליה כל זכר בכהנים יאכל אתה. כשרה טעונה מריקה ושטיפה אין פסולה טעונה מריקה ושטיפה (קנ"ט). בשל בו קדשים וחולין או קדשי קדשים וקדשים קלים, אם יש בהן בגותן טעם, הרי הקלים נאכלין כחמורין וטענתין מריקה ושטיפה, ופסולין במצע (קס').

כ"ב כל זכר בכהנים לרבות בעלי זמין. ולמה, אם לאכילה
 20 כבר אמרין, ואם למחלוקת כבר אמרין, אם כן למה נאמר כל זכר, שיכול אין לי אלא בעל מום קבוע בעל מום עובר מצין, ח"ל כל זכר (קס"א). יאכל אתה כשרה לא פסולה. קדש קדשים מה ח"ל שיכול אין לי טעונה מריקה ושטיפה אלא חטאת בלבד, ומצין לרבות כל הקדשים, ח"ל קדש קדשים, יכול אף התרומה, ח"ל היא פרט לתרומה (קס"ב).

(קנ"ד) ספרא שם. (קנ"ה) שם רשב"ם שם הלכה י"ד.
 (קנ"ו) ספרא שם. (קנ"ז) שם חב"א צ"ו ע"ב.
 (קנ"ח) ספרא שם ועי' זבחים צ"ו ע"ב. (קנ"ט) ספרא שם זבחים צ"ו ע"ב.
 (קס') ספרא שם ילקוט ת"צ. גרסת הספרא היא, בשל בו קדשים או חולין או קדשי קדשים' ותרפת הילקוט היא, קדשים וחולין וקדשי קדשים וקדשים קלים, ועי' קרבן אהרן כאן. (קס"א) ספרא ל"ג ע"א זבחים צ"ט ע"א. (קס"ב) ספרא שם זבחים צ"ו ע"ב.

כ"ג וכל חטאת אין לי אלא חטאת ומזין לרבות כל הקדשים, ת"ל וכל חטאת דברי רבי עקיבה. אמרו לו לרבי עקיבה אפלו את מרבה כל היום אין כאן אלא חטאת בלבד אם כן למה נאמר וכל שיכול אין לי אלא חטאת יחיד חטאת צבור מין אין לי אלא חטאת זכר חטאת נקבה מין, ת"ל וכל חטאת (קס"ז). **אשר יובא מדרמה** אפלו מקצת דמה. 5
 מיכן אמרו חטאת שקבל דמה בשני כסות, יצא אחד מהן לחוץ הפנימי כשר, נכנס אחד מהן לפניו, רבי יוסי הגלילי מכשיר בחיצון, וחכמים פוסלין (קס"ד).
 אמר רבי יוסי הגלילי מה אם במקום שהמחשבה פוסלת בחוץ לא פסל דם שבחוץ לדם שבפנים, מקום שאין המחשבה פוסלת בפנים אינו דין שלא יפסול 10
 דם שבפנים לדם שבחוץ. ת"ל אשר יובא מדרמה אפלו מקצת דמה. אמר להן קל וחומר ליצא מעתה. מה אם במקום שאין המחשבה פוסלת בפנים פסל דם שבפנים לדם שבחוץ מקום שהמחשבה פוסלת בחוץ אינו דין שיפסול דם שבחוץ לדם שבפנים, ת"ל אשר יובא הנכנס פוסל אין היצא פוסל. אהל טעור אין לי אלא אהל טעור ומזין לרבות שילה ובית העולמים, ת"ל לכפר בקדש (קס"ה). נכנס לכפר אע"פ שלא כפר פסל דברי רבי אליעזר. אמר רבי 15
 אליעזר נאמר כאן לכפר ונאמר להלן לכפר מה לכפר אמור להלן בשלא כפר אף לכפר דאמור כאן, אע"פ שלא כפר. רבי שמעון אומר נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר במקום אחר לכפר בקדש מה להלן שכבר כפר אף כאן עד שיחכפר. רבי יהודה אומר אם הכניס שוג כשר (קס"ו). וכן הלכה (קס"ז).
 20 בקדש באש חשרף מלמד ששריפתה בפנים. אין לי אלא זו בלבד ומזין לרבות פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים, ת"ל כל בקדש באש חשרף (קס"ח).
 תנו רבנן שלשה מקומות לשרפה: אחד בעזרה, ובו שורפין כל פסולי המקדשין, ואחד בהר הבית ובו שורפין פרים ושעירים הגשרפין בזמן שאירע בהן פסול

(קס"ג) ספרא שם זבחים פ"ב ע"א, ונרסת חספרא היא אמר לו ריחצ עקיבת. אפלו את מרבה וכו'.

(קס"ד) ספרא שם משנה זבחים שם (פ"ה מ"ב) ירושלמי פסחים ל"ז ע"א (פ"ז ה"ח).

(קס"ה) ספרא ל"ז ע"ב זבחים שם. (קס"ו) ספרא שם זבחים פ"ז ע"א, ועי' פ"י רש"י

שם ועי' משנה זבחים פ"ב ע"א (פ"ה מ"ב).

(קס"ז) עי' רמב"ם הלכות פסולי הוקדשין פ"ב ה"ט.

(קס"ח) ספרא שם פסחים כ"ד ע"א ופ"ב ע"ב ועי' שקלים פ"ה מ"ו וירוש' שקלים נ"א

ע"ב (פ"ה ה"ה). ונרסת חספרא בקדש במקום בפנים.

אחר שיצאו מחומת העזרה, ואחד חוץ לירושלים ובו שורפין כל החטאות הנשרפין בזמן ששורפין כמצותן (קס"ט). רבי אליעזר אומר לא תאכל באש תשרף כל שהוא טעון שרפה ליתן עליו בלא תעשה על אכילתו (ק"ע). רבי יוסי תגלילי אומר אין כל הענין הזה מדבר אלא בפרים הנשרפין ושעירים הנשרפין ליתן עליהן בלא תעשה על אכילתן. מלמד ששפוליהן נשרפין בבית הברדה (קע"א). אמרו לו ומנין לחטאת שאם נכנס דמה לפנים תהא פסולה. אמר להן הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה ויקרא י' יח) (קע"ב).

?

א חאת תורת האשם לבית העולמים. זאת אינה נדחגת בבמה. תורה האשם תורה אחת לכל האשמות שיהא דמן ניתן למטן. וכי מנין בא מכלל שאמר 10 כי כחטאת האשם הוא לכהן ויקרא י"ד י"ג). מה חטאת דמה ניתן למעלה אף אשם ידא דמן ניתן למעלה, ת"ל קדש קדשים ואת דמו זרק לרבות כל האשמות ואשם מצודע שיהא דמו ניתן למטן. ומנין לרבות האשם שנתערב בהם שלמים זרק ת"ל קדש קדשים.

ב במקום אשר . . . ואת דמו זרק יכול אפלו נתערבו 15 חיים, ת"ל הוא, מה יעשו להן ידעו עד שיסתאבו ויביא בדמי היפה שבהן ממין זה, וברמי היפה שבהן ממין זה, ויפסיד המותר מביתו (א). רבי שמעון אומר אשם שנתערב בשלמים שניהם ישחטו בצפון, זה יקרב לשם מה שהוא, זה יקרב לשם מה שהוא (ב). אמרו לו והלא שלמים טעונין תנופה ואין האשם טעון תנופה. אמר להן מה בכך יניף אשם. אמרו לו והלא אשם נאכל ליום אחד 20 ולזכרי כהונה במקום קדש, ושלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד לכל ישראל במקום טהור, ואין מביאין קדשים לבית הפסול (ג). הוא הוא קרב ואין חמדתו

(קס"ט) ע"י רמב"ם שם פ"ט.

(ק"ע) ספרא שם פסחים שם מכות י"ח ע"א מעילה י"ז ע"ב.

(קע"א) ספרא ל"ג ע"י ירוש' פסחים ל"ח ע"א (פ"ז ד"ח). וע"י רש"י פסחים פ"ג ע"א.

(קע"ב) ספרא שם.

(ב) שם זבחים ע"ח ע"ב.

(א) ספרא שם.

(ג) ספרא שם.

קדבה (ד'). במקום אשר ריבה כאן שחטין הרבה אף הערים אף הנשים אף העבדים (ח). ואין לשון שחיטה אלא משיכה שנאמר זהב שחוט (ירמיה ט' ז'). (ו). מה להלן בצפון אף כאן בצפון (ח). קדש קדשים לרבות ובחי שלמי צבור שלא תהא שחיטתן אלא בצפון. או יכול אף התודה ואיל מיר תל הוא. ואת רמז יורק מלמד שהוא טעון שחים שהן ארבע כרס העולה (ח).

ה והקטיר אתם הכהן המזבחה אשה לה' אשם הוא אשה לה' אע"פ שנשחטו שלא לשמו, אשם אע"פ שלא סמך עליו. או יכול אע"פ שלא שחטו בצפון, תל הוא (ט).

ו כל זכר בכהנים יאכלנו לרבות בעלי מומין ולמה אם לאכילה כבר אמרין ואם לבעלי מומין עוברין כבר אמרין, ואם כן למה נאמר כל זכר, שיכול אין לי אלא שגולד חמים תעשה בעל מום גולד בעל מום ממעי אמו צנין, תל כל זכר (י). יאכלנו כשר לא פסול (יא). קדש קדשים לרבות ובחי שלמי צבור שלא יאכלו אלא לזכרי כהונה (יב). הוא פרט לתודה ואיל מיר כחטאת (יג).

ז כחטאת כאשם מה חטאת מן החולין ביום וביד היצית אף אשם מן החולין ביום וביד יצית. תורה אחת להם לסמיכה (יד). הכהן אשר יכפר בו לו יהיה פרט לטבול יום ולמחוסר כפורים ולאונן (טז).

ח והכהן המקריב את עלת איש פרט לעולת קדש. ואיזה זה זה התיצית לבדק הבית עורה לבדק הבית. עלת איש אין לי אלא עולת איש עולת גרים עולת נשים ועבדים צנין, תל עור העלה ריבה, אם כן למה נאמר עלת איש עולה שעלת לאיש פרט לשנשחטה חרץ לזמנה וחרץ

(ד) שם חטאת י"ח ע"א. (ח) ספרא שם. (ו) שם חולין ל' ע"ב.
 (ט) בספרא שם רבי אליעזר אומר מיכן לעולת ציבור שלא תהא שחיטתן אלא בצפון.
 (ח) ספרא שם. אחר תל הוא הספרא מוסיף הוא פרט לתודה ואיל נזיר ועי' ספרא ל"ב ע"א.
 (ט) הספרא שם גרס, והקטיר אתם הכהן וכי אע"פ שנשחטו שלא לשמו או יכול אע"פ שלא שחטו בצפון תל הוא, אשם אע"פ שלא סמך עליו.
 (י) ספרא ל"ג ע"ד, ועי' ובחים קכ' ע"א. (יא) ספרא שם.
 (יב) שם, עי' ובחים נ"ח ע"א וצ"ז ע"ב ופנחות פ"ב ע"ב.
 (יג) ספרא שם. (יד) שם, עי' ובחים נ"ח ע"א וע"ב.
 (טז) ספרא שם ובחים צ"ח ע"ב.

למקומה (טז). יכול אף שנשחטה שלא לשמה הואיל ולא עלתה לבעלים לא וכו' הכהנים בעודה תל עור העלה ריבה (יז). עור העלה אין לי אלא עור העלה עורות קדש קדשים מנין, תל אשר תקריב. או יכול שאני מרבה עורות קדשים קלים, תל עור העלה (יח). מה העלה מיוחדת קדש קדשים יצאו קדשים קלים (יט). רבי אומר כל עצמתי לא צרכנו אלא לעור העלה בלבד שכל מקום העור הולך אחר הבשר ושעירים הגשפים עורותיהן נשרפין עמם, שנאמר ושרפו באש את ערסם ואת בשרם ויקרא טז כז. חטאת ואשם חבחי שלמי צבור ניתנין מתנה לכהנים לעולם. רצו להפשיט מפשיטין. צרכו לאכול אוכלין אותן ואת עורותיהן אבל עולה שנאמר בה והפשיט את העלה ושם א' 10 ו. צרך הכתוב לוטר עור העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה (כ). לו יהיה פרט למבול יום ולמחוסר כפורים ולאנתן. יכול לא יחלקו בבשר שהוא לאכילה אבל יחלקו בעורות שאינן לאכילה, תל עור העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה פרט למבול יום ולמחוסר כפורים ולאנתן (כא).

ט וכל מנחה אשר תאפה וכל נעשה במרחשת ועל מחבת 15
אמר רבי יוסי בירבי יהודה מנין לאומר הרי עלי מצח מאפה תנור לא יביא מחצה חלות ומחצה רקיקין, תל וכל מצח וכו' מה כל וכל האמדין למטן משני מינין אף כל וכל האמדין כאן משני מינין (כב). מיכן אמרו המתנדב מצח מצח יביא מצח מצח רקיקין יביא מצח רקיקין מחבת יביא מחבת מרחשת יביא מרחשת סלת יביא סלת, המתנדב סתם ואינו יודע 20 יביא מחמשתן חמש מצחות מכל אחת מצח שלמה (כג). בתנור וכל נעשה במחבת מה תנור כלי אף מחבת ומרחשת כלי (כד). מה בין מחבת למרחשת מרחשת עמקה ומעשיה רוחשין מחבת צפה ומעשיה קשין (כה). מאי טעמא. אילימא מרחשת משום דאתיא ארששוי הלב דכתיב דחש לבי דבר טוב

(טז) ספרא שם זכחים ק"ז ע"א. נ"א נים במקום נים.

(יז) ספרא שם. נידסת הספרא שם יכול שאני אריבה אף שנשחטה גוי.

(יח) ספרא ל"ד ע"א. (יט) שם זכחים שם. (כ) ספרא שם.

(כא) שם זכחים שם ע"ב. (כב) ספרא שם מנחות ס"ז ע"ב. בספרא שיביא במקום

לא יביא, ועי' פירוש הראב"ד כאן.

(כג) רמב"ם הלכות טעשה הקרבנות פ"ז ה"א. (כד) ספרא שם.

(כה) משנה מנחות ס"ז ע"א.

(תהלים מ"ה ב.) מחבת דאתא אמחבאי הפה, כדאמרי אינאשי קא חבת
 בהדי, כלומר שיצא הדבור מפיו, אימא איפכא מחבת דאתא אמחבאי הלב
 רכתיב למה נחבאת לברה (בראשית ל"א כ"ז), מרחשת דאתא ארחושי הפה,
 כידאמרי אינאשי קא מרחשי שפותיה, אלא אמר קרא וכל מנחה אשר תאפה
 בתנור וכל נעשה במרחשת מה תנור עמוק אף מרחשת עמוקה, ואמר ועל
 מחבת דעילאי איתה תוך לא איתה (כ"ז). **לכהן המקריב אתה**
לו תהיה יכול לו לברו, ת"ל לכל בני אהרן תהיה, או לכל בני אהרן
 תהיה יכול לכולן, ת"ל לכהן המקריב אתה לו תהיה, הא כיצד לזה בית אב
 המקריבין אתה (כ"ז), ומגין שאין חולקין מנחות כנגד זבחים, ת"ל וכל מנחה
 אשר תאפה בתנור לכל בני אהרן, יכול לא יחלקו מנחות כנגד זבחים אבל
 יחלקו מנחות כנגד עופות, ת"ל וכל נעשה במרחשת לכל בני אהרן תהיה (כ"ח).
 יכול לא יחלקו מנחות כנגד עופות אבל יחלקו עופות כנגד זבחים, ת"ל ועל
 מחבת לכל בני אהרן תהיה, יכול לא יחלקו עופות כנגד זבחים אבל יחלקו
 כנגד מנחות, ת"ל **וכל מנחה בלולה בשמן לכל בני אהרן**.
 יכול לא יחלקו מחבת כנגד מרחשת ומרחשת כנגד מחבת אבל יחלקו מחבת
 כנגד מחבת ומרחשת כנגד מרחשת, ת"ל לכל בני אהרן, יכול לא יחלקו בקדשי
 קדשים אבל יחלקו בקדשים קלים חוה ושוק כנגד חוה ושוק, ת"ל איש כאחיו,
 כשם שאין חולקין בקדשי קדשים כך אין חולקין בקדשים קלים (כ"ט).

י וכל מנחה בלולה בשמן . . . איש כאחיו לו תהיה
 האיש חולק אע"פ בעל טום ואין הקטן חולק אפלו חמים (ל). ואם כן למה
 חלק הכתוב במנחות שבאפירות נאמר לכהן המקריב אתה לו תהיה ותאמר
 במנחת הסלת לכל בני אהרן שהייתי אמר האפורה חולקין אותה כל אשי בית
 אב שאם יע לכל אחד כזית ראי לו לאכלו, אבל הסלת אם יחלקו אותה
 כל אשי בית אב יע לכל אחד קודם שילת מה יעשה בו, אינו ראוי ללישה

(כ"ז) ע"י מנחות שם.

(כ"ז) ספרא שם, ע"י ראב"ד כאן, וע"י רש"י על חתורה כאן ורמב"ם שם פ"י חט"ז.

(כ"ח) ספרא שם קידושין נ"ג ע"א מנחות ע"ג ע"א, וע"י תוספתא וזבחים פ"ב הל' ד"ה וצר

תצ"ה.

(כ"ט) ספרא ל"ד ע"ב.

(ל) שם תוספתא שם וצר תצ"ז קידושין נ"ג ע"א מנחות ע"ג ע"א.

ולא לאפיה הייתי אומר יחלקו אותה מנה כנגד מנה, לפי כך פירש הכתוב והרבה לכל בני אורן והיה שיחלקו אותה בפני עצמה. וכל כך למה מפני שאכילתן של קדשים כפרת בעלים, ואינו יודע איזה הוא הזכאי באכילתו שכתוב כפרה על ידו, לפי כך אמר הכתוב שידא כל דבר ודבר מתחלק לכל אנשי בית אב, כדי שיזכה מי שיזכה תמצאת הכפרה באה מכל מקום (ל"א).

י"א חזאת תורת זבח השלמים זהו שד זבח תודה יכבדני (תהלים)

נ' (כ"ג). זבח חטאת זבח אשם אין כתיב אלא זבח תודה. למה, שהחטאת באה על חטא ואשם בא על חטא התודה אינה באה על חטא, לכך נאמר אם על תודה יקרבנה. ד"א זבח תודה יכבדני זה עכן שזבח את יצרו כתודה שנאמר ויאמר יהושע אל עכן בני שים נא כבוד לה' אלהיך ותן לו תודה (יהושע ז' י"ט.). ושם דרך (תהלים שם.) שהראה לשבים דרך החשובה (ל"ב.). ובני זרח זמרי ואיתן והימן וכלכל (דברי הימים א' ב' ו'). זמרי רבי יהושע בן לוי אומר שעשה כמעשה זמרי, ורבנן אמרי שנזמרו ישראל על ידיו (ל"ג.). איתן זה אבינו אברהם על שם משכיל לאיתן האזרחי (תהלים פ"ט א'). הימן זה עכן על שם אמנה חטאת לה' (יהושע שם כ"ג.). כלכל זה יוסף על שם שנאמר ויכלכל יוסף (בראשית מ"ז י"ב). ודרדע כולם חמשה אין אנו יודעין שכולם חמשה אלא מלמד שאף עכן היה עמהן לעתיד לבוא (ל"ד.). ד"א זבח תודה יכבדני ר' חנא בשם ר' אחא כבדני אין כתיב אלא יכבדני כבוד אחר כבוד (ל"ה.). ד"א זבח תודה ר' ברכיה בשם ר' אבא בר כהנא כבדני אין כתיב אלא יכבדני בעולם הזה ובעולם הבא. ושם דרך אלו מסקלי דרכים. ד"א שם דרך אלו סופרים ומשנים שהן מלמדין תעניות לאמתן. ד"א ושם דרך רבי יוסי בירבי יהודה בשם רבי מנחם בירבי יוסי אלו התנאים שהן מוכריין פירות מעושרין לרבים. ד"א ושם דרך אלו שמדליקין נרות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות (ל"ז.). ד"א **חזאת תורת זבח השלמים** רבי אלעזר ורבי יוסי בר חנינה ר' אלעזר אומר שלמים הקריבו בני נח ר' יוסי בן חנינה אומר עולות

(ל"א) ע"י רמב"ם הלכות סעודה פ"י ה"ט, וע"י פסחים נ"ט ע"ב.

(ל"ב) ויקר פ"ט ס"א. (ל"ג) שם ירושלמי סנהדרין כ"ג ע"ב (פ"ו ה"ג).

(ל"ד) ויקרא רבה שם במדבר רבה פ"ט ס"ג ירוש' מנה' שם. (ל"ה) ויקר שם ס"ב.

(ל"ז) ויקרא רבה שם סנהדרין פ"ג ע"א וע"י אחיות דרבי עקיבה אית ח'.

הקריבו בני נח. מתיב ר' אלעזר לר' יוסי כתיב והכל הביא גם הוא מבכרת
צאנו ומחלבהן (בראשית ר' ד.). מאי עביד ליה. אמר ר' יוסי הוא כתיב
וישלח את נערי בני ישראל (שמות כ"ד ה.). מה עביד ליה. ר' יוסי שלמים
בנפיה בלא הפשט ובלא נותח. מתיב ר' אלעזר הוא כתיב ויקח יתרו עלה
חבשים לאלהים (שם י"ח י"ב). עלה לשם עלה חבשים לשם שלמים מאי עבר
5 ליה. ר' יוסי כמאן דאמר לאחר מתן תורה היה יתרו דאמר ר' חונא אחפלגין
רבי חייה רבה ורבי ינאי חד אמר קודם למתן תורה היה יתרו וחד אמר לאחר
מתן תורה היה יתרו. אמר רבי אבינה ולא פליגין מן דאמר קודם למתן תורה
היה יתרו עולות הקריבו בני נח ומאן דאמר לאחר מתן תורה היה יתרו שלמים
10 הקריבו בני נח. והוא מסייעא לרבי יוסי בר חנינה עורי צפון (שיר השירים
ד' ט"ז). עורי צפון זו עולה שהיא נשחטה בצפון ולמה עורי דבר שהיה יסן
ותעורר, ובאי תימן (שם) אלו השלמים שנשחטו בדרום ולמה ובאי דבר של
חדוש. רבי יהושע בשם רבי לוי הדין קראי מסייע לרבי יוסי בר חנינה זאת
תורת העלה היא העלה שהיו בני נח מקריבין וכן הוא אומר גבי שלמים דכתיב
15 זאת תורת זבח השלמים אשר הקריבו לה' אין כתיב כאן אלא אשר יקריבו
מכאן ולבא (ל"ז). אמר ר' אחא למלך שבכנס למדינה ותכנסו עמי טכסיות
טכסיות של לסטים, אמר חד לחברו מא דחיל הדא שלטנא, אמר ליה אפסטמי
דידך תהי טובא ולית את דחיל מניה. כך כיון ששמעו ישראל פרשת הקרבנות
התחילו מתדיאים אמר להם משה התעסקו בתורה ואין אתם מתדיאים מן
20 הקרבנות דכתיב זאת תורת העלה. למה שלמים באים באחרונה אמר רבי
סימן כהדא גרמיתא שהיא באה באחרונה. ולמה, שיש בהן מניין הרבה כך
הדם והאימורין למזבח וזוהו ושוק לכהנים והעור והבשר לבעלים. רבי שמעון
אומר מי שהוא שלם מביא שלמים אין האותן מביא שלמים (ל"ח). רבי פינחס
רבי לוי רבי נחומא בשם רבי נחמיה דגלייא לעתיד לבוא כל הקרבנות בטלים

(ל"ז) ויקרא רבה פ"ט ט"ז שה"ש רבה פ"ד ס"ז בראשית רבה פ"ד ס"ד פסיקתא רבתי
פ"ה (ר"ף ט"ז ע"ב), ועי' ירושלמי גילת ע"ב ע"ב (פ"א ה"א) ובהם קט"ז ע"א וילקוט בראשית
רמז ל"ח וילקוט שיר השירים רמז תתקפ"ח. סריב"ח ער עולות הקריבו בני נח. חסר בכ"י
הירושלמי לפי הירושלמי שם. המאמר של רבי אבינה ליתא בבבלי ובירושלמי שם.
(ל"ח) ויקרא רבה פ"ט ס"ח. ועי' גרמיתא או שקמיתא עי' ערוך השלם חלק ב' צר
ס"ב ע"א.

חוץ מקרבן שלמים (ל"ט). אמר רבי שמעון בן חלפתא גדול השלום שכל
 הברכות חתומות בו בשלום שנאמר ה' עוז לעמו יתן (תהלים כ"ט יא.). חזקה
 אמר תרתי גדול הוא השלום שבכל מצות התורה כי תראה (שמות כ"ז ה').
 כי תפגע (שם ד'). כי יקרא (דברים כ"ב ו'). אם באה מצוה לידך קיימה,
 וכשהוא בא לשלום מה הוא אומר בקש שלום ודרשוהו (תהלים פ"ד מ"ו). בקשהו
 5 במקומו ודרשוהו במקום אחר. חזקה אמר גדול הוא השלום שבכל המסעות
 שבתורה כתיב ויסעו ויהנו (במדבר ל"ג ה'). נוסעים במחלוקת וחונים במחלוקת
 וכשבא לחר סיני נעשו כולם חנייה אחת, שנאמר ויהן שם ישראל (שמות י"ט
 ב'). אמר הקב"ה הניעה שעה שאחן להם תורת ה'. בר קפרא אומר תלת
 10 גדול הוא השלום שמצינו שבדו הכתובים דברי ברי בתורה בשביל להטיל
 שלום בין אברהם ושרה אשתו וחצחק שרה בקרבה (בראשית י"ח י"ב).
 ולאברהם אינו אומר כן אלא למה זה צחקת שרה לאמר (שם י"ג) ואיתי זקן
 (שם י"ב). אין כתיב כאן אלא ואני זקנתי (שם י"ג). בר קפרא אמר אודרי
 גדול הוא השלום שמצינו שבדו הכתובים דברי ברי בגביאים כדי להטיל
 15 שלום בין מצוה לאשתו. ומה טעמא, וירא מלאך ה' למנוח ואשתו (שפטים י"ג
 ג'). ולמנוח אינו אומר כן אלא מכל אשר אמרתי אל האשה השמר (שם י"ג).
 סומסומן היא צריכה. בר קפרא הוא אומר גדול הוא השלום שבעליותין שאין
 בהן לא קנאה ולא איבה ולא שנאה ולא תחרות ולא קשיות עורף ולא עכבה
 כתיב בהם עשה שלום במרומיז (איוב כ"ה ב'). התחתונים שכל המדות הללו
 20 בהם על אחת כמה וכמה (ט). דהני רבי ישמעאל גדול הוא השלום ששמו של
 הקב"ה נכתב בקדושה אמר ימחה על המים כדי להטיל שלום בין איש
 לאשתו (מ"א). רבי מאיר הזה יליף דריש בכנישתא דחמתא בבבל לילא שבא
 והה חמן חדא איתתא יתבא שמעא קליה דריש חד זמן עני דרש אתת בעיא

(ל"ט) שם ס"ז ופכ"ז סי"ב ותנחומא אפור מהרשב"י ס"ז ע"ב מסיקתא דר"כ ע"ט ע"ב
 מדרש תהלים למזמור נ"ז דף קפ"ח) ולמזמור ק' דף תר"כ).
 (ט) ע"י ויקרא רבה ס"ט דרך ארץ וזוטא פרק השלום וע"י מסכתות ועירות של חרב
 דר' מ. הינער פרק השלום צד ק' וק"א ופרק גדול השלום הערות כ' כ"ד, כ"ה, כ"ז, כ"ח.
 המאמר של ר' שמעון בן חלפתא נאמר שם כשם רשב"י. סומסומן כ"ה בכ"י ואולי צריך להיות
 סימין כמו בויקרא ובפרק גדול השלום תגל צד ק"ב.
 (מ"א) ויקרא רבה שם דר"ז שם וע"י שבת קט"ז ע"א סוכה נ"ז ע"ב נדרים ס"ז ע"ב מכות
 י"א ע"ב חולין קפ"א ע"א, וע"י ספרי נשא פי' ס"ה.

מיעל לביתה ואשכח בתצתה מטפי אמר לה בעלה אן הוית אמרא ליה שמעא קליה דרדושא אמר לה כך מכך דלית את עילא להכא עד זמן דאת אולא ורקא באפיה דרדושא. צפה ר' מאיר ברוח הקדש אמר דמיה חשש עניה, אמר כל איתתא דהכימא למלחוש לעיני תיתי תלחש לעיני. אמרו לה מגידתה 5
הא ענתך דתיעלין לביתך הואי אולא ואטרקא גו עניה. אתת לנביה אמר לה את חכמא מלחש לעינא. מן אימחיה עלה אמרא ליה לא. אמר לה לחושי שבע זמנין ושב כדרקקת. אמר לה איזלי אימרי לבעליך חד זמן אמרת דאת רקקת שבע זמנין. אמרו לו תלמידיו רבי כך מבזים דברי תורה אלו אמרת לן לא הוינא משלחין מייתי ליה ומלקי ליה ספסלא ומרעי ליה לאנתתא. אמר 10
להן ריו לעבד שיהו כרבו דתאני רבי ישמעאל גדול הוא השלום ששמו של הקב"ה שכתב בקדושה אמר הקב"ה ימחה על המים כרי להטיל שלום בין איש לאשתו אנו על אחת כמה וכמה (מ"ב). רבי יוסי תגלילי אומר גדול הוא השלום שאפלו בשעת המלחמה לא פתח אלא בשלום דכתיב כי תקרבו אל עיר וקראת אליה לשלום ודברים כ' י"א): רבי יודן בידבי יוסי אומר גדול 15
הוא השלום ששמו של הקב"ה נקרא שלום שנאמר וירא לו ה' שלום (שפטים ו' כ"ד). אמר רבי תנחום בידבי חייא מיכן אתה למד שאסור לארס להיות שואל בשלום חברו במקום מטונף (מ"ג). אמר רבי שמעון בן גמליאל גדול הוא השלום שברא הכתוב דברי ברוי בתורה כרי להטיל שלום בין יוסף לאחיו שנאמר ויצו אל יוסף לאמר אביך צוה כה תאמרו לי יוסף (בראשית כ' ט"ז). 20
ואנן לא אשכחין דפקיד יעקב לבניו. רבי שמעון בן לקיש אומר גדול הוא השלום שבשעה שברא הקב"ה את עולמו עשה שלום בין העליתים לתחתנים. ביום הראשון ברא מן העליתים ומן התחתנים שנאמר בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (בראשית א' א'), בשני ברא מן העליתים ויאמר אלהים יהי רקיע (שם ו' א'), בשלישי ברא מן התחתנים ויאמר אלהים 25
תרשא הארץ (שם י"א), ברביעי ברא מן העליתים שנאמר ויאמר אלהים יהי מאורות (שם י"ד), בחמישי ברא מן התחתנים שנאמר ויאמר אלהים ישרצו

(מ"ב) ע"י ויקרא רבה שם, ירושלמי סוטה ט"ז ע"ד (פ"א ה"ד) במדרש רבה פ"ט ס"ב.
וע' ספר המעשיות סימן ר"ז ומדרש תנחומי נשא (במדרש ה' ל"א). והשוה דברים רבה פ"ה סט"ו.
(מ"ג) ויקרא רבה שם ר"א' שם. ברא"ז ר' יהושע במקום רבי יודן ביד"י.

המים (שם כ'), בקש לברות ארם הראשון אמר אם אברא אותו מן העליותם
 העליותם רבים על התחתנים בריה אחת, ואם אני בורא אותו מן התחתנים
 התחתנים רבים על העליותם בריה אחת מה עשה הקב"ה ברא אותו מן
 העליותם ומן התחתנים, שנאמר ויצד ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה
 5 (שם ב' ז'). מן התחתנה ופח באפיו נשמת חיים (שם) מן העליותם ויהי האדם
 לנפש חיה (שם) (מ"ד). רבי מני דשאב רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי כל
 הברכות והתפלות חתומות בשלום. בקריאת שמע פרוש עלינו סוכת שלום,
 בחפלה מעין הברכות ועושה השלום, בברכת כהנים ושם לך שלום (במברר
 ז' כ"ז), אין לך טוב בעולם יותר מן השלום כי אחרית לאיש שלום (תהלים
 10 ל"ז ל"ז). (מ"ה). דא זאת תורה לעלה ויקרא ז' כ"ז). אין לי אלא עלה
 שנאמר זאת תורת העלה זאת תורת המנחה זאת תורת התענית וזאת תורת האשם
 וזאת תורת זבח השלמים. אין לי אלא קרבן יחיד קרבן צבור מצין ת"ל אלה
 תעשו לה' במעדיכם (דברים כ"ט י"ט). אין לי אלא בעולם הזה לעולם הבא
 מצין ת"ל הגני נטמה אליה הנדר שלום (ישעיה ס"ו י"ב). ודבנן אמרי גדול הוא
 15 השלום שכשמלך המשיח בא אינו פותח אלא בשלום שנאמר מה נאוו על ההרים
 רגלי מבשר משמיע שלום (שם נ"ב ז'). (מ"ו). דא זאת תורת זבח השלמים
 תורה אחת לכל השלמים שהן טענות סמיכה תסכים ותגופת חזה ושוק. וכי
 מצין יצאו לפי שנאמר אם על תודה יקדיבנו הקדיב על זבח התודה חלות
 הואיל והיא טענה לחם לא חטען סמיכה תסכים ותגופת חזה ושוק, ת"ל תודה
 20 זבח השלמים תודה אחת לכל השלמים. משום רבי ישמעאל אמרו לפי שיצאה
 לדון בחרש, יכול אין לי אלא חרושה, ת"ל זבח השלמים אם על תודה מה
 שלמים טענות סמיכה תסכים ותגופת חזה ושוק, אף תודה חטען סמיכה תסכים
 ותגופת חזה ושוק (מ"ז).

(מ"ד) ויקרא ודא"ז שם. בדא"ז ר' שמעון בן חלפתא במקום רשביל.

(מ"ה) ויקרא ודא"ז שם. סתחלת המאמר וזהו זבח תודה וז' ע"ד דא, וזאת התורה
 לעלות חסר בכ"א. ר' מני דשאב ליתא בדרך ארץ וזמא שם.

(מ"ו) ויקרא שם. מן שכמלך עד סוף המאמר ליתא בכ"י והוספתי לפי דברי ויקרא
 רבה. זה נאמר בשם ריה"ז בדא"ז שם.

(מ"ז) ספרא ל"ד ע"ב.

(מ"ח) שם זבחים נ' ע"א.

י"ב אם על תודה יקריבנו תורת זבח השלמים אם על תודה
 מלמד שהתודה נשחטת לשם תודה ולשם שלמים. יכול אף שלמים ישחטו לשם
 תודה ולשם שלמים ת"ל זאת תורת זבח השלמים. על תודה מה שלמים באין
 מן המעשר אף תודה תבוא מן המעשר. אמר הרי עלי תודה סתם יכול
 5 יביא מן המעשר, ת"ל תורת זבח השלמים אם על תודה מה שלמים פרש מן
 המעשר יביא מן המעשר לא פרש מן המעשר לא יביא אלא מן החולין אף
 תודה פרש מן המעשר יביא מן המעשר לא פרש מן המעשר אינו מביא אלא
 מן החולין (מ"ט). ומצין ללחם שיביא מן המעשר, ת"ל שלמים אשר יקריב מה
 שלמים באין מן המעשר אף הלחם יביא מן המעשר. הנסכים בכל מקום
 10 לא יבאו אלא מן החולין (נ). ומדוע אמר תודה יקריב מצין אותה ואמר המפריש
 תורתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה, ואחר כך נמצאת הראשונה, והרי שתיהן
 עומדות, מצין שיביא את איזה מהן שירצה ויביא עמה לחם, והשניה תבוא בלא
 לחם, ת"ל תודה יקריב. יכול יהיו שתיים טעונות לחם, ת"ל יקריבנו אחת טעונה
 לחם אין שתיים טעונות לחם (נ"א). ומצין לרבית את הולדות ואת החמורות,
 15 ת"ל אם על תודה. יכול יהיו כולן טעונין לחם, ת"ל תודה, תודה טעונה ולא
 ולדה ולא חליפתה ולא חמורתה טעונין לחם. **והקריב על זבח**
לחייב על כל זבח חבה (נ"ב). שאם אמר הרי עלי שתי תודות צריך להביא
 שתי תודות ולחמן (נ"ג). **והקריב על זבח התודה חלות מצות**
בלולות בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן מה ת"ל
 20 בשמן בשמן שתי פעמים. אמר רבי עקיבה אלו נאמר בשמן אחד הייתי אומר
 הרי היא ככל המנחות ללוג, וכשהוא אומר בשמן בשמן שתי פעמים מעט, שאין
 רבוי אחר רבוי אלא למעט, מעטה לחצי לוג. יכול ישלש חצי לוג זה לשלש
 המצין הללו לחלות ולדקיקין ולרבוכה, ת"ל וסלת מרבכת חלת בלולות בשמן
 רבה שמן לרבוכה (נ"ד). כיצד הוא עושה נותן רביעית לרביכה ורביעית
 52 לשני מצין רביעית שהוא נותן לשני מצין נותן מחצה לחלות ומחצה לדקיקין.

(מ"ט) ספרא שם, ועי' מנחות פ"א ע"ב והשה קרבן אהרן כאן.

(נ) ספרא ל"ד ע"ג, ועי' תוספתא מנחות פ"ה הל' ד"ף תרכ"ח.

(נ"א) ספרא ל"ד ע"ד מנחות ע"ט חמורה י"ח ע"א.

(נ"ג) עי' מנחות פ"א ע"ב ורמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פ"ז ה"י וי"א.

(נ"ד) ספרא שם מנחות ע"ה ע"א.

מחצה שלחלות לש אותן בו, ומחצה של רקיקין משה בו את הרקיקין אחד אפ"ה. אמר לו רבי אלעזר בן עזריה לרבי עקיבה אפלו את מרבח כל היום בשמן לרבות בשמן למעט אני שומע לך אלא חצי לת שמן לתודה, ורביעית שמן למיר, ואחד עשר יום שבין גדה לגדה הלכה למשה מסיני (ג"ה). סלת מרבכת למדנו לרבוכה שהיא סלת. ומצין לכולן שהיא סלת, ת"ל חלות מה חלות אמורות ברבוכה סלת אף חלות אמורות בכולן סלת (ג"ז). והלא רקיקין לא נאמרו סלת ומצין שהיא סלת, ת"ל מצות מה מצות אמורות בכולן סלת אף מצות אמורות ברקיקין סלת. אם נפשך לומר סלת מרבכת הרי את כמסויף על רבוכה מה רבוכה סלת אף כאן סלת (ג"ז).

י"ג על חלות לחם חמץ כנגד חמץ תביא מצה מה חמץ עשרה עשרות אף מצה עשרה עשרות (ג"ח). על חלת לחם חמץ מלמד שאין הלחם מחקדש עד שיקדשו פניו בחגוד (ג"ט). יקריב קרבנו על זבח מלמד שאין הלחם מחקדש אלא בזביחה. על זבח תודה מלמד שאין הלחם מחקדש עד שתהא זביחה לשם תודה (ס). מיכן אמרו שהמה לשמה חרק דמה שלא לשמה מקדש הלחם ואינו מקדש רב"י רבי אלעזר בידבי שמעון אומר אינו מקדש (ס"א). שלמיו לרבות שלמי מיר לעשרת קבין ירושלמיין יין ולרביעית שמן. או אינו אומר שלמיו אלא לרבות שלמי מיר לכל האמור בענין. כשהוא אומר מצות מצות הוא בא אינו בא חמץ. הא מה אבי מקיים שלמיו לרבות שלמי מיר לעשרת קבין ירושלמיין ולרביעית שמן (ס"ב).

י"ד והקריב ממנו מן המחובר. אחד שלא יטול פרס. מכל קרבן שיהו כל הקרבנות שעמו שרים שלא יטול מקרבן לחברו. **תרומה לה'** ואינו יודע כמה הריני דן נאמר כאן תרומה ונאמר תרומה בתרומת מעשר מה תרומת מעשר אחד מעשרה אף זו אחד מעשרה. והלכה לך לדרך חזו נאמר כאן תרומה ונאמר תרומה בבכורים מה תרומה בבכורים

(ג"ח) ספרא שם.

(ג"ז) ספרא ל"ח ע"א ובחים ג' ע"א.

(ג"ט) ספרא שם מנחות ע"ב ע"ב.

(ג"ח) שם ובחים ג' ע"ב מנחות ע"ז ע"ב.

(ס) ספרא שם. ע"י מנחות ע"ב וילקוט חצ"ה.

(ס"א) ספרא שם ע"י מנחות מ"ז ע"א וע"ב ע"ב יבמות ק"ד ע"ב פסחים י"ז ע"ב.

(ס"ב) ספרא שם מנחות ע"ה ע"א.

אין לה שעור אף זו אין לה שעור. נראה למי דמה. דנין תרומה שאין אחריה
תרומה מתרומה שאין אחריה תרומה אל תוכיח תרומת הבכורים שיש אחריה
תרומה (ס"ז). הולכה לך לדרך חו דנין תרומה האכלת במקום מתרומה
האכלת במקום אל תוכיח תרומת מעשר שאינה נאכלת במקום, תל תרומה
לה' למירה שזה מה תרומה לה' אמר להלן אחד מעשרה אף תרומה לה' 5
האמור כאן אחד לעשרה (ס"ד). נמצא מביא עמה ארבעים חלות עשרה מצות
עשרה ריקין עשרה מרבכת עשרה חמץ כרי שיקח הכהן אחד מעשרה. מכל
מין, שנאמר אחד מכל קרבן (ס"ה). הרי למדנו לתרומה שהיא אחד מעשרה
ושהן ארבעים חלות אבל אני יודע כמה היא חלה. הריני דן נאמר כאן חלות
10 ונאמר חלות בלחם הפנים מה חלות אמורות בלחם הפנים שני עשרותם לחלה
אף חלות אמורות כאן יהיו שני עשרותם לחלה (ס"ו). הולכה לך לדרך חו
נאמר כאן לחם חמץ, ונאמר להלן חמץ בשתי הלחם, מה לחם חמץ אמר
בשתי הלחם עשרון לחלה, אף לחם חמץ אמר כאן עשרון לחלה. נראה למי
דימה. דנין מצה שהיא באה חמץ ובאה עם חובת, ממנחה שהיא באה חמץ
ובאה עם חבת אל יוכיח לחם הפנים שאינו בא חמץ ואינו בא עם חבת. הולכה 15
לך לדרך זו, דנין מצה שהיא באה מן החמץ, ומנחה לארץ מן החדש ומן
הישן, ממנחה שהיא באה מן החמץ ומנחה לארץ מן החדש ומן הישן, ואל
יוכיחו שתי הלחם שאין באות אלא מן החדש ומן הארץ, תל ממשבתיכם תביאו
לחם תנופה שנים ושני עשרון ויקרא כ"ג י"ז. שאין תל תביאו אלא מה שאת
20 מביא ממקום אחר הרי הוא כזה מה זה עשרון לחלה אף זה שאת מביא ממקום
אחר עשרון לחלה, או מה הללו שני עשרות בלבד אף הללו שני עשרות
תל תהינה (שם). הללו שני עשרות אין הללו שני עשרות. למדנו לחמץ
שהוא עשרה עשרות ומצאנו למצה שהיא עשרה עשרות, תל על חלות לחם
חמץ כנגד חמץ דבא מצה מה חמץ עשרה עשרות אף מצה עשרה עשרות,
25 שבמצה לא יהא כולן מין אחד אלא חלות וריקין ומרבכת, והיא והקריב
ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה' (ס"ז). נמצא שלשה עשרות ושליש לחלות

(ס"ד) ספרא ליה ע"ב מנחות שם.

(ס"ז) ספרא שם מנחות ע"ז ע"ב.

(ס"ה) ע"י רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פ"ט ה"ז וי"ח.

(ס"ו) ספרא שם מנחות שם.

(ס"ז) ספרא שם מנחות שם.

ושלשה ושלש לרקיין ושלשה ושלש למרבכת, ומצא כל חלה מהן שלש עשרון (ס"ח). נמצא לחמה של תודה ארבעים חלות נוטל מהן ארבעה ונתן לכהן (ס"ט). שנאמר לכהן חזק את רם השלמים לו יהיה והשאר נאכל לבעלים (ע).

ט"ו ובשר זבח תודת שלמים ביום קרבנו יאכל דרי זה בא ללמד על האכלין ליום אחד שיהיו נאכלין ליום. אין לי אלא תודה וסנין לרבות את הלחם עמה, ת"ל קרבנו, וסנין לרבות את הולדות ואת התמורות, ת"ל ובשר, וסנין לרבות חטאת ואשם ת"ל זבח, וסנין לרבות שלמי צבור ושלמים הבאים מחטת הפסח, ת"ל שלמיו (ע"א). **ביום קרבנו יאכל** 10 אין לי אלא אכילתו ליום אחד, וסנין אף תחלת זביחתו לא תהא אלא על מנת ליאכל ליום אחד, ת"ל וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחוהו ביום ההוא יאכל (ויקרא כ"ב כ"ט), שאין ת"ל שכבר נאמר, אלא אם אינו ענין לאכילה תגזר ענין לזביחה, שאף תחלת זביחתו לא תהא אלא על מנת ליאכל ליום אחד. אין לי אלא תודה, וסנין לכל האכלין ליום אחד 15 שלא תהא זביחתו אלא על מנת ליאכל ליום אחד, ת"ל וכי תזבחו תודה, וכי תזבחו זבח לרבות וזבחים האכלין ליום אחד שלא תהא זביחתן אלא על מנת ליאכל ליום אחד (ע"ב). **לא יניח ממנו עד בקר** למד על כל יום האמור בקרשים הלילה הולך אחר היום. לא יניח ממנו עד בקר אוכל הוא כל הלילה אם כן למה אמרו חכמים עד הצות אלא להרחיק מן 20 העבירה (ע"ג). אבל חייבין עליהן משום נותר ומשום פגול. ואין המחשבה פוסלת בה משום פגול עד שיעלה עמוד השחר (ע"ד).

ט"ז ואם נדר או נדבה זבח קרבנו ביום הקריבו את זבחו יאכלנו וממחרת דרי זה בא ללמד על האכלין לשני ימים שיהיו נאכלין לשני ימים. אין לי אלא שלמים, וסנין לרבות החגיגה ושלמי שמחה הבאים לזמנו, והבאים לאחר זמנו, וחגיגה הבאה עם הפסח, ושלמים הבאים בתוך

(ס"ח) ספרא ליה ע"ז מנחת שם. (ע"א) ספרא שם וזבחים לז' ע"א. (ע"ב) ספרא שם. (ע"ג) שם. ע"י ברכות ב' ע"א פסחים ס"ח ע"ב. (ע"ד) ע"י ספרא שם.

המועד ולאחר המועד, ת"ל נדר ואם נדר נדבה ואם נדבה (ע"ה). מין לרבות
את הולדות ואת התמורות ת"ל נדר ואם נדבה ואם. ומין לרבות את הבטח
ואת המעשר, ת"ל זבח קרבנו (ע"ז). **ביום הקריבו את זבחו**
יאכלנו אין לי אלא אכילתו לשני ימים ומין שאף תחלת זבחתו לא
5 תהא אלא על מצת ליאכל לשני ימים ת"ל, וכי חזבו זבח שלמים לה' לרצונם
חזבחו ביום ובחכם יאכל וממחרת (ויקרא י"ט ה'). שאין ת"ל, אלא אם אינו
ענין לאכילה תנזר ענין לזביחה, שאף תחלת זבחתה לא תהא אלא על מצת
ליאכל לשני ימים. אין לי אלא שלמים ומין לכל האכלים לשני ימים לא תהא
זבחתה אלא על מצת ליאכל לשני ימים ת"ל וכי חזבו זבח שלמים (שם) וכי
10 חזבו זבח לרבות זבחים האכלין לשני ימים שלא תהא זבחתה אלא על מצת
ליאכל לשני ימים. **ביום הקריבו את זבחו יאכלנו** מצוה
לאכל ממנו ביום הראשון יכול כולו ת"ל וממחרת, או וממחרת יכול מצוה
לאכל ממנו לשני ימים ת"ל והנותר אם הותר הותר, או והנותר יכול אם הותר
כולו לשני ימים ידא כולו פסול ת"ל יאכל אפלו כולו. זה הכלל יתבאר לאכלו בשני
15 ימים ולילה אחת ביתנים. יכול יאכל אף לאור שלשי דין הוא זבחים נאכלין
ליום אחד חבחים נאכלין לשני ימים מה הנאכלין ליום אחד לילו אחריו אף
הנאכלין לשני ימים ידא לילו אחריו ת"ל עד יום הוא נאכל אינו נאכל לאור
שלישי (ע"ז). יכול יתחיל ישרף מיד דין הוא זבחים נאכלין ליום אחד חבחים
נאכלין לשני ימים מה הנאכלין ליום אחד חבף זמן אכילתו שרפתו אף הנאכלין
20 לשני ימים חבף זמן אכילתו שרפתו ת"ל ביום ביום הוא נשרף אינו נשרף בלילה.
או אומר אלא בשלישי ישרף עבר שלישי לא ישרף ת"ל ישרף אפלו
לעולם (ע"ח).

י"ז והנותר מבשר הזבח מבשר לא מן העצמות לא מן הערים
לא מן הקרנים לא מן הטלפים. הזבח פרט לעובר ולשליא. **ביום**
25 **השלישי באש ישרף** בין אם לכל העשרפין שלא יהא נשרפין
אלא ביום (ע"ט).

(ע"ז) ע"י ספרא ליה ע"ד.

(ע"ה) ספרא שם.

(ע"ח) שם פסחים נ' ע"א זבחים נ"ז ע"ב.

(ע"ז) ספרא שם.

(ע"ט) ספרא ל"ז ע"א, ע"י זבחים ל"ה ע"א ותוספת שם ד"ה פניול.

י"ח ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמים ביום השלישי
 לא ירצה אמר רבי אליעזר כוף אונך לשמע שהשחט זבחו על סת
 לאכל ממנו בשליש הרי זה בלא ירצה (פ). אמר רבי עקיבה או שומע אני
 ואם האכל יאכל באוכל מובחו ביום השלישי לא ירצה אפשר לומר כן מאחר
 8 שהוכשר יחוד ופסל. הין אם מצאנו בזב וזבה ובשרת יום כגד יום שהיו
 בחזקת טהרה וכשראו סתרו אף זה הואיל והיה בחזקת הטר אם אכל ממנו
 בשלישי דא פסול למפרע תל המקדיב בשעת הקדבה הוא נפסל אינו נפסל
 ביום השלישי (פ"א). או אינו אומר המקדיב אלא זה כהן המקדיב, תל אחר
 מוכח הוא מדבר אינו מדבר במוכח (פ"ב). אחרים אומרים **לא יחשב**
 10 למד שבמחשבה הוא נפסל אינו נפסל בשלישי. דא לא יחשב. מיכן שאסור
 לחשב מחשבה שאינה נכונה בקדשים ולא ידם להם פסול (פ"ג). יכול אין
 לי מחשבה פוסלת אלא בזריקה, ומצין לדבות שחיטה וקבול הדם והולכתו
 למזבח, תל ואם האכל יאכל ביום השלישי לדבות שחיטה וקבול הדם (פ"ד).
 רבי מאיר אומר המחשבה פוסלת בהלך שאי אפשר לעבודה בלא הלך.
 15 רבי שמעון אומר אין המחשבה פוסלת בהלך, שאי אפשר לעבודה שלא
 בשחיטה ושלא בקבלה ושלא בזריקה אבל אפשר שלא בהלך, שחט בצד
 המזבח חורק. ורבי אליעזר אומר המהלך במקום שהוא צריך להלך המחשבה
 פוסלת ובמקום שאין צריך להלך אין המחשבה פוסלת, שאין המחשבה פוסלת
 אלא ברבר הכשר לעבודה, ובמי שהוא ראוי לעבודה, ובמקום שהוא ראוי
 20 לעבודה (פ"ה). יכול אין לי מחשבה פוסלת אלא באכילת אדם ומצין לדבות
 זריקת דמים והקטר חלבים ואיברי עולות, תל ואם האכל יאכל בשתי אכילות
 הכתוב מדבר אכילה לאדם ואכילה למזבח (פ"ו). חשב לאכול רברים שאינן
 ראויין לאכילה לאדם לאחר ומצין כגון שחשב לשנות דם קדשים למחר או
 לאכל אימדין למחר או לאכל מבשר העולה למחר או מן הקומץ והלבונה
 25 למחר יכול יהא פסול, תל ואם האכל יאכל עד שיחשב לאכל רבר וראוי
 לאכילה מן הקרבן, חשב להקטיר על המזבח רברים שאינן ראויין להקטרה

(פ"ב) ע"י שם.
 (פ"ה) ספרא שם.

(פ"א) ספרא שם.
 (פ"ד) שם ובחיים י"ז ע"א.

(פ) ספרא שם ובחיים כ"ט ע"א.
 (פ"ז) ספרא ל"ז ע"ב.
 (פ"ו) ספרא ל"ז ע"ג ובחיים י"ז ע"ב וכ"ה ע"א.

למחר כגון שחשב להקטיר כוית מבשר חמאת ואשם או משידי מצות או מבשר
 חמאת הנשרפות יכול דא פיעול, ח'ל ואם האכל יאכל עד שיחשב למבח
 בדבר הראוי למבח (פ"ז). ואם האכל יאכל אין אכילה פחותה מכזית. חשב
 לאכל כחצי זית למחר או להקטיר חצי זית למחר יכול דא פיעול, ח'ל האכל
 5 יאכל אין לשון אכילה פחות מכזית. חשב להקטיר כחצי זית למחר ולאכול
 כחצי זית למחר חובב כשר שאין לשון הקטרה ואכילה מצטרפין. או אפלו
 חשב לאכול חצי זית למחר ולאכול המזבח חצי זית למחר לא דא פסול,
 ח'ל ואם האכל יאכל, לשון אכילה אחד הוא בין אכילת אדם בין אכילת
 מזבח (פ"ח). למדנו לזבחים הנאכלים לשני ימים שהמחשבה פוסלת בהן בשלישי
 10 זבחים נאכלין ליום אחד שתרם המחשבה פוסלת בהן בשני. ודין הוא
 זבחים נאכלים לשני ימים חבחים נאכלין ליום אחד מה זבחים הנאכלין לשני
 ימים מחשבה פוסלת בהן בשלישי אף זבחים הנאכלים ליום אחד תרם המחשבה
 פוסלת בהן בשני. או ר'ז לבא מן הדין להיות כגורו, מה אלו שלשה אף אלו
 שלשה. אני ארדנו דין אחד זבחים נאכלין לשני ימים חבחים נאכלין ליום אחד
 15 מה הנאכלין לשני ימים אחד זמן אכילתן המחשבה פוסלת בהן בשלמים אף
 הנאכלין ליום אחד אחד זמן אכילתן תרם המחשבה פוסלת בהן בשני. הין
 אם פסלה המחשבה בשלישי שאינו כשר לאכילת כל זבח חפסל המחשבה
 בשני שהוא כשר לאכילת קדשים קלים, ח'ל ואם האכל יאכל ביום לרבות
 זבחים הנאכלין ליום אחד שתרם המחשבה פוסלת בהן בשני (פ"ט). יכול אין
 20 המחשבה פוסלת אלא חוץ לזמנו חוץ למקומו זמין. ודין הוא חזון פוסל
 והמחיצה פוסלת מה חזון המחשבה פוסלת בו אין המחיצה תרם המחשבה
 פוסלת בה. הין אם פסלה המחשבה בזמן שהזמן נדח בבמה, חפסל המחשבה
 במחיצה שאין המחיצה נדחג בבמה, ח'ל בפרשת קדשים ואם האכל יאכל
 ביום השלישי פגול הוא ולא ידצה ויקרא שם. שאין ח'ל אלא אם אינו ענין
 25 חוץ לזמנו תהו ענין חוץ למקומו (פ"ט). יכול יהוה חייבין עליו כרת, ח'ל
 בשלישי עונו ישא, חוץ לזמנו בהכרת אין חוץ למקומו בהכרת, אלא

(פ"ז) ע"י רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פ"ט ה"ה.

(פ"ח) ע"י שם ח"ט.

(פ"ט) ספרא שם ע"י זבחים כ"ח ע"א.

באזהרה (צ). והיכן הזהיר לא תאכל כל תועבה (דברים יד ג.). מפי השמיעה למדו שבפסולי המקדשין הכתוב מדבר (צא). כל דבר שנפסל בקדש בין במחשבה בין הלא והוצא והטמא כולו בכלל לא תאכל כל תועבה חוץ ממחשבת הומן שהוא פניול והוא בהכרת (צב). תנו רבנן יכול אין לי בלא ירצה אלא ששחט חוץ לזמנו חוץ למקומו ציין לששחטה בלילה וששפך דמה ושיצא 5 רמה חוץ לקלעים והלא והוצא והטמא ושקבלו פסולין חרקו את דמו והצנין למטן שנתנו למעלן והצנין למעלן שנתנו למטן הנחנים בפנים שנתנו בחוץ והצנין בחוץ שנתנו בפנים והפסח והחטאת שנתנין שלא לשמן, ת"ל לא ירצה ולא יחשב. יכול יהא חייבין עליהן כרת ת"ל, אתו ואכליו עונו ישא אתו בהכרת אין אלו בהכרת (צג). יכול אין לי חייבין כרת אלא על פניול שלמים בלבד 10 ציין לרבות את כל הקדשים, ת"ל וימרו מקדשי בני ישראל (ויקרא כ"ב ב.). או אינו מביא אלא כיוצא בשלמים מה שלמים מיוחדין שנאכלין לשני ימים אף כל הנאכלין לשני ימים ליום אחד צנין, ת"ל בשד (צד). אין לי אלא בשד ששיירו נאכלין עולה שאין שייריה נאכלין צנין ת"ל ובה מיני זבחים. העופות 15 והמנחות שאינן מיני זבחים עד שתהא מרבה להביא לז' שמן של מצורע צנין, ת"ל אשר הם מקדישים לי אני ה' (שם) לרבות את כולן. אחר שרבינו דברים שהן כשלמים ודברים שאינן כשלמים למה נאמרו שלמים מעתה, אלא מה שלמים מיוחדין שיש להן מתירין בין לאדם בין למזבח אף איני מרבה אלא כל דבר שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח, כגון חטאת העוף שיש לה מתירין לאדם 20 ואין לה מתירין למזבח, כגון עולת העוף שיש לה מתירין למזבח ואין לה מתירין לאדם, כגון חטאת ואשמות שיש להן מתירין לאדם ולמזבח, ואת מה אני מציא הקומץ והלבתה והקשרת ומנחת כהנים ומנחת נסכים שאין להן מתירין לא לאדם ולא למזבח (צה). מיכן אמרו אכל מדבר שיש לו מתירין

(צ) ספרא לז' ע"ד.

(צא) ע"י חולין קיד ע"ב ורמב"ם הלכות פסולי המקדשין פ"ד ה"ח.

(צ"ב) ע"ש, וע"י משנה מנחות כ"ט ע"ב.

(צ"ג) ספרא שם. בספרא, ואין הללו בהכרת.

(צ"ד) נוסח הספרא שם הוא, אתה אומר לכך נאסרו מיעושים האלו לא ירצה ולא

יחשב או לא נאסרו אלא ללמד שאין עליה כרת אלא על השלמים בלבד צנין לרבות כל הקדשים ת"ל וימרו.

(צ"ה) ספרא לז' ע"א וע"י זבחים מ"ד ע"א.

חייב כרת אבל מן המתיר עצמו פטור שאין מתיר למתיר (צ"ו). והנן אין חייבין
אלא על דבר שיש לו מתיר אבל המתיר עצמו פטור שאין לו מתיר (צ"ז).
חנן רבנן שלוש מחשבות פוטלות בקדשים מחשבת שני השם ומחשבת שני מקום
ומחשבת שני הזמן. מחשבת שני השם כיצד, כגון ששחט עולה לשם שלמים
8 או שלמים לשם עולה או שלמים לשם אשם או אשם לשם שלמים הובח כשר
ולא עלה לבעלים חוץ מן הפסח והחטאת (צ"ח). כדתנן כל הובחים ששחטו
שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים משום הובח חוץ מן הפסח ומן
החטאת, הפסח בזמנו והחטאת בכל זמן. רבי אליעזר אומר אף האשם הפסח
בזמנו והחטאת והאשם בכל זמן. אמר רבי אליעזר והחטאת באה על האש והאש
10 בא על האש מה חטאת פסולה שלא לשמה אף היא אשם פסול שלא
לשמו (צ"ט). תני רבי אליעזר אומר נאמר בחטאת חטאת היא (ויקרא ד' כ"ד).
ונאמר באשם אשם הוא (שם ה' י"ט). מה חטאת פסולה שלא לשמה אף אשם
פסול שלא לשמו. אמרו לו חטאת נאמרו בה מעוטין יתירין וסמך על ראש
החטאת (שם ד' כ"ט). ושחט אתה לחטאת (שם) ולקח מדם החטאת (שם ל').
15 וכפר עליו הכהן מחטאתו (שם ה' י"ג). לא נאמרו רביין אלו למעט שהחטאת
בלבד היא שהמחשבה פסולה בה שלא לשמה, ואין אתה מוצא באשם מעוטין
יתירין. לפי כך אם עשהו שלא לשמו כשר (ק). אמר רבי שמעון בן עזאי מקובל
אני מפי שבעים וצנים וקנים ביום שהושיבו את רבי אליעזר בן עזריה בישיבה
שכל הובחים הנאכלין שנזבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים משום
20 חובה חוץ מן הפסח והחטאת, ולא מסיף בן עזאי אלא העולה. ולא יהדו לו
חכמים (ק"א). מחשבת שני המקום כיצד כגון שחשב להקריבו בחוץ או לאכלו
חוץ למקום אכילתו פסול ואין בו כרת (ק"ב). כדתנן השחט את הובח לזרוק
דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ להקטיר אימדין בחוץ או מקצת אימדין בחוץ
לאכול בשרו בחוץ או כזית מבשרו בחוץ או לאכול כזית מעור האליה בחוץ

(צ"ו) ע"י רמב"ם שם פ"ח ה"ז.

(צ"ז) ע"י משנה ובחים מ"ז ע"א.

(צ"ח) רמב"ם שם פ"ח ה"א.

(צ"ט) ובחים פ"א מ"א. ובבב"ם שם, ובכ"ז העירא היא, חטאת באה על חטאי.

(ק) תוספתא ובחים פ"א ה"א ור"ף תע"ט ובבב"ם י" ע"ב.

(ק"א) ובחים פ"א מ"ד ו"א ע"ב. (ק"ב) רמב"ם שם.

פסול, ואין בו כרת (קז). מחשבת שני הזמן כיצד כגון שחשב להקטיר חלכו למחר או לאכלו חוץ לזמן אכילתו הרי זה פגול וחייבין עליו כרת (קד). כרתגן השוחט את החב לזרוק דמו למחר או מקצת דמו למחר להקטיר אימוריו למחר או מקצת אימורין למחר לאכול בשרו למחר או כוית מבשרו למחר 5 או לאכול כוית מעור האליה למחר פגול וחייבין עליו כרת (קה). ואין המחשבה פוסלת אלא אם חשב באחת מארבע עבודות בלבד בשעת שחיטה או בשעת קבלת הדם או בשעת הולכה או בשעת זריקה, אבל בשעת הפשט ותנוח ושאר מלאכות אין המחשבה פוסלת כלל (קז). כרתגן זה הכלל כל השוחט והמקבל והמהלך וחוזק לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר 10 שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת, חוץ לזמן פגול וחייבין עליו כרת (קז). ואין הולכין אלא אחר מחשבת כהן העובר, לא לאחר מחשבת בעל הקרבן (קה). כרתגן השוחט לנכרי שחיטתו כשרה ורבי אליעזר פוסל שסתם מחשבת נכרי לעז. אמר רבי יוסי קל חומר הדברים ומה במקום שהמחשבה פוסלת במקדשין אין הכל הולך אלא אחר העובר במקום שאין המחשבה 15 פוסלת בחולין לא ידא הכל הולך אלא אחר השוחט (קט). רבי אליעזר סבר שמעתי שהבעלים מפגלין, ורבי יוסי סבר אע"פ דשמעניה לבעלים דחשב אינה כלום זה מחשב חוץ עובר לא אמרינן (קי). הגדו טיאתי דאיתו לצאוקנא יתיב דכרי לטבחאי ישראל אמרי להו דמא ותרבא לדידן משכא ובסרא לדידכו. שלחה רבי טובי בר רב מתני לקמיה דרב יוסף כיהאיי גנא מאי שלח ליה 20 הכי אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי (קיא). איתמר השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעז ולהקטיר חלבה לעז רבי יוחנן אומר אסורה ורבי שמעון בן לקיש אומר מותרת. רבי יוחנן אומר אסורה מחשבין מעבודה לעבודה וילפין חוץ מבפנים, ורבי שמעון אומר מותרת אין מחשבין מעבודה לעבודה ולא ילפין חוץ מפנים. ואודו לטעמיהו דאיתמר שחטה לשמה לזרוק דמה 25 שלא לשמה רבי יוחנן אמר חייב, רבי שמעון בן לקיש אמר פטור, ר' יוחנן

(קז) זבחים פ"ב מ"ב (ב"ז ע"ב). (קד) רמב"ם שם.

(קה) זבחים שם מ"ג. (קי) רמב"ם שם חלבה ג'.

(קז) זבחים פ"ב מ"ד (כ"ט ע"ב). (קיח) רמב"ם שם פ"ד הא.

(קט) חולין פ"ב מ"י (ל"ח ע"ב). (קי) ע"י חולין ל"ח ע"ב.

(קי"א) שם ל"ט ע"ב.

אמר חייב מחשבין מעבודה לעבודה וילפינן ממחשבת פניול, ר' שמעון בן לקיש אומר פטור אין מחשבין מעבודה לעבודה ולא ילפינן ממחשבת פניול (ק"ב). חגיגה כותיה דר' יוחנן השחט את הבהמה לזרוק דמה לעז ולקטיר חלבה לעז הרי אלו זבחי מתים (ק"ג). אלמא מחשבין מעבודה לעבודה וילפינן חוץ מפנים וילפינן ממחשבת פניול (ק"ד). שחטה ואחר כך חשב עליה לעז זה היה מעשה בקשרין ובא לפני חכמים ולא אמרו בו לא אסור לא התר (קט"ז). שאם אוסרין שמא לא חשב אלא בסוף שאין מחשבתו כלום שכבר נשחטה הבהמה או שמא מתחלה במחשבה זו שחט ולא גלי והשתא הוכיח סופו על תחלתו, ולפי כך הוה ליה ספק וכל ספיקא דאיסורא 10 לחומרא (קט"ז). והנפש לא הצבד. האכלת לא המאכלת. עונה תשא כתיב הכא עונה תשא וכתיב להלן ואכליו ענו ישא (ויקרא ו' יח). צא ולמד ממרה שה מה ענו ישא האמור להלן ענו כרת אף כאן ענו כרת (ק"ז).

י"ט והבשר אשר יגע בכל טמא יכול יהא הטמא מטמא את 15 בשר הקדש בטבול יום, ודין הוא ומה אם אפר חטאת שאין טבול יום מטמא במגע הטמא מיטמא במשא בשר הקדש שטבול יום מטמאו במגע אינו דין שדא הטמא מטמא במשא, ת"ל אשר יגע. במגע הוא מיטמא אינו מיטמא במשא. אין לי אלא הטמאות הקלות הטמאות החמורות טמא מת ובועל נדה וכל המטמאין את האדם מינין, ת"ל בכל טמא. בכל טמא אפלו במחוסר כפורים (ק"ח). 20 אמר רבי יוסי מיין לרביעי בקדש שהוא פסול, ודין הוא מה אם מחוסר כפורים שאינו פוסל בתרומה פוסל בקדש השלישי שהוא פוסל בתרומה אינו דין שיפסול בקדש. למדנו לשלישי מן הכתוב ולרביעי מקל חומר (ק"ט). לא יאכל באש ישרף שיכול אין לי טעון שרפה אלא הטמא והנותר של שלמים וחטאת מרמס לפנים ומצין לרבות את כל הנותרין ת"ל ואם

(ק"ב) שם ע"א. (ק"ג) תוספתא חולין פ"ב ה"ג דף תק"ב חולין שם ע"ב.

(ק"ד) חולין שם. (קט"ז) תוספתא שם חולין שם ובכ"ז ע"א מותר במקום התר.

(קט"ז) ע"י חולין ל"ט ע"ב וע"י רמב"ם הלכות שחיטה פ"ב ה"ז.

(ק"ח) ספרא ל"ז ע"ב. (ק"ח) שם.

(ק"ט) שם תיגה כ"ד ע"א ירושלמי תיגה פ"ט ע"ב (פ"ג ה"ב) תוספתא תיגה פ"ג ה"ח

דף רל"ז) פסחים י"ח ע"ב סוטה כ"ט ע"ב ירושלמי סוטה כ" ע"ב (פ"ה ה"ב).

יותר מבשר המלאים ומן הלחם עד הבקר ושרפת את הצותר באש ושמות כ"ט
 ל"ד. מה ח"ל את הצותר, אלא זה בנין אב כל שהוא נותר טעון שרפה (ק"ב).
 אין לי אלא נותר ומצין לששחטה בלילה ושורק דמה בלילה ושיצא דמה חוץ
 לקלעים והלן הטמא וששחט חוץ לזמנו חוץ למקומו ושקבלו פסולין חרקו
 את דמו הציתין למעלן שנתן למטן הציתין למטן שנתן למעלן הציתין בפנים
 5 שנתן בחוץ הציתין בחוץ שנתן בפנים והפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן
 ח"ל לא יאכל כי קדש כל שהוא פסול טעון שרפה. יכול אף שהפילו ושחטו
 וששחטו בחוץ ישרפו ח"ל הוא. רבי יהודה אומר יכול אף החולין ששחטו
 בעזרה ח"ל הוא הללו טעונין קבדה והללו טעונין שרפה (קכ"א). והבשר
 10 אשר יגע בכל טמא באש ישרף יכול בין בפנים בין בחוץ,
 ח"ל בקדש באש ישרף: מלמד ששרפתה בפנים. אין לי אלא זו בלבד ומצין
 לרבות טמא נותר וכל פסולי המוקדשין, ח"ל בקדש חשרף כל בקדש באש
 חשרף (קכ"ב). מיכן אמרו בשר קדשי קדשים שנטמא בין באב הטומאה בין
 בולד הטומאה בין בפנים בין בחוץ בית שמאי אומרים הכל ישרף בפנים, בית
 15 הלל אומרים הכל ישרף בחוץ, חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים, רבי עקיבה
 אומר את שנטמא בפנים בין באב הטומאה בין בולד הטומאה ישרף בפנים,
 ואת שנטמא בחוץ בין באב הטומאה בין בולד הטומאה ישרף בחוץ (קכ"ז).
 אמר רבי חגיגה סנן הכהנים מימיהן של כהנים לא נגעו מלשרף את הבשר
 שנטמא בולד הטומאה עם הבשר שנטמא באב הטומאה, אע"פ שמוסיפין לו
 20 טומאה על טומאתו (קכ"ד). הוסיף רבי עקיבה מימיהן של כהנים לא נגעו
 מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום בשר שנטמא בטמא מת, אע"פ שמוסיפין
 לו טומאה על טומאתו (קכ"ה). והבשר כל טהור יאכל בשר
 לרבות בשר הפנימי שיהא נותר. הלא דין הוא הואיל והטמא פסול והיוצא
 פסול מה טמא אם נטמא מקצתו כולו פסול, אף היוצא, הואיל ויצא מקצתו
 25 יהא כולו פסול, ח"ל והבשר לרבות בשר הפנימי שיהא נותר (קכ"ז). מיכן

(ק"ב) ספרא ל"ז ע"ג, ע"י זכחים כ"ד ע"א.

(קכ"א) ספרא שם, ע"י פסחים כ"ח ע"א וחטורה ל"ד ע"א.

(קכ"ב) ע"י ספרא ל"ז ע"ג, כל בקדש באש חשרף אינו בכ"א.

(קכ"ז) שקלים פ"ח ה"ו. (קכ"ד) פסחים פ"א פ"ו (י"ד ע"א) עדיות פ"ב מ"א.

(קכ"ה) פסחים שם פ"ח עדיות שם. (קכ"ז) ספרא שם.

אמרו אבר שיצא לחוץ בפסחים חותך עד שהוא מגיע לעצם, וקולף עד שהוא מגיע לסרק ומתירו מן הפרק חותך. ובמוקדשין נדר כל מקום שיצא חותך בקופים, שאין בו שבדית עצם (קכ"ז). **כל טהור יאכל בשר** מה תל לפי שאמר דם ובחך ישפך על מזבח ה' אלהיך והבשר תאכל (דברים יב כ"ז), שיכול לא יאכלו זבח אלא בעליו, וכל חומר הוא מפסח, תל כל טהור יאכל בשר. למד שהכל ראויין לאכלו והוא שיהיו טהורין (קכ"ח).

כ והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים יכול יהא חייבין עליו משום טומאה בין לפני זריקת דמים בין לאחר זריקת דמים, תל כל טהור יאכל בשר וסמך ליה והנפש אשר תאכל וכו' וטמאתו עליו ונכרתה את שהוא מותר לטהורין חייבין עליו משום טומאה הא קודם זריקת דם הואיל ואינו מותר לטהורין לא יהא חייבין עליו משום טומאה (קכ"ט). או יכול שאני מוציא את היוצא הולך שלא יהא חייבין עליו משום טומאה רואיל ואינו מותר לטהורים, תל אשר לשם לרבות את היוצא ואת הולך (קל). או יכול שאני מרבה את הפיטול ואת בעל מום תל מהשלמים מיעט (קל"א). מה ראית לרבות את הולך ואת היוצא ולהוציא את הפיטול ואת בעל מום, אחר שריבה הכתוב מעט, מרבה אני את היוצא ואת הולך שהיה להן שעת הכושר, ומציא את הפיטול ואת בעל מום שלא היה להן שעת הכושר (קל"ב). רבי יהושע אומר הפסח שנשחט בטומאה ואכלו זבים חבות נדות ויולדות יכול יהא חייבין עליו, תל כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים הנשחט לטהורים חייבין עליו משום טומאה והנשחט לטמאים אין חייבין עליו משום טומאה (קל"ג). **וטמאתו עליו** וכו' טומאת העוף יכול טומאת הבשר, תל וטמאתו עליו טמאתו עליו טמאתו עליו למירה שזה, מה טמאתו עליו אמור להלן בטומאת העוף דבר לא דבר בטומאת הבשר אף טמאתו עליו האמור כאן בטומאת העוף דבר לא דבר בטומאת הבשר. רבי אומר ואכל וטמאתו עליו

(קכ"ז) משנה פסחים פ"ח ע"ב פ"ו מ"ב (קכ"ח) ספרא שם.

(קכ"ט) ספרא שם מנחות כ"ח ע"ב וע"י מכות י"ד ע"ב, וע"י ריש שם, פסחים צ"ח ע"א, וספיר ליה אין בספרא.

(קל) ע"י ספרא שם.

(קל"א) ספרא ל"ז ע"ד, וע"י מנחות שם וקרבן אחרון כאן וריש מנחות שם.

(קל"ב) ספרא שם. (קל"ג) ספרא שם ופסחים צ"ח ע"ב.

בטומאת העוף דבר, לא דבר בטומאת הבשר (קל"ד). רבי חייא אומר נאמרו קדשים לשון רבים ונאמרה טומאה לשון יחיד, הא מה אני מקיים וטמאתו עליו בטומאת העוף לא טומאת הבשר, אחרים אומרים וטמאתו עליו לא דבר אלא במי שטומאה פורשת ממנו, יצא בשר שאין טומאה פורשת ממנו (קל"ה) **ונכרתה** ⁸ בין שהיה הבשר טהור בין שהיה טמא הואיל והאוכל טמא. הרי הוא כהכרת. או יכול טבל, ולא העריב שמש ידא בהכרת, תל וטמאתו עליו ונכרתה יצא טבול יום שאין כל טומאתו עליו הרי הוא באזהרה בלבד (קל"ז). **ונכרתה הנפש** לא הצבור. ההיא לא אנוסה ולא שנתת ולא מוטעה. מעמיה ועמה בשלום.

כ"א ונפש כי תגע בכל טמא לאחר שאמר טומאה חמורה חזר ואמר טומאה קלה שהיא טומאת מע. **בכל טמא** אפילו בטומאת מת. **בטמאת אדם** לרבות כל הטמאות הפורשות מן האדם כגון זוב חוב ודוקו ושכבת זרעו ומימי רגליו ומשכבו ומרכבו. **בבהמה** **טמאה** בגבלתו. **או בכל שקץ טמא** לאחר מיתתו ¹⁵ שאין לך מי שמיטמא והוא חי וטמא והוא מת אלא האדם והוא שיהיה ישראל (קל"ז). וכי מאחר שהחכרו חמורות למה החכיר הקלות, ומאחר שהחכיר הקלות מה צורך לחמורות. אלו נאמרו חמורות ולא נאמרו קלות הייתי אומר על החמורות ידא חייב ועל הקלות ידא פטור. או אלו נאמרו קלות ולא נאמרו חמורות, הייתי אומר על הקלות בכרת ועל החמורות ידא במיתה. צריך לומר ²⁰ הקלות וצריך לומר החמורות (קל"ח). ואכל מבשר זבח השלמים וטמאתו עליו ונכרתה מה תל לפי שאמר ונפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים ... ונכרתה הנפש והלא השלמים בכלל כל הקדשים היו, שיכול אין לי שחייבין כרת משום טומאה אלא על השלמים בלבד, ומגין לרבות כל הקדשים תל אמר אליהם לדרתיתכם כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים יוקרא כ"ב ג'... או ²⁵ אינו מביא אלא כיצא בשלמים מה שלמים מיוחדים הנאכלין לשני ימים

(קל"ד) ספרא שם ובהים מ"ז ע"ב. המאמר של רבי חסד בכ"א.

(קל"ה) ספרא ובהים שם.

(קל"ז) ע"י רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פ"ה ה"ג. (קל"ז) ספרא ל"ח ע"א.

(קל"ח) ע"י ספרא שם ובהים מ"ז ע"ב.

הנאכלין ליום אחד צנין, ח'ל אשר תאכל בשר. או בשר ששייריו נאכלין עולה
 שאין שייריה נאכלין צנין, ח'ל זבח מני זבחים. העופות והמנחות שאין מני
 זבחים עד שתהא מרבה להביא לז' שמן של מצורע צנין ח'ל אשר יקרב מכל
 זרעכם אל הקדשים (ק'לט). או יכול כל שחייבין עליו משום פגול יהוא חייבין
 8 עליו משום טומאה ואם לאו לא (ק'מ). וצנין לרבות הקומץ והלבונה והקטרת
 ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים, ח'ל אל הקדשים אשר יקדישו
 (שם) לרבות את כולן (קמ"א). יכול יהוא חייבין עליו מיד, ח'ל אשר יקרב.
 אמר רבי אלעזר וכי יש נזע חייב אם כן למה נאמר אשר יקרב עד שיזכר
 ליקרב (קמ"ב). מיכן אמרו דבר שיש לו מחירין אין חייבין עליו משום טומאה
 10 עד שיקרבו מחיריו, ודבר שאין לו מחירין עד שיקדש בכלי (קמ"ג). אחר
 שרבינו דברים שהן כשלמים לרברים שאין כשלמים ולמה נאמרו שלמים מעתה
 פרט לדם שאין חייבין עליו משום טומאה. רבי שמעון אומר מה שלמים מיוחדים
 שהן ראויין לאכילה, יצאו העצים והלבונה והקטרת שאין ראויין לאכילה (קמ"ד).
 ר"א למה נאמרו שלמים מה שלמים מיוחדין שהן קדשי מובח אף כל קדשי
 16 מובח, להוציא קדשי ברק הבית (קמ"ה). ונכרתה הנפש לא
 הצבור. ההיא לא אנוסה ולא שונת ולא מועטה. מעמיה
 ועמה בשלום (קמ"ז).

כ"ב וידבר ה' אל משה לאמר.

כ"ג דבר אל בני ישראל לאמר כל חלב שור וכשב ועז
לא תאכלו 20 בני ישראל מחזרין על החלב אין העזים מחזרין על
 החלב. הלא דין הוא מה אם אבר מן החי שאין חייבין עליו כרת אסורו נהג
 בבני נח כישאל, ח'ל בני ישראל, בני ישראל מחזר על החלב אין
 העזים מחזרין על החלב. או בני ישראל אין לי אלא בני ישראל צנין לרבות
 את העזים ואת העברים, ח'ל כי כל אכל חלב. **כל חלב שור וכשב**

(ק'לט) ספרא שם זבחים מ"ד ע"א.

(ק'מ) ספרא ל"ח ע"ב.

(קמ"ב) שם זבחים מ"ה ע"ב מעילה י' ע"ב. ובכ"א חמר מא"א עד אשר יקרב.

(קמ"ג) משנה מעילה י' ע"א. ועי' רמב"ם שם פ"ח הט"ז.

(קמ"ד) מפרא חבחים שם, ובספרא ר' ישמעאל במקום ד"ש.

(קמ"ה) עי' מעילה פ"ד מ"א ועי' רמב"ם הלכות מעילה פ"ה ה"ב ומעילה ט"ז ע"א. ועי'

תפורה פ"ז מ"א. (קמ"ז) מפרא שם.

ועז לא תאכלו פרט לבהמה טמא ולחיה ולעופות. הלא דין הוא
 מה הדם שאין חייבין עליו משום פניול ונותר וטמא נודע בבהמה טמאה ובחיה
 ובעופות. חלב שחייבין עליו משום פניול ונותר וטמא אינו דין שיתגז בבהמה
 טמאה ובחיה ובעופות, ת"ל כל חלב שור וכשב ועז פרט לבהמה טמאה ולחיה
 5 ולעופות. כל חלב שור וכשב ועז השהה בשור וכשב ועז
 יצאת אליה שאינה שוה בכלן לפי שהורמה לקרבן. יכול תהא אסורה, ת"ל
 כל חלב שור וכשב ועז להוציא את האליה שלא נקראת חלב אלא לענין קרבן
 שהוא משמע הטוב והיפה כדא ברמיזתם את חלבו ממנו (במרבר יח ל').
 אין נקרא חלב סתם אלא חלב הקרב והמסוס והכליות והכסלים (קמ"ז). כל
 10 חלב שור וכשב אין לי אלא חלב שור וכשב ועז המיוחדין מצין לרבות
 את הכלאים, ת"ל כשב ועז דברי רבי עקיבה. אם נפשך לומר מן הבהמה לרבות
 את הכלאים, מצין לרבות את הכזי ואת הפחות מכוית לאזהרה ת"ל כל
 חלב (קמ"ח).

כ"ד וחלב נבלה וחלב טרפה נבלת בהמה טהורה הכתוב
 15 מדרב, אבל הטמאה חלבה כבשרה. אחת אומר בבהמה טהורה הכתוב מדרב
 או אף בטמאה, כשהוא אומר וחלב טרפה יצאת בהמה טמאה שאין לה טרפה.
 וחלב נבלה וחלב טרפה מלמד שאיסור נבלה וטרפה חל על איסור חלב.
 תמצא חייב עליו משום שני שמת משום חלב ומשום נבלה או טרפה (קמ"ט).
 יעשה לכל מלאכה מה ת"ל לכל מלאכה רבי יוסי תגילי אומר
 20 יכול למלאכת הקדש ידא מותר ולמלאכת החולין לא ידא מותר, ת"ל לכל
 מלאכה (ק"נ). רבי עקיבה אומר יכול למלאכת החולין ידא טהור ולמלאכת
 הקדש לא ידא טהור, ת"ל לכל מלאכה אפלו למלאכת הקדש (קנ"א). למד
 על החלב מן הנבלה ומן הטרפה שאינו טמא טומאת נבלה כבשרה. נמצאת
 אומר בהמה טמאה שמתה אחד בשרה ואחד חלבה, טמאין טומאת נבלה לא
 25 חלק הכתוב בטומאה בין בשרה לחלבה. אבל בהמה טהורה שמתה או נתנבלה

(קמ"ז) ספרא שם ועי' כריתות ר' ע"א.

(קמ"ח) ספרא שם, עי' כריתות שם.

(קמ"ט) ספרא שם וזכרים עי' ע"א.

(קנ"א) שם פסחים כ"ג ע"א ירושלמי פסחים כ"ח ע"ג ופ"ב ה"ב.

חלבה טהור, ואין בו טומאה כלל, ובשרה מטמא טומאת נבלה (קנ"ב). או יכול
אף חלב חיה שבעדו בבהמה טהורה ידא טהור בחיה, ת"ל **ואכל לא**
תאכלהו חלב שהוא אסור באכילה טהרתי, יצא חלב חיה טהורה
שהוא מותר באכילה (קנ"ג). לא תאכלהו יכול לא יאכלנו לאחרים, ת"ל ואכל
5 מאכילו אתה לאחרים (קנ"ד). או ואכל יכול חלב שהוא מותר בהנאה יהיה
טהור וחלב שדר תסכל ועגלה ערופה שהוא אסור בהנאה יכול לא ידא טהור,
חל כל חלב (קנ"ה).

כ"ה כי כל אכל חלב מן הבהמה אשר יקריב ממנה אשה
לה' אין לי אלא חלב תמימים שהן כשרים ליקרב חלב בעלי מומין
10 מין, ת"ל מן הבהמה. חלב חולין מין, ת"ל כי כל אכל חלב, ואם כן למה
נאמר מן הבהמה אשר יקריבו ממנה אשה לה' חלב שכתומו כשר ליקרב אמרתי,
יצא חלב דפנות שאינו כשר ליקרב. **ונכרתה** הנפש לא
הצבור (קנ"ז). **הנפש** להביא את השותה. **האכלת** לא
המאכלת. **האכלת** אכילה כוית. **מעמידה** ועמה
15 בשלום (קנ"ז).

כ"ו וכל דם לא תאכל יכול דם מהלכי שחים דם שרצים דם
בצצים דם תנכים דם דגים הכל בכלל, ת"ל לעוף ולבהמה, לעוף כל משמע
עוף, ולבהמה כל משמע בהמה וחיה, בין טמאים בין טהורים. זה חומר בדם
מבחלב (קנ"ח).

כ"ח וידבר ה' אל משה לאמר.
כ"ט דבר אל בני ישראל לאמר המקריב בני ישראל מניפין
אין הציג מניפין. וכי איזו מדה מרובה מרת הסמיכה או מרת התנופה מרת
הסמיכה מרובה מרת התנופה שהסמיכה נודעת בכל החוברין, אם מעטתם
מסמיכה מרובה לא אמעטם מתנופה המעוטה. או בצד הזה מרובה מרת התנופה
25 ממדת הסמיכה שהתנופה נודעת בדבר שיש בו רוח חיים ובדבר שאין בו רוח

(קנ"ב) עי' רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פ"א ה"ה. (קנ"ג) עי' ספרא ל"ח ע"ד.
(קנ"ד) ספרא שם. (קנ"ה) שם ובהים ע' ע"ב.
(קנ"ז) ספרא שם פמחים פ"ג ע"ב. בכ"י הירסא היא, חלב מין חולין, וחקנתי לפי
הספרא.
(קנ"ז) ספרא שם חולין ק"כ ע"א. (קנ"ח) ספרא ל"ט ע"א כריתות כ' ע"ב.

חיים והסמיכה אינה נדחית אלא ברבר שיש בו רוח חיים, ואם מעטתים מסמיכה מעושה אמעטם מתעושה מרובה. הא לפי שיש בסמיכה מה שאין בתעושה, ובתעושה מה שאין בסמיכה צרך לוטר בני ישראל בני ישראל מציפין אין העושים מציפין (ק"ט). בני ישראל אין בעוה ישראל מציפות. אמר רבי יוסי מה מצינו שלא חלק הכתוב בין קרבות העושים לקרבות העושים לסמיכה, כך לא נחלק בין קרבות העושים לקרבות העושים לתעושה. מה לי לא חלק בין קרבות העושים לקרבות העושים לסמיכה שאין סמיכה אלא בבעלים נחלק בין קרבות העושים לקרבות העושים לתעושה להרי תעושה ביד כהן, תל בני ישראל בני ישראל מציפין אין בעוה ישראל מציפות (ק"ט). לעולם אין תעושה בעושים אלא בשני מקומות בלבד שמה ומירה. ושאר תעופותיה יהיו על ידי כהן (ק"ט). או בני ישראל אין לי אלא בני ישראל מצין לרבות את העושים ואת העובדים, תל המקריב. או אינו אומר המקריב אלא זה כהן המקריב כשהוא אומר ידיו תביאנה לרבות ידי הבעלים הא כיצד, כהן מניח ידו תחת ידי הבעלים (ק"ט). יכול כל הקרבות כולן ישענו תעושה תל זבח יצאו העושות והמנחות שאין זבחים. ארציא את העושות ואת המנחות שאין זבחים ולא ארציא את הבכור ואת המעשר ואת הפסח שהן זבחים, תל זבח לא כל זבחים. ארציא את הבכור ואת המעשר ואת הפסח שאין מעותין סמיכה ולא ארציא חטאת ואשם שהן מעותין סמיכה, תל שלמי. ארציא את החטאת שאין למינה תעושה ולא ארציא את האשם שיש למינה תעושה, תל שלמי. ארציא את כל האשמות ולא ארציא אשם מצורע (ק"ט). ודין הוא מה אם שלמי יחיד שאין מעותין תעושה חיים, מעותין תעושה שחוטין אשם מצורע שהוא מעון תעושה חי, אינו דין שיטען תעושה שחוט, תל שלמי לא אשם מצורע (ק"ט). כשהוא אומר שלמי לרבות שלמי מיד ושלמים באים מחמת הפסח שיטענו תעושה שחוטין. וכשהוא אומר מובח שלמי לרבות שלמי צבור שיטענו תעושה שחוטין. הלא דין הוא מה אם שלמי יחיד, שאין מעותין תעושה חיים, מעותין תעושה שחוטין, זבחי שלמי צבור שהן מעותין

(ק"ט) ספרא שם מנחות ס"א ע"ב.

(ק"ט) ספרא ל"ט ע"ב. בספרא, אמר רבי אם מצינו במקום אמר ר' יוסי.

(ק"ט) רס"ב הלכות מעשה הקרבות פ"ט ה"ז. (ק"ט) ספרא שם.

(ק"ט) ספרא ל"ט ע"ב. (ק"ט) שם, ע"י מנחות ס"ב ע"ב.

תנופה חיים אינו רין שיטענו תנופה שחוטין. אשם מצודע יוכיח שהוא טעון תנופה
 חי ואינו טעון תנופה שחוט. אף אתה אל תחמה על זבחי שלמי צבור שאע"פ
 שהן טענין תנופה חיים לא יטענו תנופה שחוטין, וכשהוא אומר מזבחי שלמי
 לרבות זבחי שלמי צבור שיטענו תנופה שחוטין. יכול כל הצבא כולו יטען
 5 תנופה, ת"ל חלב. אין לי אלא חלב מצין לרבות את החזה ת"ל את החלב על
 החזה. אין לי אלא חלב וחזה, וכשהוא אומר יביאנו לרבות את האליה.

ל' ידיו תביאנה את אשי ה' לרבות שתי הכליות. יביאנו
 לרבות יותרת הכבד למדנו שהן טענין תנופה כולן. ומצין שיטענו הרמה, ת"ל
 שוק. ומצין לרבות את כולן, ת"ל וקדשת את חזה התנופה ואת שוק התנופה
 10 אשר הותף (שמות כ"ט כ"ז). שאין ת"ל ואשר הורם אלא זה בנין אב כל שהוא
 טעון תנופה טעון הרמה (קס"ה). או אינו מביא אלא כיצא בזה. מה זה איל
 קשה בן שתי שנים וטעון לחם, ומצין לקשה ואינו טעון לחם, ומצין לרך עד שתרם
 מרבה להביא את הבקר ואת הכבשים ואת העזים מצין, ת"ל כי תרומה היא
 תרומה יהיה מאת בני ישראל מזבחי שלמים (שם כ"ט ל'). לרבות את כולן.
 15 נטמאו כולן ותשתייר אחד מהן מצין שהוא טעון תנופה, ת"ל החזה להצניף אותו
 אפלו כוליא אחת יניף. תנופה לא תנופות. לפני ה'
 במזבח (קס"ו). כיצד הוא עושה נותן את החלבים על ידי הבעלים וחזה ושוק
 למעלה ואת שתי הכליות ואת יותרת הכבד למעלה מהן. ואם יש שם לחם
 מצניף את הלחם מעלן. ומוליך ומביא ומעלה ומוריד שאמר אשר הותף ואשר
 20 הורם (קס"ז). תנופה היתה במזבח והנשה במערב. ותנופות קודמות להצנחת
 בכל מקום (קס"ח). תנו רבנן איזה הוא חזה כל הראוה את הקרקע למעלה
 עד הצואר למטה עד הכרס וחותר עמה שתי צלעות אילך ואילך (קס"ט).
 ואיזה הוא זרוע, מפרק של ארכובה עד כף של יד שהן שני אברים מעורין זה
 בזה, וכנגדה ברזל הוא השוק האמור בכל מקום (ק"ע). ומצין שאין אהרן ובניו
 25 זכאין בחזה ושוק אלא לאחר הקטר חלבים, שאמר והקטיר הכהן את החלב

(קס"ה) ספרא שם. (קס"ז) ספרא ל"ט ע"ד.

(קס"ז) שם מנחות ס"א ע"א וס"ב ע"א. (קס"ח) ספרא שם.

(קס"ט) חולין מ"ה ע"א תוספתא חולין פ"ט הי"ז (רף תקי"א) רמב"ם הלכות מעשה
 הקדשות פ"ט ה"ו.

(ק"ע) משנה חולין קל"ד ע"ב (פ"י מ"ד) תוספתא חולין שם רמב"ם שם.

המזבחה והיה החלב לאהרן ולבניו. נטמאו אימורין או אכזו יכול יהוא אהרן ובניו וכאין בחזה ושוק, ת"ל והיה (קע"א).

ל"א והקטיר הכהן את החלב המזבחה וכן הוא אומר בבני עלי גם בטרם יקטידון את החלב ובא נער הכהן כו' (שמואל א' ב' ט"ז.) ויאמר אליו האיש קטר יקטרון החלב וקח לך כאשר תאזה נמשך ויאמר לא כי עתה תתן ואם לא לקחתי בחזקה (שם ט"ז.) מהוא אומר בהן ותהי חטאת הנעדים גדולה מאד (שם) (קע"ב).

ל"ב ואת שוק הימין תתנו תרומה למדנו על כל שוק שניתג בשלמים. **תתנו תרומה** זה הוא הנקרא מרס משלמים. מובחי 10 שלמים זה הוא שאמרו לרבות ובחי שלמי צבור שיטענו תנופה שחוטין.

ל"ג המקריב . . . מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה. המקריב את דם השלמים ואת החלב לא בא הכתוב אלא ללמד שאם היה טמא בשעת זריקת דמים וטהור בשעת הקטר חלבים שאינו חולק בבשר שאמר המקדיב את דם השלמים (קע"ג). אבא שאל אומר 15 ומגין לטהור בשעת זריקת דמים וטמא בשעת הקטר חלבים שאינו חולק בבשר, ת"ל ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה, עד שהיה טהור מתחלה ועד סוף (קע"ד). **המקריב מבני אהרן לו תהיה** רבי שמעון אומר כל מי שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה (קע"ה). אמר רבי שמעון ולא זו בלבד ומגין לרבות יציקות ובלילות ותנופות והגשות והקמיצות 20 וההקטרות והמליקות והקבלות וההזיות והשקיות שוטה ועדיפת העגלה וטהרת מצודע ונשיאות כפים בין בפנים בין בחוץ, ת"ל בני אהרן כל עבודה שהיא מסורה לבני אהרן אם אינן מודין בהן אין להן חלק בה (קע"ו). **לו תהיה שוק הימין למנה** בחלק. וכן היה רבי שמעון אומר הדי הוא אומר מי גם בכס ויסגר דלתים ולא תאירו מובחי חנם (מלאכי א' י'). שני דברים משמשין 25 את הגוף אין נמצעין מלעשותן ואין נוטלין עליהן שכר. אדם אומר לחברו הדלק

(קע"א) ספרא שם פסחים ד"ס ע"ב. (קע"ב) ספרא שם.

(קע"ג) שם ובחים צ"ח ע"ב.

(קע"ד) ספרא שם ובחים ק"ב ע"ב, ע"י תוספתא ובחים פ"ג הט"ז (חצ"ט).

(קע"ה) ספרא שם פנחות י"ח ע"ב חולין ק"ב ע"ב, ע"י בכורות ל' ע"ב, וע"י ילקוט חק"ט.

(קע"ו) ספרא שם פנחות שם חולין שם וע"י תוספתא דמאי פ"ב, ה"ז וה"ח (פ"ז ופ"ח).

לי את חגר הזה ודגף לי את הדלת אחריך אין נמצעין מלעשות ואין נוטלין
 עליהן שכר. והרי דברים קל וחומר מה אם דברים שאין נוטלין עליהן שכר
 לא עשיתם עמי חנם, על אחת כמה וכמה על דברים שנוטלין עליהן שכר (קע"ז).
המקריב רבי אלעזר בירבי שמעון אומר בא טבול יום ואמר לכהן
 6 תן לי מן המצחה שאוכל. אמר לו מה אם במקום שיפה כוחך בחטאתך דחיתך
 מחטאות ישראל מקום שהודע כוחך במנחתך אינו דין שאדריך ממנחת ישראל.
 אמר לו מה לי דחיתני מחטאות ישראל שהרי יפה כוחך בחטאתך תריתני ממנחת
 ישראל שהרי הודע כוחך במנחתך. אמר לו הכהן המקריב אתה לו תהיה
 (ויקרא ו' ט.) בוא הקרב ואכול. אמר לו ואם לאו תן לי מן החטאת. אמר
 10 לו מה אם במקום שהודע כוחי במנחתי דחיתך ממנחות ישראל מקום שיפה
 כוחי בחטאתי אינו דין שאדריך מחטאת ישראל. אמר לו מה לי דחיתני ממנחות
 ישראל שהרי הודע כוחי במנחתי תריתני מחטאת ישראל שהרי יפה כוחי
 בחטאתי אמר לו הכהן המחטא אתה יאכלנה (שם ו' יט.) בוא חטא ואכול.
 אמר לו אם לאו תן לי מחזה ושוק של שלמים. אמר לו מה אם במקום שיפה
 15 כוחך בקדשי קדשים שכולם לך, דחיתך מקום שהודע כוחך בקדשים קלים
 שאין לך בהן אלא חזה ושוק בלבד אינו דין שאדריך מהן. אמר לו מה לי דחיתני
 מקדשי קדשים שכולם שלי שהרי הודע כוחי בהן לאכילת נשי ועבדי תריתני
 מקדשים קלים שהרי יפה כוחי בהן לאכילת נשי ועבדי. אמר לו לכהן הורק
 את רם השלמים לו יהיה (שם ו' יד.) בוא זרוק ואכול יצא טבול יום קוליו
 20 וחומריו על ראשו אתן לימינו מחוסר כפורים לשמאלו (קע"ח).

ל'ד כי את חזה התנופה ואת שוק התרומה חזה זה חזה.
התנופה זו תנופת הסל. **ואת שוק** זה השוק.
התרומה זו תרומת תודה. **לקחתי מאת בני ישראל**
 ראויין היו לישראל וכשתחייבו נטלו מהן נתנו לכהנים. יכול כשם שנתחייבו
 25 נטלו מהן כך אם יזכו יחזירו להן, תל ואתן אחם לאהרן הכהן ולבניו לחק
 עולם: נתתם הם לכהנים לעולם (קע"ט). מאת בני ישראל מרצון בני ישראל.
 יכול יהיו חייבין אף במתנות ודין הוא מה אם החולין שאין חייבין בחזה ושוק

(קע"ח) ספרא שם זכחים ק"ב ע"ב.

(קע"ז) ספרא פ' ע"א ילקוט שם.
(קע"ט) ספרא שם.

חייבין במתנות קדשים שהייבין כחוח ושוק אינו דין שיהא חייבין במתנות, תל' אחם לאהרן הכהן ולבניו לחק עולם, אין לך אלא מה שאמור בענין (קפ"ט).
ל'ה זאת משחת אהרן ומשחת בניו אמר רבי שמעון יכול אלולי נצטרפה זכות אהרן חכות בניו כאחת לא זכו בשמן המשחה, תל' משחת אהרן זאת ומשחת בניו זאת כדאי אהרן לעצמו וכדאי בניו לעצמן. אמר רבי יהודה יכול אהרן ובניו צריכין שמן המשחה לעתיד לבוא תל' משחת אהרן זאת ומשחת בניו זאת כדאי אהרן לעצמו וכדאי בניו לעצמן, ומה אני מקיים אלה שני בני הצהר העמידים על אדון כל הארץ (מכריה ר' יד.). זה אהרן דוד שחרין לגדולתן לעתיד לבוא (קפ"א). שכל זמן שהמלכות נהנת כהונה גדולה נהנת נסתלקה זו, והיא הסיר המצנפת והדים העטרה (יחזקאל כ"א ל"א). (קפ"ב). דרש רב עזרא זמין אמר לה משמא דרבי אמי חזין אמר לה משמא דרבי אסי מאי דכתיב כה אמר ה' הסיר המצנפת והדים העטרה זאת לא זאת השפלה הנבה והנבזה השפיל (שם) בשעה שאמר הקב"ה הסיר המצנפת והדים העטרה, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו של עולם זאת להן לישראל שהקדימו לפניך נעשה תשמע (שמות י"ט). על דהי סיני זאת להן שימסקו מן המלכות וסן הכהונה. אמר להן ולא זאת להן לישראל שהשפילו את הנבזה והנבזה את השפיל והעמידו צלם בהיכל מי גרם להן עונות שעשו גרמו להן. אמר ליה ריש גלותא לרב הונא כלילא מגלן ראסיד אמר ליה (קפ"ג). דתנן בפולמס של אספסיטוס מרו על עטרת חתנים ועל ואירוס (קפ"ד). קם 20 ריש גלותא לאפניי. אמר ליה רב חסדא קרא כתיב הסיר המצנפת והדים העטרת וכי מה ענין עטרה אצל מצנפת אלא כל זמן שמצנפת בראשו של כהן גדול תהא עטרה בראש כל אדם נסתלקה המצנפת מראשו של כהן גדול נסתלקה העטרה מראש כל אדם. כהדי דקא אמר שמאעיה אמר ליה האלהים מדרבנן אסיר דחסדא שמך וחסדאין מילך. ראבינא אשכחיה לרב אשי דקא גייל כלילא לברתיה אמר ליה לא סבר מר כה אמר ה' הסיר

(קפ"ט) גירסת הספרא שם, מאת בני ישראל יכול אף הקדשים יהיו חייבים במתנות.
 ועי' חולין ק"ל ע"א.

(קפ"א) גירסת הספרא שם, רבי יהודה אומר יכול יהו אהרן ובניו צריכים לשמן.

(קפ"ב) עי' גמין ו' ע"א. (קפ"ג) גמין שם.

(קפ"ד) משנה סוטה מ"ט ע"א (פ"ט מ"ד) גמין שם גרס ס"א ע"ב.

המצנפת והרם העטרה. אמר ליה דומיא דכהן גדול בעברי כתיב אבל של נדיל
מתר לכלה (קפ"ח). מאשי ה' מלמד שאף האשים סייעו.

ביום הקריב אתם לכהן לה' מלמד שאף היום סייע.

לז' אשר צוה ה' לתת להם ביום משחו אתם מדר סיני

5 נצטור ישראל שיהיו מפרשין מתנות כהונה ולא זכו בהן אדרן ובניו עד שזכו
בשמן המשחה שנאמר אשר צוה ה' לתת להם ביום משח אתם. מאת בני ישראל
מרצון בני ישראל. לדרתם שינגז הדבר לדורות (קפ"ו).

לז' זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים

מה מלואים נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני אף כולן נאמרו כללותיהן מסיני.

10 או מה מלואים קרבן צבור אף אין לי אלא קרבן צבור קרבן יחיד מנין. חל

לאשם. או מה אשם קרבן יחיד אף אין לי אלא קרבן יחיד קרבן צבור מנין.

חל ולמלואים. שחמצא לומר לעולה לעולת יחיד ולעולת צבור למנחה למנחת

יחיד ולמנחת צבור ולחטאת לחטאת יחיד ולחטאת צבור ולזבח השלמים.

לזבחי שלמי יחיד ולזבחי שלמי צבור (קפ"ז). ד"א זאת התורה לעלה למנחה

15 ולחטאת וכו' אמר רב חנה כל העוסק בתורת הקרבנות מעלה עליו הכתוב

כאלו הקריב עלה מנחה וחטאת ואשם ושלמים, ולא עוד אלא כאלו הקריב

מלואים ונתקדש כאדרן ובניו שנאמר ולמלואים (קפ"ח). גדול הוא השלום שלא

חתם בקרבנות אלא בשלום שנאמר ולזבח השלמים. לפי כך חקנו חכמים

חוחמות החפלות כולן בשלום (קפ"ט).

לז' אשר צוה ה' את משה בהר סיני ... להקריב את

קרבניהם לרבות הבכור והמעשר והנפס שכולן נאמרו כללותיהן

ודקדוקיהן מסיני (קפ"ז). אשר צוה ה' את משה בהר סיני

ביום צותו למדנו על כל הקרבנות שאינן כשרים אלא ביום (קפ"א).

רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר הרי הוא אומר ויקח משה את

(קפ"ה) גטין שם.

(קפ"ו) ספרא שם.

(קפ"ז) ספרא מ' ע"ז ובחים קט"ו ע"ב סוטה ל"ז ע"ב. ובכ"א יש כאן המאמר הנמצא
לעיל דף ק"ט אמר ר' אחא למלך שבכנס למדינה וכו', ועי' ויקרא רבה פ"ח ס"ו והערה
ל"ח לעיל.

(קפ"ח) ע"י מנחות ק"י ע"א.

(קפ"ט) ע"י ויקרא רבה פ"ט ס"ט.

(קפ"ז) ספרא שם.

(קפ"א) שם חולין כ"ב ע"א ובחים צ"ח ע"א מנחות פ"ג ע"א מעילה כ"י ע"א.

חצי הדם וישם באמת (שמות כ"ד ו'). למדנו לעולת הר סיני שהיא טענה כלי (קצ"ב). ומצין לעולת הדורות שתטען כלי ת"ל עלת תמיד לדת'כם (שמות כ"ט מ"ב). עלת תמיד העשיה בהר סיני (במדבר כ"ח ו'). הקיש עולת הר סיני לעולות הדורות מה עולת הר סיני טענה כלי אף עולת דורות טענה כלי (קצ"ג). אין לי אלא עולה מצין לרבות את כולן, ת"ל זאת התורה לעלה למצחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים אשר צוה ה' את משה ביום צוה לרבות את כולן שכולן טענין כלי (קצ"ד). אשר צוה ה' את משה בהר סיני ביום צוה למדנו לרבות מדבר סיני שלא נאמרו אלא ביום. ומצין לרבות סיני שלא נאמרו אלא ביום ת"ל ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דבר ה' את משה בהר סיני (שם נ' א'). ומצין לרבות אהל מועד שלא נאמרו אלא ביום ת"ל וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד (שם א' א'). הקיש דברות מדבר סיני לרבות אהל מועד מה דברות מדבר סיני ביום אף דברות אהל מועד ביום (קצ"ה).

ח

א וידבר ה' אל משה לאמר.

ב קח את אהרן ואת בניו והשיה הצל לקחים למות (משלי כ"ד י"א). אלו שני בני אהרן שהיו נטויים למיתה. אמר ר' חנין כתיב ויקח מידם ויצר אתם בחרטו (שמות ל"ב ה'). תבוא קיחה של כאן ותעמד על קיחה של להלן קח את אהרן (טא). דא קח את אהרן מה ת"ל לפי שנאמר ויגף ה' את העם על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן (שם ל"ב ל"ה). היה במשמע 20 שנתרחק אהרן וכשהוא אומר קח את אהרן ואת בניו ידע משה שנתקרב אהרן. ומצין שהיה בלבו של משה שנתרחק אהרן כשהוא אומר ובאהרן התאנף ה' מאד להשמדו ואחפולל בעד אהרן (דברים ט' כ'). והרי נאמר בו וישמע ה'

(קצ"ג) שם.

(קצ"ב) ספרא שם.

(קצ"ד) שם. ובזבחים צ"ז ע"ב פ"ב ע"ב אמר שמואל משום רבי אלעזר זאת התורה לעלה וכו'.

(קצ"ה) ספרא שם.

(א) ויקרא רבה פ"י ס"ד.

אלי גם בפעם ההיא (שם י"ט.) ובישראל הוא אומר וישמע ה' אלי גם בפעם
ההיא (שם י' י'). וכיון שנאמר כאן את אהרן ידע משה שנתקרב אהרן.
ומנין שהיה בלבו של אהרן שנתרחק כשהוא אומר בסוף הענין קרב אל המזבח
ועשה את החטאת (ויקרא ט' ז'). הלא כבר הסדיר משה לפניו את כל
העבודות, ולמה צריך לומר לו קרב ועשה, אלא שהיה בלבו לדבר אחר וכיון
שנאמר לו קרב אל המזבח ידע אהרן שנתקרב (ב). ד"א קח את אהרן ואת בני
אתו מה תל, הלא במקומות הרבה נאמר בו במשה לקוחות בני אדם שנאמר
ולקחת את הלויים לי אג' ה' (במדבר ג' מ"א.) ואומר ויקח משה ואהרן את
האנשים האלה (שם א' י"ז.) ואומר ולקחת אתם אל אהל מועד (שם י"א ט"ז.)
ואומר קח לך את יהושע בן נון (שם כ"ז י"ח.) וכי משה משפיל היה בני אדם
לאחריו, אלא אמר לו קחם בדברים שלא ידא לבם לדבר אחר, והיא ויקח
ה' אלהים את האדם וינחור (בראשית ב' ט"ו.) כלומר עילה אותו (ע). ואת
הבגדים אלה הבגדים שהפקדתיך עליהם כמה שנאמר ואלה הבגדים
אשר יעשו (שמות כ"ז ה'). ואת שמן המשחה זה שמן המשחה
שהפקדתיך עליו כמה שנאמר ועשית אתו שמן משחת קדש (שם ל' כ"ה).
ואת פר החטאת כשם שלא שינה בבגדים כך לא שינה בקרבנותיו.
ואת פר החטאת שהפקדתיך עליו כמה שנאמר והקרבת את הפר
לפני אהל מועד (שם כ"ט י'). ואת שני האילים כמה שנאמר
את האיל האחד תקח (שם כ"ט ט"ו.) ולקחת את האיל השני (שם כ"ט י"ט.).
ואת סל המצות כסדר האמור להלן כך אמר כאן (ד').
ג ואת כל העדה הקהל עשה במעמד כל העדה שהיו נדבין
בכהונה בקדושה ובכבוד, ולא עוד אלא אף כל שדרת הצבור תהא במעמד
כל העדה שהיו נדבין בשדרה ובכהונה ובקדושה ובכבוד שנאמר ויקח את
יהושע ויעמדהו לפני אלעזר הכהן ולפני כל העדה (במדבר כ"ז כ"ב).
ד ויעש משה כאשר צוה אותו ה' כשם שהסדיר משה עבודת
בית המקדש כך הסדיר עבודת כהונה ולויה ובגדי כל אחד לפי מה שהוא.

(ב) ספרא שם.

(ג) שם עי' תנחומא צו סידר ותנחומא צו מהר"ב רף י'.

(ד) בספרא שם, שלא כסדר האמור להלן כך אמר כאן ועי' שמות כ"ט.

ה ויאמר משה אל העדה זה הדבר נאמר כאן זה הדבר
ונאמר להלן זה הדבר (שמות כ"ט א'). מה זה הדבר האמור להלן בקדוש
אהרן ובניו הכתוב מדבר אף זה הדבר האמור כאן בקדוש אהרן ובניו הכתוב
מדבר (ה).

ו ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים
באותה שעה וכו' בקדוש ידים ורגלים ובאותה שעה וכו' בשבילות וקדושת של
יום הכפודים (ו).

ז ויתן עליו את הכתנת מלמד שעשה משה סגן לאהרן הוא
היה מפשיטו והוא היה מלבישו, וכשם שעשה לו סגן בחייו כך נעשה לו סגן
10 במיתתו שנאמר קח את אהרן ואת אלעזר בנו (במדבר כ' כ"ה). והפשט את
אהרן את בגדיו (שם כ"ז). כרתיב למעלן (ח). ויתן עליו את הכתנת תנו רבנן
סדר לבישת הבגדים מכנסים תחלה ואחריהן הכתנת ואחריה האבנט ואחריו
המעיל ואחריו חשן ואופד ואחריהן המצנפת ואחריה הציצית (ח).

ח וישם עליו את החשן פרשה זו למדה לשעתה ולמדה לדרוהו
15 ולמדה לשירות יום יום ולשירות יום הכפודים, שבכל יום ויום הוא משמש בבגדי
זה וביום הכפודים בבגדי לבן.

ט וישם את המצנפת על ראשו . . . כאשר צוה ה' את
משה נאמר כאן צווי ונאמר להלן צווי מה צווי האמור להלן אמר
כאן, כאן מסדרן ולהלן מסרגן, כאן מסדר את הבגדים ולאחר מיכן את
20 הקרבנות, ולהלן מסדר את הקרבנות ולאחר מיכן את הבגדים (ט).

י ויקח משה את שמן המשחה רבי יהודה אומר שמן המשחה
שעשה משה רבנו במדבר מעשה נסים נעש בו מתחלה ועד סוף. מתחלה לא
היה בו אלא שנים עשר לוג שנאמר ושמן זית הין (שמות ל' כ"ד). ואם לסוך
בו את הכלים לא היה סיפק על אחת כמה וכמה עצים בולעין האור שורף
25 ויודה בולעת, וממנו נמשחו אהרן ובניו בשבעת ימי המלוואים והמשכן וכל אשר
בו והמזבח וכל כליו והשלחן וכל כליו והמזבח וכל כליו וכתבים גדולים

(ו) שם מ"א ע"א ילקוט רמז תקס"ו.

(ח) רמב"ם הלכות כלי המקדש פ"י ה"א.

(ה) ספרא שם.

(ז) ספרא שם.

(ט) ספרא שם.

ומלכים ואפלו כהן גדול בן כהן גדול טעון משיחה (י) ואין מושיחין מלך בן מלך. ומפני מה מושוו את שלמה, מפני מחלקתו של אדניה, ואת יואש מפני מחלקתו של עתליה, ואת יהואחז מפני מחלקתו של יהויקים אחיו שהיה גדול ממנו שתי שנים. וכולו קיים לעתיד לבוא שנאמר שמן משיחת קדש יהיה זה לי לדרתיכם (שמות ל' ל"א). (י"א). ומצין לכהן גדול בן כהן גדול שטעון משיחה שנאמר והכהן המשיח תחתיו מבניו (ויקרא ו' ט"ז). (י"ב). ומצין שאין מושיחין מלך בן מלך, אמר ר' אחא בר יעקב אמר קרא למען יאריך ימיו על ממלכתו הוא ובניו (דברים י"ז כ'). מלמד שהמלוכה ירושה היא לבנים. ואם היה שם מחלוקת מושיחין. ומצין שמושיחין לסלק המחלוקות, אמר ר' פפא דאמר קרא 10 הוא ובניו בקרב ישראל (שם) בזמן שהשלום בישראל (י"ג).

י"א וימשח את המזבח ואת כל כליו . . . ויצק משמן המשחה על ראש אהרן לא כמשיחת אהרן ובניו משיחת כל הכלים. משיחת אהרן ובניו מאחר שהוא מלבישן חחרן ומושיחן, שנאמר כשמן הטוב על הראש ירד (תהלים קל"ג ב'). או יכול שהוא מושוו עד שלא ילבישו, ת"ל על פי מדותיו (שם). 15 ומשיחת כל הכלים כל כלי, וכלי טעון משיחה בפני עצמו, שנאמר וימשח את המזבח ואת כל כליו. הא למדת שכל כלי וכלי טעון משיחה בפני עצמו (י"ד). **י"ב ויצק משמן המשחה על ראש אהרן** כסדר האמור להלן כך אמר כאן (ט"ז). תנו רבנן כאיזה צד מושיחין את המלכים כמין מר ואת הכהן כמין כ'. אמר רב מנשה בר גרמיה כמין כ' יתי. תנו רבנן כשהוא 20 מושוו מוציקין לו על ראשו ואחר כך נתן לו בין ריסי עיניו. ותניא בתחלה נתן לו בין ריסי עיניו ואחר כך מוציקין לו על ראשו. תנאיי היא כדתיא דאיכא מן דאמר ראש ברישא. ואיכא מאן דאמר ריסי עיניו ברישא. מאי טעמא דמאן דאמר ראש ברישא. אמר אביי דכתיב ויצק משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אהרן ומאן דאמר בין ריסי עיניו ברישא קא סבר משיחא עדיפיה הואיל וישנה

(י) ספרא שם ילקוט שם הוריות י"א ע"ב ירוש' הוריות מ"ז ע"ג (פ"ג ה"ד) ירושלמי שקלים מ"ט ע"ג (פ"ג ה"א) ירוש' סוטה כ"ב ע"ג. (פ"ה ה"ג) ויקרא רבה פ"ה ס"ח כריתות ח' ע"ב. (י"א) גם זה בכל המקומות ת"ל ס"י. (י"ב) ע"י הוריות שם וכריתות שם.

(י"ג) ע"י הוריות וכריתות שם.

(י"ד) ספרא מ"א ע"ב. ובספרא שם, אבל משיחת כל הכלים במקום, ומשיחה כל הכלים וכו'.

(ט"ז) ספרא שם.

אצל בגדי כהונה. והא כתיב ויצק וימשה מאי וימשה כבר משה. אמר רב פפא מאי רכתיב שמן הטוב על הראש ירר על הזקן וזקן אהרן תהלים שם. תאנא כמין שני טפין מרגליות של שמן תלויות לו לאהרן בוקטו כשהוא מספר עולות וישובות בעיקר זקנו. והיה משה רואה ואומר שמא מעלתי בשמן המשה יצאת 6 בת קול ואמרה לו כטל חרמון שידר על הררי ציון (שם נ'.) מה טל אין בו מעילה אף שמן שעל זקני של אהרן אין בו מעילה. ועדין היה אהרן רואה ואומר משה לא נהגה ואני נהגתי שמא מעלתי. יצאה בת קול ואמרה לו הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד (שם א'.) מה משה לא מעל אף אהרן לא מעל (טז.).

יג ויקרב משה את בני אהרן וילבשם כתנת מלמד שכשם שעשה סגן לאהרן כך נעשה סגן לבניו, וכשם שפקדו על בגדי אהרן כך פקדו על בגדי בניו, שנאמר ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך משמח כח ב'., ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו (שם ד'.), ואמר ואת בניו תקרב והלבשם כתנת (שם כ"ט ח').

יד ויגש את פר החטאת בתחלה לא היה נקרא פר החטאת שנאמר זה הדבר אשר תעשה להם... קח פר אחד בן בקר (שם א'.), וכשהוא מודש את מעשיו היה נקרא פר החטאת, שנאמר ואת הפר ואת ערו ואת בשרו תשרף באש מחוץ למחנה חטאת הוא (ויקרא ח' יז.). ואני יודע אם חטאת אהרן ובניו הוא אם חטאת הצבור הוא, וכשהוא אומר קח את אהרן ואת בניו 20 אתו (שם ב'.) ואת פר החטאת (שם) הרי חטאת אהרן ובניו היה לא חטאת הצבור היה. ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם וכי אהרן ובניו סומכין ידיהם על כל הקרבות אלא מפני שהוא קרבנם סמכו עליז כמו שסומך כל אחד ואחד על קרבנו (יז.). ר"א ויסמכו אהרן ובניו להקיש קרבותם לקרבות הצבור מה קרבותם טענין סמיכה אף קרבות הצבור כהן גדול 26 סומך על האיברים ואחר כך מקטירין ואין סמיכה לאיברים אלא לכהן גדול בלבד (יח.).

(טז.) הוריות יב ע"ב בריות ה' ע"ב. בכ"א חסר מואחר כך עד חנני. בכ"ש חסר, ואיכא מאן דאמר ריסי עינין ברישאי.
(יז.) ספרא גא ע"ג. (יח.) ע"י תמיד פ"ז פ"ז רמב"ם הלכות כלי המקדש פ"ה ה"ר.

ט"ו וישחט ויקח משה את הדם ויתן על קרנות המזבח סביב באצבעו כל שבעה ימי המלואים היה משה משמש בכהונה גדולה, הוא היה שחט, הוא היה זורק, הוא היה מזה, הוא היה מחטא, הוא היה יוצק, הוא היה מכפר, שנאמר וישחט ויקח משה את הדם. משלו משל למה ⁸ הדבר דומה לבת מלכים שנשאת כשהיא קטנה, ופסקו עם אמה שתהא משמשת עד שעה שתגדל ותלמד ותשחמש את עצמה. והיה משמשתה עד שעה שלמה. אף כך אהרן בתחלה לא היה אלא לוי שנאמר הלא אהרן אחיך הלוי ושמות ר' יהוה, וכשנבחר להיות כהן גדול אמר לו הקב"ה למשה אתה תשמש עד שעה שילמד. היה משה שחט ואהרן רואה אותו, משה זורק ואהרן רואה אותו, ¹⁰ משה מזה ואהרן רואה אותו, משה מחטא ואהרן רואה אותו, משה יוצק ואהרן רואה אותו, משה מכפר ואהרן רואה אותו, שנאמר ויקח משה את הדם. **ויקדשהו לכפר עליו** כפרה זו איני יודע מה היא אם כפרת אהרן אם כפרת צבור. אמר מעתה שלא היתה כפרה זו אלא בשעה שיצא כרח להתגרב לבית המקדש, אמר משה שמא ידחקו ישראל זה את זה, בין איש ¹⁵ ובין אשה, ויביאו שלא בטובה, אלא כפרה זו תהא כרי שלא יהיה דבר מול קרב במקדש, וכן הוא אמר כי אני ה' אהב משפט שא מל בעולה (ישעיה ס"א ח'). (י"ט). זה שנאמר הכתוב משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו נתהלים צ"ט ו'). רבי יודן בשם רבי יוסי בידבי יהודה רבי ברכיה בשם רבי יהושע בן קרחה כל אותן ארבעים שנה שעשו ישראל במדבר לא נמנע משה ²⁰ מלשמש בכהונה גדולה והוא דכתיב משה ואהרן בכהניו. רבי ברכיה בשם רבי סימון שמע לן מן הדין קרא ובני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים הוא ובניו עד עולם ומשה איש האלהים בניו יקראו על שבת לוי (דברי הימים א כ"ג י"ג-י"ד), בניו יקראו על שבת הלוי הוא נופיה כהן הוה (כ). אמר רבי אלעזר בידבי יוסי פשיטא לן שבחלוק לבן שימש משה במדבר (כ"א). ²⁵ אמר רבי תנחום בידבי יודן וחני לן בשם רבי יהושע בן לוי כל שבעת ימי

(י"ט) ספרא שם.

(כ) מדרש תהלים למזמור צ"ט ו' פסיקתא דר' כהנא ל"ח ע"א ויקרא רבה פ"א ס"ז פסיקתא רבתי ס"ג ע"ב ילקוט שמעוני רמז תתנ"ז ילקוט המכירי ס"ב.
(כ"א) כרלעיל וע"י ירושלמי יומא ל"ח ע"ב (פ"א דא), ע"י תענית י"א ע"ב וע"ז ל"ד ע"א.

המלואים היה משה משמש בכהונה גדולה ולא שרת שכינה על ידיו, עד שבא אהרן ולבש בגדי כהונה ושמש בכהונה גדולה ושרת שכינה על ידו, שנאמר כי היום ה' נראה עליכם ויקרא ט' ד'. יכול אף שמאל כהן היה, תל ושמאל בקראי שמו (תהלים שם). מקראי שמו מן הלויים היה שהיה משמש 25 בקול (כ"ב). דא ושמאל בקראי שמו זה קורא ונענה זה קורא ונענה. בעמד ענן דיבר אליהם (תהלים שם ו'). שמענו במשה שנידבר עמו בענן שנאמר וידר ה' בענן וידבר אליו (במדבר י"א כ"ה). ובאהרן נידבר עמו בענן שנאמר וידר ה' בעמד הענן ויעמד פתח האהל ויקרא אהרן ומרים (שם י"ב ה'), אבל שמאל לא שמענו, ובהיכן שמענו מן הדין קרייה ונעניתה אתה ותאמרנה יש 10 ונה לפנך (שמאל א ט' י"ב). (כ"ז). רבי יוחנן בשם מרי בר יעקב אמרו להן הגשים אין אתם דואין ענן קשור למעלה מחצידו, ואין יש אלא ענן דכתיב ויש אשר היה הענן (במדבר ט' כ'). שמו ערתי חק נתן למו (תהלים שם). שמענו למשה שכתבה תורה לשמו שנאמר זכרו תורת משה עבדי (מלאכי ג' כ"ב). ובשמאל נכתב לו ספר בשמו שנאמר ויכתבם בספר וינח לפני ה' (שמאל 15 א י" כ"ה). אבל באהרן לא שמענו, אלא מלמד שניתנה לו פירוש פרה אדומה שלא חזח ממנו ולא מבניו ולא מבני בניו עד עולם ועד סוף. כל הדורות, רכתיב זאת חקת התורה דבר אל בני ישראל ויקחו לך פרה אדמה (במדבר י"ט ב'). מלמד שנקרא על שמו (כ"ד).

ט"ז ויקח את כל החלב תאנא כל שלא נחפרש בשתי הפרשיות הללו אינו נודע לדורות ושהייתי אומר שרים הנשרפים ושעידים הנשרפין הואיל ואינו נאכלין יהוא כולן נשרפין ולא יהא מהן למזבח כלום, תל ויקח את כל החלב כו' זו היתה תרומתן למזבח ושאר הפר ישרף, שנ' ואת הפר ואת ערו חשרפו באש (כ"ה).

י"ז ואת הפר ואת ערו ... תשרפו באש.
י"ח ויקרב את איל העלה ויסמכו מיכן למדנו סמיכה לעולה.

(כ"ב) פסיקתא דר"כ ל"ח ע"ב פסיקתא רבתי שם ויקרא רבה שם וע"י פפרא שם וירושלמי יומא שם.
(כ"ז) בשתי הפסיקות ובילקוט תנ"ך.
(כ"ה) ע"י פפרא פ"א ע"ר.
(כ"ד) בפסיקות ובילקוט שם.

י"ט וישחט ויזרק משה את הדם מיכן למדנו זריקה לעולה.
כ ואת האיל נתח לנתחים כל המפורש בעולת חיד מפורש
 כאן חוץ מן ההפשט. יש אומרים אין ניתוח בלא הפשט שנאמר והפשט נתח.
 ויקטר משה את הראש כמה שנאמר להלן את ראשו ואת פדו
 5 וערך הכהן אתם מיכן למדנו.

כ"א ואת הקרב ואת הכרעים רחץ כמה שנאמר להלן והקטיר
 הכהן את הכל מיכן למדנו. עלה הוא לריח ניחח אשה הוא לה' מלמד שהחלבים
 מלטמן. וכולן ניתנין על נבי האשים (כ"ז).

כ"ב ויקרב את האיל השני והלא כבר זית הכתוב שני אילים
 10 כעד זה. אם כן למה נאמר ויקרב את האיל השני. שאם הביא פר או אחד מן
 האילים לא יצא ידי קדושו, שני אילים ולא הביא פר לא יצא ידי קדושו, שני
 אילים ופר ולא הביא כל המצות לא יצא ידי קדושו. ולמה נקרא איל המלואים
 שהוא משלים עם הכל. למדנו שהמלואים משלימים לאהרן ולבניו. **ויסמכו**
אהרן ובניו את ידיהם מלמד שסמכו ידיהם עליו בשמחה ועשו
 15 יום טוב. משל למי שפרע חובו ועשה יום טוב. אף כך אהרן ובניו כיון שהשלימו
 עבודתן וקדושתן ועבודת כל הכלים וקדושתן וחטיו המובח וכפרה חריקת דם
 העלה הביאו איל וסמכו ידיהן עליו בשמחה ועשו יום טוב (כ"ז).

כ"ג וישחט ויקח משה מדמו שלשה רמים האמורין בפרשה אין
 דומין זה לזה. במעשה הראשון טעון מתן ארבע קדוה ויציקה על היסוד, והשני
 20 טעון מתן שתי שחן ארבע, והשלישי נחלק לשתי דהות וטעון מתן בהות
 לכך נאמר וישחט ויקח משה מדמו.

ויתן על תנוך און אהרן הימנית זה מדר האמצעי.
ועל בהן ידו הימנית זה פרק האמצעי של גדל. **ועל**
בהן רגל הימנית זה פרק האמצעי של גדל הרגל (כ"ח). ויקרב
 25 את בני אהרן ויתן משה מן הדם על תנוך און הימנית זה מדר האמצעי, ועל
 בהן ידו הימנית זה פרק האמצעי. וכי מתן בהות היו אהרן ובניו טעונין, אלא
 כל כך ללמדן היאך יהו מטודין את המצורעין (כ"ט).

(כ"ז) ספרא ט"ב ע"א.

(כ"ט) ע"י ספרא שם, וע"י רמב"ם הלכות מצורע פ"א.

(כ"ז) ספרא שם.

(כ"ח) ספרא שם.

כ"ה ויקח את החלב ואת האליה אין לך כל דבר שאין בו מצוה למקום. פירות הארץ יש בהן מצות הרבה התרומה והמעשרות והחלה והבכורים והלקט והשכחה והפיאה. טלית יש בה מצוה למקום, שנאמר גדילים תעשה לך (דברים כ"ב י"ב). בגדים יש בהן מצוה למקום שנאמר לא תלבש שעטנז (שם י"א). שערי הבתים ושערי המדינות יש בהן מצוה למקום שנאמר וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך (שם ו' י'). בהמה טהורה יש בה מצוה למקום שנאמר כל הבכור אשר יולד (שם ט"ו י"ט). בהמה טמאה יש בה מצוה למקום שנאמר ופטר חמור חפרה בשוה (שמות ל"ד כ'). חיה הנדלה במדבר והעוף הנדחה בארץ הוזהר עליהן הכתוב לכשיבואו לידך לא יהיו מחוסרין 8 מצוה שנאמר אשר יצור ציד חיה או עוף אשר יאכל ושפך את דמו וכסרו בעפר (ויקרא י"ג). ושאר בהמה חיה שלא פרט הכתוב שמן עשאו כלל שלא יהיו מחוסרין מצות שנאמר אך כל חרם אשר יחרם איש לי מכל אשר לו (שם כ"ז כ"ח). (ו'). קדשי המקדש כולן קדש ויש בהן מעלות אחר מעלות, כיצד פרים הגשפים ושעדים הגשפין שאינן נאכלין אמר הכתוב ירא רמן ואימוריהן 16 למזבח, קדשי קדשים הנאכלין לכהנים אמר הכתוב ירא אימוריהן למזבח, העולה כולה כליל לאשים אמר הכתוב ירא עורה מצוה לכהנים, שלמים הנאכלין לבעלים אמר הכתוב ירא רמן ואימוריהן למזבח, שנאמר ויקח את כל החלב זו היתה תרומתן למזבח (ל"א).

כ"ז ויתן את הכל על כפי אהרן ועל כפי בניו ללמד 20 היאך מציפין מדרס מן השלמים ומן התודה ומאיל המיד. ר"א ויתן על כפי אהרן וכי כל הקדבנות כולן נותנין על ידי הבעלים אלא ללמדן היאך משקיין את השטות, ומטהרין את היולדות, ואת המצודעין. וינף אתם תנופה לפני ה' הוא הדין ללמדן תנופת הקדבנות (ל"ב).

כ"ח ויקח משה אתם מעל כפיהם הוא הדין היאך כהן נוטל 26 את המנחה מעל ידי השוטה ומציפת. **מלואים הם לריח ניחוח** הרי דברים קל וחומר ומה אם מלך בשר ודם קונה לו אוהב ועושה יום טוב הקב"ה שהעמיד כהן גדול להיות משמשו על אחת כמה וכמה. **אשה הוא לה'** מלמד שנותנין על נבי האשים (ל"ג).

(ל) ספרא ט"ב ע"ב. (ל"א) ספ. (ל"ב) ע"ט. (ל"ג) ע"י ספ.

כ"ט ויקח משה את החזה ויניפהו ויחזה בלבד טעון חטונה, ואלא כולן טעונים חטונה, אלא מה החזה טעון אף כולן טעונים.

למשה היה למנה מלמד שאין המקום מקפח שכר כל בריה. והא מ' גם בכך ויסגר דלחיים ולא תאירו מזבחי חנם (מלאכי א' י'). מלמד שאין 5 בה עובד עבודה חנם לעולם. אין לך כל עבודה ועבודה אלא ויש להן חלק בה. והלא רברים קל חומר. ומה אם מלך בשר דם שהיה לו מצרין ובשל לו תבשיל אינו זו עד שמטעימו ממנו כרי שלא יתעסק לו באגריא. מלך מלכי המלכים הקב"ה על אחת כמה וכמה שאינו מטריח ברייתו בחנם אלא ונתתי פעולתם באמת וברית עולם אכרות להם (ישעיה ס"א ח'). (ל"ד). מאיל 10 המלואים למשה היה למנה דרי רברים קל חומר ומה אם משה ששימש בכהונה גדולה שעה אחת נטל לו חלק בכהונה, המשמשין בכהונה לעולם ולעולמי עולמים על אחת כמה וכמה (ל"ה).

ל ויקח משה משמן המשחה ומן הדם מלמד שנתן מן הדם עשרים ושחים מתנות. חמש עשרה מתנות תחלה שלשה באהרן תוך און 15 ובהן יד ובהן רגל, ושחים עשרה בארבעת בניו תוך ובהן יד ובהן רגל לכל אחד ואחד ומתן שתיים שהן ארבע למזבח, וחזר ועירב דם ושמן, וחזה על אהרן ועל ארבעת בניו. נמצאת אומר עשרים ושחים מתנות נתנו מאיל המלואים (ל"ז). ויז ויקדש את אהרן הא למדת שלא שלם קדוש אהרן ובניו אלא בהיית הדם עליהם.

ל"א ויאמר משה אל אהרן... בשלו את הבשר פתח אהל מועד למד על איל המלואים שהוא קדשי קדשים לפיכך צריך בשל לפנים מן הקלעים. והוא הדין לכל קדשי קדשים שאין מתבשלין אלא בפנים. והא ויאמר אלי זה המקום אשר יבשלו שם הכהנים את האשם ואת החטאת אשר יאפו את המנחה (ויחזקאל ל"ב כ'). (ל"ז). ושם תאכלו אתו 25 כאשר צויתי היכן צוה. ואכל אהרן ובניו את בשר האיל ושמות כ"ט ל"ב.

(ל"ד) ע"ש. (ל"ה) שם. ועי' זבחים ק"א ע"א.

(ל"ז) שם.

(ל"ז) ע"ש.

(ל"ז) ספרא מ"ב ע"ז.

ל"ב והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו מלמד שהמלאים מותרין בשרפה.

ל"ג ומפתח אהל מועד לא תצאו מרה שלא יצאו. **כי שבעת ימים ימלא את ידכם** כמה שנאמר שבעת ימים תמלא ידם (שמות כ"ט ל"ה). מיכן אמרו בעשרים ושלשה באדר קרבו המלאים, עשרים ושלשה ושבעה הרי שלשים, ובאחד בניסן שלמו המלאים (ל"ח). כל שבעת ימי המלאים היה משה מעמיד את המשכן בכל בקר ובקר ומקריבין קרבנותיו עליו ומפרקו ובשמיני העמידו ולא פרקו (ל"ט).

ל"ד כאשר עשה ביום הזה כשם שלא כשרו אהרן ובניו לעבודה עד שפרשו שבעת ימים והן מלאים שלהן, כך צוה הכתוב להפריש כהן השורף את הפרה וכהן הזובח. ביום הכפורים מפרשין אותן שבעת ימים כדי להוסיף טהרה על טהרתן, וכהונה על כהונתן, ומלוי על מלווין, והיא כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות זה מעשה פרה. **לכפר עליכם** זה מעשה יום הכפורים (מ). מיכן אמרו שבעת ימים קודם ליום הכפורים מפרשין כהן גדול מביתו ללשכת פלהדין (מ"א). וכשם שמפרשין כהן גדול מביתו כך מפרשין כהן השורף את הפרה מביתו (מ"ב). ולמה מפרשין אותו כל שבעה, שמא תמצא אשתו נדה וידיחה שבעת ימים אחרים (מ"ג). **צוה ה' לעשות לכפר עליכם** אמר להן כפרה זו תכפר עליכם עד שיחיו המתים (מ"ד).

ל"ה ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה מה צורך והלא כבר נאמר ומפתח אהל מועד לא תצאו עד יום וכו' שמע אי בין ביום ובין בלילה, ומה ת"ל ופתח אהל מועד תשבו, אלא הרי זה מופנה להקיש ולדון ממנו למרה שזה נאמר כאן תשבו יומם ולילה ונאמר להלן בסכות תשבו שבעת ימים. יכול ביום ולא בלילה, ת"ל תשבו למרה שזה מה תשבו האמור כאן ביום

(ל"ח) ספרא מ"ב ע"ר מנחות פ"ג ע"א, וע"י ספרי נשא פ"י מ"ד ושבת פ"ג ע"ב.
(ל"ט) במדבר רבה פ"ב ט"י סדר עולם רבה פ"ו במ"ד פ"ג ט"ב בשם רבי יוסי, ירושלמי
יומא ל"ח ע"ב (פ"א ה"א).
(מ) ע"י יומא ב' ע"א ו' ע"ב. (מ"א) יומא פ"א מ"א ספרא מ"ג ע"א.
(מ"ב) ע"י פרה פ"ג מ"א יומא שם, וע"י רמב"ם הלכות פרה ארומה פ"ב ה"ב.
(מ"ג) ספרא שם. (מ"ד) שם.

ובלילה אף תשבו להלן נדג ביום ובלילה (מ"ה). **ושמרתם את משמרת ה' ולא תמותו** הזהיר וענש כאחד. והרי דברים קל וחומר מה אם המקיים דברי בשר ודם קונה לו אוהב המלך מקבלו, המקיים דברי של מקום על אחת כמה וכמה.

ל"ו ויעש אהרן ובניו את כל הדברים מלמד שהיו אהרן ובניו ששים ושמונים כששומעים דברים מפי משה כשומעים מפי הנבונה, לכך נאמר ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה ה' ביד משה. כדאי השליח למשליח וכדאי המצוה למי שמצטווה (מ"ו). וכשם שעשה הקב"ה לאהרן ולבניו מלואים עד שכשרו לעבודה ומלואים למזבח עד שכשר לקרבנות, כך עתיד 10 הקב"ה לעשות להן מלואים בימות המלך המשיח ואחר כך יזכשו לעבודה. וה"א נתתה אל הכהנים הלויים אשר הם מורע צדק הקרבים אלי לשרתני פו בן בקר לחמאת (יחזקאל מ"ג י"ט.), ואומר שבעת ימים תעשו שעיר חטאת ליום (שם כ"ה). שבעת ימים יכפרו את המזבח וטהרו אותו ומלאו ידיו (שם כ"ו.), ואומר ויכלו את הימים והיה ביום השמיני והלאה יעשו הכהנים על 15 המזבח את עולותיהם ואת שלמיכם ורצאתי אתכם נאם יהוה (שם כ"ז.). (מ"ז) כן יאמר בעל הרמזים.

(מ"ה) ע"י ספרא אמר ק"ז ע"א מוכה מ"ז ע"א.

(מ"ו) ספרא מ"ז ע"ב.

(מ"ז) רבדי במה"ג.